CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

वीरनन्दि सिद्धान्तचक्रवर्ति विरचित

आचार सार शास्त्र

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

१ भूमिधीश्वामूर्भिस्चलानंतेत्यभिधानात्

२ ...पुरुष... ...विकासने चंद्रः

॥१॥ ६० ॥ ॐ नमः सिद्धेभ्यः ॥ लक्ष्मीवीरजिनेश्वरः पदनतानंतामराधीश्वरः पद्मासद्म

पदांबुजं परमविच्छीलानुतलब्धजः ॥ विद्यानंदुदयाचलोमितबलः ॥ शांतारिख

लैनोमलो दद्याद्वस्त्रिजगन्नतिं गुनमणिव्रातोज्वलालंकृतिं ॥१॥ विनेयसस्यो

त्पलपुण्यवारिप्रस्यंदनानंदनमेघचंद्रः ॥ श्रीवासुपूज्यव्रतिवंद्यपादो वरं जदः

म स्तान्मयोगिवर्गः ॥२॥ संसारनीराकरमुत्तरीतुं तारिश्चरित्रं गुणरत्नपात्रं सद्दर्शन

ज्ञानसमेतमेतत्तन्मन्सलक्ष्मीहमिहास्य वक्ष्ये ॥३॥ देहव्यूहमहीजराजिभयदं ॥१॥

प्राप्नोति... ...प्रतिपादयति

सरीरजोपविरोपप्रतिपादयति

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri.

दुःखाग्निना चित्तदहनः सम्मो हहराः अज्ञानी त्याटकाः

॥२॥ प्रोद्यद्घासप्रतिविंबकंतं वरभराः संमोहहराः केवलं ॥३॥ मेलैवं भवदेहभोगजनितक्लेशौ

धर्मवान् तत्प्रसिद्धं कालिवचसा शोधुधिगुणः आनंनोलन्ना:

घ्निहतुष्टोषणः स्तछांत्यैप्रगुणस्तदस्यपदानंदामतांन्वेषणः ॥ शुश्रूषाश्रवणा

क्रमसबुधिः ज्ञानं

दिपुरणधिषणः सद्वृत्यतां भूषणश्चार्वीचारुपरीक्षितान्यसमयाश्चाचारसद्भूषणः

संसारसमुद्रः दुःप्राप्ते उ मे

॥७॥ युक्त्यायुक्तं जिनोक्तं जितवृजिनजिनं दत्तहस्तावलंबं ॥ जन्मोदन्वन्निमज्जज्जुरुदुरि

नारकापीडितः प्रसिद्धं हर्षवान्

तभरार्त्तोगिनां तद्दयाढ्यं धर्मं स्वर्मोक्षशर्मप्रदमपि मुदितः श्राप्य दुःप्रापमीशं ॥ श्रील

कामविजयनंपक्षे अनंगराजस्य जयोय स्मात् स्कासात्मः पंबेबोपसमं मित्रं भूषणं मदनः द्वेषः चंद्रमः जगदाकारी

अनंगराजजयु स्तस्कामः चंद्रसहायेन प्रवेस नतानयतीस्थः वेमस्यांकिन्नर्वं

शीलत्वत्रिपापप्रभवभवकरागारवारातिभीरुः ॥८॥ मन्नाथं परिपूर्णनिर्मलकलं स ते रुचिर वचनात्

कुं जशद्वेन गोत्रवाचकः रुणादि दोषे मंगरहितं

संस्तुतः

पापांकाच्यो चंद्रपक्षे नक्षत्राणां नाथं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

दुःखवल्लीश्वापदे विश्वशातिकरालकालदहने शुष्यन्मनीषावने। नानादुर्नयमार्गदु
र्गमतमे दृग्मोहिनां देहिनां। जैनं दर्शनमेकमेव शरणं जन्माटवीसंकटे॥४॥ कोयं यं र
सरक्तमांसविसरो मेदोस्थिमज्जव्रजो बीभत्सो विततान्यधातुरुदितः॥ शुक्रान्नवाभ्यां ह
यी। जीवाश्लेषवशात्तकांतिरखिलक्लेशैकनीडो जडः॥ संगो नेन सतां धुनोति हृदयं
मोहात्र लज्जास्पदं॥५॥ चेतस्त्वं किमिति व्रजस्यतितरां भ्रांतिं न वात्रास्ति किं मोहोत्या
दकमिंद्रजाललतिके कांतैककांते सजे सौख्यं ते विरसैर्निमानसरसे कांतास्त्वतद्रूप्येण

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥३॥

तिसंकीर्तनाद्यैः ॥११॥ ततस्तद्दाशामृतपानपुष्टो निर्बंधगंधद्विपवत्प्रहृष्टः ॥
बाह्यांतरंगं परिहृत्य संगं शस्ते मुहूर्ते स्थिरलग्नपूर्ते ॥१२॥ जीत्वा चैत्यगृहादि
दक्षिण दिशि द्रोणीतले प्रासुके प्राचीसम्मुखमुत्तरास्यमथवा हृद्वा सरोजासनं
आसीनश्च कुरोत्करं भवलतां वा दक्षिणाद्वतितः प्रोत्याद्या विकृतिं जगत्त्रयनु
तिं श्रीकृत्य जातां कृतिं ॥१३॥ प्रदक्षिणीकृत्य जिनेंद्रगेहं प्रविश्य जैनप्रतिबिं
बपार्श्वरम्यस्थले वा व्रतिपाद्ये एवं क्रियां विधायाथ महाव्रतादि ॥१४॥ स्थित्वा ॥३॥

CC0.In Public Domain, Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

ल्लद्मलक्ष्मीकुलं दोषाः संगमं नंगराजविजयं नित्यप्रबद्धोदयं ॥ स्वांतध्वांतविनाशि
नं कुवलयानंदामृतस्यंदिनं श्रीत्योपेत्य मुनींद्रचंद्रमपरं तत्पादसेवापरः ॥ ८ ॥ नत्वा
तमीशं विनतांहिनाशं विज्ञापितात्मीयमनोगतार्थः ॥ संगानयेज्ञाममदीहिदीक्षां द
यामयीभीयतिवल्लभेति ॥ ९ ॥ चतुष्कलं ॥ प्राज्ञेणज्ञातलोकव्यवहृतिमतिनातेन
मोहोक्षितेन प्राग्विज्ञातः सुदेशो द्विजनृपतिवणिक्वर्णवर्णौ गपूर्णः ॥ भूमंत्रो
कोविरुद्धः स्वजनपरजनोन्मोचितो वीतमोहः श्वित्रापस्माररोगाद्युपगतइतिवेज्ञा

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥४॥ सत्वक्तिं श्रुतेः त्यागस्त्रिसृभ्या हिंसादेः स्थानादौ स्यादहिंसनं ॥१७॥ रागद्वे

षादिजासत्यमुत्सृज्यान्या हितं वचः। सत्यं तत्त्वान्यथोक्तं च वचनं सत्यमुत्तमं

॥१८॥ वहुल्पं वा परद्रव्यं ग्रामादौ पतितादिकं। अदत्तं यत्तदादानवर्ज्जनं स्ते

यवर्जनं ॥२०॥ रागाल्लोककथात्यागः सर्वस्त्रीस्थापनादिषु। मातानुजातनूजे

तिमत्या ब्रह्मव्रतं मतं ॥२१॥ चेतनेतरबाह्यांतरंगसंगविसर्ज्जनं। ज्ञानसंयम

संगे वा निर्ममत्वमसंगता ॥२२॥ ईर्याभाषैषणादाननिक्षेपोत्सर्गसंज्ञिकाः ॥४॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

ततः प्रमुदितो गुरुस्वामपार्श्वे ॥ श्रुत्वा व्रतिक्रममीडितयोगिवर्ग ॥ यो यं जिनो

क्तविधिरणाधिगतागमार्थश्चारित्रसंपदमुदंचनितां गुणालीं ॥ १५ ॥ पंचभिः कु

लकं युक्ताः पंचमहाव्रतैः समितयः पंच चाक्षरोधाः समयाः ॥ पंचावश्यकषट्कलुंचन

वराचेलक्यमस्नानता भूशाय्या स्थितिभुक्त्यदंतकषणं चाह्येकमक्तं यतावेवं मू ॥

लगुणाष्टविंसतिरियं मूलं चरित्रश्रियः ॥ १६ ॥ अहिंसासत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्यमसंग

ता ॥ महाव्रतानि पंचैते तेभिः श्रेयावश्यवर्जनात् ॥ १७ ॥ जन्मकायकुलां ज्ञात्वा

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥५॥ तले॥ उत्सर्गे समितिर्विरम्यचारीनां स्याद्विसर्जनं॥ २८॥ चक्षुः श्रोत्रघ्राणजिह्वा

रागद्वेषमनोपरिणस्य

मुक्तेः

स्पर्शा स्वगोचरे भिद्यो॥ रत्यरतिचित्तवतेरोधः स्याद्दृक्संरोधः॥ २९॥ चेतनेतर

राग द्वेषमनोवर्जितस्य   रागद्वेषरहितचित्त

रागद्वेषरहितप्रासुके

वस्तूनां हर्षामर्षकरक्रियावर्णसंस्थानभेदेषु चक्षुरोधो विकारधीः॥ ३०॥ जीवा

जीवाजीवद्रव्याणां   मन

जीवाभयोद्भूते चेतोहारीतरस्वरे॥ रागद्वेषाविलस्यांतदंडनं श्रोत्रदंडनं॥ ३१॥

प्रकृतिप्रयोगगंधे जीवाजीवाभयाश्रये॥ शुभेऽशुभे मनःसाम्यं घ्राणेंद्रियजयं

गृहस्थे   मृदुकर्कशगुरुलघुशीतोष्णस्निग्धरूक्षाष्टप्रकारवति

विदुः॥ ३२॥ गृहिदत्तेन्नपानादावदोषे समतायुतं॥ गात्रपात्रानिमित्तं यद्भोजनं र ॥५॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri
Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

चतुर्हस्तप्रमाणमार्गोपरूपतः युगं हस्तचतुष्कः। विहलसीरांगयोर्युगः रविविश्वप्रकाशिके निर्जन्तुकमार्गे

अतत्राणाय पंचैताः स्मृताः समितयो यतेः ॥२३॥ पुरो युगांतरेक्षस्य दिने प्रासु

कवर्त्मनि ॥ सदयस्य सत्कार्यस्य स्यादीर्यासमितिर्गतिः ॥२४॥ मेदपैशून्यपरु

षप्रहासोक्त्यादिवर्जिता ॥ हितमितनिःसंदेहा भाषा भाषासमित्याख्याः

॥२५॥ षट्चत्वारिंसदोषैर्नाप्रासुकान्नादिकस्य या ॥ एषणासमितिर्भुक्तिः ॥

स्वाध्यायध्यानसिद्ध्यर्थे ॥२६॥ ज्ञानोपकरणादीनामादानं स्थापनं च यत् ॥ य

लेनादाननिक्षेपसमितिः करुणापरे ॥२७॥ दूरगूढविसालाविरुद्धशुद्धमही

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

६

निंदनं गर्हेणं कृत्वाद्व्यादिषु कृतागसां ॥ शोधनं वाग्मनःकायैस्त

त्प्रतिक्रमणं मतं ॥ ३९ ॥ यन्नामस्थापनादीनामयोग्यपरिवर्ज्जनं ॥ त्रि

शुध्यानागते काले तत्प्रत्याख्यानमीरितं ॥ ४० ॥ स्तवनादौ तनुत्या

गः श्रीमत्स्यं च गुरुस्मृतिः ॥ व्युत्सर्गः स्याल्लुंतल्लोत्कोत्कासावसरलद

ग्गः ॥ ४१ ॥ कूर्चेस्मश्रुकंचोल्लुंचोलुंचनं स्याद्दमीयतः ॥ परीषहजया दे

न्यवैराग्यासंगसंजमा ॥ ४२ ॥ तच्चंतुस्त्रिद्विमासेषु सोपवासे विधी ६

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

सेनाजयः ॥२३॥ जीवाजीवो भयस्पर्शेकक्केशाद्यष्टं भेदगो ॥ शुभेऽशुभे तिमृध्यस्थं
मनः स्पर्शो ज्ञनिर्जयः ॥२४॥ आवस्यकक्रिया षट्कं समतास्तववंदनं ॥ सप्रति
समानिवृधिः
क्रमणं प्रत्याख्यानं कायविसर्जनं ॥२५॥ लाभालाभसुखक्लेशप्रमुखे तु समाम
निजाधीनेंद्रिय चित्तवैट ज्ञानवतः
ति ॥ स्वोयत्नकरणस्वांतज्ञानिनः समता मता ॥२६॥ रूव्वा गुरुगणोत्कीर्तिना
नामान्यर्थतया समर्थनं
मच्युत्यतिपूजनं ॥ वृषभादिजिनाधीशस्तवनं स्तवनं मतं ॥२७॥ जैनैकतीर्थ
= क्रियासहितस्तुतिः
कृत्सिद्धसाधूनां क्रिययान्वितं ॥ वंदनं स्तुतिमात्रं वा वंदनं पुण्यनंदनं ॥२८॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

पूर्वाह्नापराह्नयोः

॥७॥ यो दिभिः स्याद्धूतांकर्षणं भोगदेहवैराग्यमंदिरे ॥४७॥ उदर्यास्तोभयोस्त्वल्का

मुहूर्तपंक्ति

त्रिनाडीर्भोजनं सकृत् ॥ एकद्वित्रिमुहूर्तं स्यादेकभक्तं दिने मुने ॥४८॥ येषां भूष

चकिं चिसिद्धास्ते

नतांगतां गुणगणैकावल्यलं निर्मलां येयं विश्वनरामरेश्वरमिलिंदाणां दिया

मुक्तिचडीपदवी मानतीकरे मिलाप

दां बुजाः तेषां त्रिभुवनाग्रगण्यपदवीगण्यां वरेण्यं पदं ॥ सिद्धिश्रीपरिरंभ

किरण

नामृतसखा स्याद्दास्यदं योगिनः ॥४९॥ ज्योतिर्यत्करनीलरत्नरुधिरोदारांग

चेतोहरः ॥ पूर्णो दीर्घसदाश्रयांतरमहाभोगास्पदा सोत्कंरः ॥ गंभीरास्तसम ॥७॥

ज्योतिः किरणैः रत्नश्रेणि मानिक्यचन्मनोज्ञ
महाकायेनमनोहरः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

यतेः॥ यद्यन्यं मध्यमं ज्येष्ठं संप्रतिक्रमणं दिने॥४३॥ वल्कलाजिनवस्त्राद्यै
रंगासंवरणं वरं॥ आचेलक्यमलंकारानंगसंगविवर्जिते॥४४॥ संयमह
यरक्षार्थं स्नानादेर्वर्जनं मुनेः॥ जल्लस्वेदमलालिप्तगात्रस्यास्नानता स्मृता
॥४५॥ प्रसन्नप्रासुकानात्मसंस्कृतेलाशिलादिषु॥ एकपार्श्वेन कोदंडदंड
शय्या महीशयः॥४६॥ स्वपात्रदात्रशुद्धोर्व्यां स्थित्वा समपदद्वयं॥ निरालं
बं करद्वंद्वभोजनं स्थितिभोजनं॥४७॥ दशनानां घर्षणं पाषाणांगुलीलग्न

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

संयुक्तैक स्थितः

।८। मैत्र्युतैः। आचर्यत इति प्राज्ञैः स समाचार ईरितः ॥३॥ एष संक्षेपविस्ताराद्द्वि

विस्तारसमाचारः

भेदो दसभेदगः ॥ संक्षेपोनल्पभेदोन्य आद्यभेदा इमे दश ॥४॥ इछा मिथ्या

तथाकारश्छा दृस्यासी निषिद्धिका ॥ आप्रछनं प्रतिप्रश्नश्छा निमंत्रणसंश्र

यो ॥५॥ पुस्तकानामुपयोगादेर्याचायाश्चाविनयान्विनां ॥ स्वपरार्थे यतीन्द्राणां

दुष्टमाचरितं ग्रहे

सेच्छाकारः प्ररूपितः ॥६॥ यन्मया दुःकृतं पूर्वं तन्मिथ्यास्तु न तत्पुनः करो

मीति मनोवृत्तिर्मिथ्याकारो निनिर्मलः ॥७॥ तत्वाख्यानोपदेसादौ नान्यथा ॥८॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

ततामभ्रया: पद्ये संत: श्राश्रया:
येषांतेश्रया तेषामंमरं चित्तस्य
महायोगवसरवीकानांसमूह: पूर्ण:
छरीणंसिदाश्रयांतर महायोगास्यदा
साकेरोयेनासे

समृद्धिकारणंमोहदः

स्तदोषमधुरध्वानोद्यद्दानंदनः सद्वीर्वीसिद्धसंपदेस्त्वंमतदोनेमिर्द्य

नः पावनः ॥१॥ इति श्रीवीरनंदिसिद्धांतचक्रवर्त्तिविरचिते श्रीआचार

रेवपंक्ति:

सारसास्त्रे प्रथमोऽधिकारः ॥१॥ श्रियः पदं सर्व्वविदः पदांबुजंनमन्नि

नम्रमनोज्ञं सरसुरव

सतांचित्तपदे वसस्तमानसरे वर: ४ लिंपालिमिलिंदसुंदरं ।सन्मानसोल्लासिनरवांसुकेसरं ।पार्श्वस्य नः।

नखापिसंबंध: गुणसंपद: समाश्रितां नर्वनात्

साद्भुरजिनेशिनः ॥२॥ तनोतिसंपदंनीतिर्येद्भुतद्गुणश्रियं सत्त्रियां या

स।माचारनीतिः सा कीर्त्यते धुना ॥३॥ सम्यसमानः संसम्यगाचारो यः स

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥७॥ क्रियादिषु ॥ प्रश्नः सूर्यादिपूज्यानां भवत्याप्रच्छनं मुनौ ॥१३॥ यत्किंचन महत्का
र्यं कार्यं पृच्छायतीश्वरान् ॥ विनयेन पुनः प्रश्नः प्रतिप्रश्नः प्रकीर्तितः ॥१४॥ पुस्तका
दौ पुरा दत्ते नात्मार्थे यन्निवेदनं जिघृक्षायां पुनः सूरिप्रमुखेषा निमंत्रणं ॥१५॥
विनयस्तत्र मार्गाणां संश्रयः सुखदुःखयोः ॥ सूत्रस्य चैत्यं यं पंचप्रकारः संश्रय
ः स्मृतः ॥१६॥ बीद्यागंतुकं मायांतं यतिं मुद्धायसंभ्रमात् ॥ पदानि सप्त गत्वा च
कृत्वा तद्योग्यवंदनां ॥१७॥ मार्गश्रांतिं प्रपोह्यासनप्रदानादि यत्नतः ॥ त्रिरत्नसु ॥७॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

विनयादिगुणस्थानं

भगवद्वचः ॥ तत्तथेत्यादरेणोक्तिस्तथाकारो गुणाकरः ॥ ७ ॥ पूर्वोक्तानसमांताय

आचार्यादिपावर्तनं

योगोपकरणादिषु ॥ स्वेच्छावृत्तिनिग्रहणं छानुवृत्तिर्यो विनयास्पदं ॥ ८ ॥ स्थिता

वेयमियत्कालं यामः होमोदयोस्तु ते ॥ इतीशसंसनं व्यंतरादैरासीनिरुध्य

ते ॥ १० ॥ जीवाणां व्यंतरादीनां बाधायां यन्निषेधनं ॥ अस्माभिः स्थीयते युष्म

दीदेखु कंदरादौ औरदूलभिधानात् हादे

[illegible] दिष्टौ वेति निषिद्धिका ॥ ११ ॥ प्रवेसावसरे कंदरावासादौ निषिद्धिका ॥ तस्मा सकासात्

न्निर्गमने कार्या स्यादासीर्वै निहारणी ॥ १२ ॥ ग्रंथार्थारंभकर्चोञ्चोचकायमशुद्धि

अनंतरम्लेकदयोराशी निषिद्धिकयो कार्य नियमं तस्ये जनंवाह

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥१८॥ र्वसंश्रयः ॥२३॥ युग्मं ॥ पुरास्य गुरुपादांते सास्त्रं श्रुत्वाखिलं पुनः ॥ जिज्ञासायां स्व

लोकान्यग्रंथार्थविषये मुनिः ॥२४॥ नत्त्योपेत्य गुरुं नत्वा युष्मत्पादप्रसादतः अ

न्यन्मुनीद्वंद्वं मेदृक्षुं वांछा प्रवर्त्तते ॥२५॥ इत्येवं बंदुशः पृष्ट्वा लब्ध्वानुज्ञां गुरोर्व्र

जेत् ॥ व्रतिनैकेन वा द्वाभ्यां बंदुभिः सहनान्यथा ॥२६॥ त्रिकं ॥ ज्ञानसंहननस्वांत

भावनाबलवन्मुनेः ॥ चिरं प्रव्रजितस्यैकविहारस्तु मतः श्रुते ॥२७॥ एतद्गुणगणो

पेतः स्वेच्छाचाररतः पुमान् ॥ यस्तस्यैकाकिता मा भून्मम जातु रिपोरपि ॥२८॥ श्रु ॥२०॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

स्थितादीनां प्रश्नो विनयसंश्रयः ॥ २८ ॥ युग्मं ॥ त्यक्त्वा दुर्नृपमन्यापं पापं पापि
जनाकुलं ॥ देसं दीक्षां मुषापेतं दुर्भिक्षं क्लेशदायकं ॥ २९ ॥ निर्बाधसंस्यवद्यत्र वर्द्ध
ते गुणमंडलं ॥ क्षेत्रसंश्रयणं तत्रावासश्चेतः सुखावहः ॥ ३० ॥ युग्मं ॥ आगंतुकमुने
मार्गे यानागमनजातयोः ॥ यः सुखासुखयोः प्रश्नः सोयं स्यान्मार्गसंश्रयः ॥ ३१
चोरक्रूरगदोवीसपीडनाद्यनिवर्तिनां ॥ तोषोत्कर्षणमाहारभेषजायतनादि
भिः ॥ ३२ ॥ स्यात्तमाप्येणमहं तुभ्यमस्मीति च सुखे सुखे ॥ यतश्चित्तप्रसादार्थं तत्सु

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥२१॥ र्यैः संघवर्त्तकः ॥ जगदादित्यवाग्मूर्त्तिर्वर्त्तकः कालदेशवित् ॥ २५ ॥ समयस्थितिसद्गी
तिः स्थविरः स्याद्गुणस्थिरः ॥ गणरक्षाक्षमः सूरिर्गुणधरः स्मृतः ॥ २६ ॥ तं प्राप्य तद्गुणा
धीशं मध्यायांतं महात्मनः ॥ गणेनां ज्ञानतिरस्कारैर्ह्यावात्सल्यकारणैः ॥ २७ ॥ श्री
त्याप्रेक्ष्यानि भक्त्यानंतं शरणं मन्य गणमेष्यथ ॥ मार्गो निचारनियमं निवर्त्योन्याः ॥ क्रि
याश्रपि ॥ २८ ॥ वंदित्वा गणिनं गणमेप्युचितक्रियया दिनं ॥ तद्विश्रम्य द्वितीये
ह्नि तृतीये वा सरेथवा ॥ २९ ॥ गणिनं गुणिनं संप्रगुणसंयममवेत्य तं ॥ दयादमस ॥२२॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain..Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

प्राणनाशः अवस्थानासंप्रमाणवर्त्त संयमनाशः जिनवचनातिक्रमः धर्मस्य

नसंतानविछित्तिर्नवस्थायमस्य ॥ आज्ञाभंगश्च दुःकीर्तिस्तीर्थस्यस्याद्गुरोरपि

२९ ॥ अग्नितोयगराजीर्णसर्पक्रूरादिभिः क्षयः ॥ स्वस्याप्यार्त्तादिकादेकविहारेतु

चिंतयेत ॥ ३० ॥ युग्मं ॥ गत्वातः सूर्युपाध्यायवर्त्तकस्थविरान्वितं ॥ गणंगणधरोपेत

मुपेयादीदृशाश्रितं ॥ ३१ ॥ बहिः क्षिप्तमलः सत्वगांभीर्यो तिप्रसादवान् ॥ गुणरत्ना

करः सोयमाचार्योवार्यधैर्यवान् ॥ ३२ ॥ युग्मं ॥ संसारसूरसंतापछेदियद्वचनो

मृतं ॥ पीयते भव्यलोकेन प्रीत्यानित्यं सदेशकः ॥ ३४ ॥ प्रभावनाधिकोवाधर्मस्ना

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

१२ ज्ञो सौ भूरिगौरवान् ॥ विधूतवोधीः संसारवारराशौ निमज्जति ॥ ४५ ॥ युग्मं ॥ सं
चिंत्योति स्थितस्थानं तपः कालं गुरुं कुलं ॥ एछ्वा श्रुतं श्रुतं नाम स्वं प्रतिक्र
मनादिकं ॥ ४६ ॥ शयनासनयानादौ प्रेक्ष्य वृत्तं दिनत्रयं ॥ निश्चित्य गुरुचा
रित्रशुद्धिं तत्सूरिसंमतः ॥ ४७ ॥ स्वसक्तिमुक्ताव्याख्यादौ तद्व्याख्यातं प
ठेत्तु तं स्वस्येष्टं प्रश्नयादेतत्पठनं सूत्रसंश्रयः ॥ ४८ ॥ त्रिकं ॥ सविस्तार
समाचारो नेकभेदो पथ्व एषते ॥ उदाहरनमात्रेण विश्वं को वक्तुमीश्वरः ॥ १२ ॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

मावस्यकक्रियाकरनादिषु॥४०॥सूरिंसंश्रित्यनत्वेष्टंस्वस्यविज्ञापयेद्ब
नैः॥दर्वासनेचेतनाचेतनांतरालोजितौपधिं॥४१॥पंचभिःकुलकं॥गुरुसं
लीनचारित्रशुद्धोग्राह्योयदीतरः॥छेत्वाछेदमुपस्थापनादिशुद्धश्चनेन
रः॥सिलाभिन्नघटोजाविहयमछालनीशुके॥मसकावाहिमहिषैरपि
श्रोदनू सेमानूत्यजेत्॥४३॥मोहादिनानिषिद्धस्यश्रोतुर्मेदमतेरपि
सतप्राज्ञेविनीतेस्मिन्योव्याख्यातिनरोधमः॥४४॥भिन्नरत्नत्रयीपान्था

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

दृष्टो मुनिर्हितिनकर्त्तृकेंगीकारनुरूप्यंते

॥२३॥ यं गणितोंचितः ॥५४ युग्मं ॥ इति सूर्यपितामाचार्यपदः सन्संघसंमतः ॥ आय

२३ रूपामे २३ इंद्रियनिग्रहचार

श्चितादिशास्त्राणि रहस्यानि पठेदथ ॥५५॥ यः शिष्यत्वमकृत्वैव सूरितां कर्त्तु

वांछति चित्तसिरवाप्तो वोड्वेयत

मीहते ॥ स स्याद्दुर्मार्गगस्तीक्ष्णो वा सिंहिनतुरंगमः ॥५६॥ सर्वे सत्वगुणिक्ले

शिनिर्गुणेषु करोत्वलं ॥ मैत्रीप्रमोदकारुण्यमाध्यस्थानि यथाक्रमं ॥५७॥ जि

नान्सिद्धान्गणाधीशानुपाध्यायान्जगद्गुरून् ॥ साधून्धर्म्मं जगच्छ्रेमकरं वंदेत चैति:

नैतरान् ॥५८॥ स्तुतानिभयं जंभेष्टार्थोरंभसवले नैबुधैः ॥ सयनैर्विस्मयादीं च स्मते ॥२३॥

रूवः स्त्रीदासुपुत्रीसमरः रहश्रकार्मः रविरवरा

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥४८॥रात्रिंदिवंयमिश्चार्यैर्यत्कर्माचर्यतेवरं॥तद्विस्तारसमाचारंरूनिये

नजिनोदितः॥५०॥युग्मं॥क्रियाकलापमंत्याल्यसूत्राण्याचारवर्णनं॥पठेद्

थपुराणानित्रिलोकस्थितिकीर्तनं॥५१॥सिद्धांततर्कमंगांगवाह्यादेशार्थ

देशनं॥स्वीयशास्त्यनुसारेणभक्त्यामोक्षैककांक्षया॥५२॥युग्मं॥रुचिचार्यो

चरित्राणांसारणांसरणंसतां॥महत्वसत्वगांभीर्यधैर्यादिगुणभूषणः॥५३॥

चिरप्रव्रजितोदांतःप्रव्यक्तसमयस्थितिःदयावात्सल्यसाकल्यःशांतो

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥२४॥ येण दानव्यंन्येष्टेभ्यः पुस्तकादिकं । तेन तद्धूयंकरद्धूढेनादेयं विनयान्वितैः ॥ ८५
नमोस्त्विति नतिः सत्ता समस्तमतसम्मता । कर्मक्षयः समाधिस्तेस्त्विति त्वा
र्यैर्यजनैर्नते ॥ ८६ ॥ धर्मवृद्धिः शुभं शान्तिरस्त्वित्याशीरगारिणि । पापक्षयोस्त्वि
ति प्राज्ञैश्चांडालादिषु दीयतां ॥ ८७ ॥ मान्यः सद्दर्शनी ज्ञानी हीनोप्यपरसद्गुणैः
वरं रत्नमनिष्पन्नं सोभ्मं किं नार्थमर्हति ॥ ८८ ॥ उक्तिः कार्या सहाध्यायैः कोयोर्थ
सेवयोगिभिः । न मिथ्यादृष्टिभिर्भोज्या श्रावकैः स्वजनैश्च सा ॥ ८९ ॥ स्पष्टेका ॥२४॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

जीतेहै संसार जिन्हें ऐसे जिनः निर्दूष

यो वृद्धजिनो जिनः ॥ पले ॥ सुखेनासीनमव्यग्रं सूरिं वंदेत सन्मुखं ॥ वंदेहमिति वि

हस्तयुगलं कुमुलीकृत्व प्रतिलेखनं कृत्वा

ज्ञाप्य हस्तमात्रांतरस्थितः ॥ ८० ॥ प्रमृज्य कर्तरी स्पर्शो त्मासं गारण्यवनीमपि ॥ पश्चा

गर्द्दुसर्प्यवत् द्विगौरवादि दोषरहितेन

द्देशाद्यपर्यानमप्रसपि च्छांजलिभालकः ॥ ८१ ॥ युग्मं ॥ विगौरवादिदोषेण संपिच्छांज सत्कुवलकमल दिवाकर

गौरव॥

लशालिना सदृज्ञसूर्याचार्येण कर्तव्यं प्रतिवंदनं ॥ ये दोषान्वेषिणोन्येषां सद्गुणा

वस्मेवस्लेनां ॥ नपश्चिनोपि पाश्र्वस्थायैश्च वंद्यानंतेयतेः ॥ ८३ ॥ पुरोगुरुस्तणं स्थान

व्यं नयथेस्टमकोपयन् ॥ लानागं प्रेछेद्यं चस्तेषां प्रतीछेत्तत्परो भवेत् ॥ ८४ ॥ हस्तद्व

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

निशिनसराभग्रयस्काम्रवंति

॥१५॥ नामांप्यानंदनिस्यंदिस्त्री तिलोचनगोचरां ॥ तदंगमंगजस्फारसरोग्रंनकरोति

प्रतद्रूपतत्वध्यदीपकव्येनस वेत्रसंबंधनीयं

किं ॥७५॥ किंच ॥ स्त्रीणां दर्शणमादरेक्षणमतो वार्ते च वार्त्ता मनाक् नर्मोक्तिं नेतिन

रागेन विकसत वेर्यस्य सरसवचनं संकथानसाहितनर्म

र्मरत्यनुगवाक् शृंगारसारं वचः स्वांतस्यों ल्लसनं धृते ॥ श्चितिरं तिश्रीतर्मतेभ्यो

ततांतस्यांघमरमारवीरवशिषद्मातस्यलक्ष्यः क्षणात् ॥ ७६ ॥ चिरुप्रव्रजितः सूरि

: स्थविरः श्रुतपारगः ॥ तपस्वी तियतो नास्ति गननाविषमायुधे ॥ ७७ ॥ विधवां

कुलटां पुंश्चली घर्षिणी अंधकवेसती कुजटे व्यरिस्वैरिणी पांशुलां वस्पातइत्यभिधनात्

२ लिमत ३ तपस्वनी ४

लिंगिनीकंन्यांस्वैरिणींगनिकादिकाः ॥ आसजन्नं चिराद्भिक्षुरपवादैकमंदिरं ७८

प्रातिहोतोसंतो संगंकर्वनरतु

ग्रात्मावासतं नहकोपस्मरो यर: दूसमर: समान्युपुरूष: कांमवलसन स्पीभवत [redacted] चिरप्रव्रजितादयं श्रुतस्यलक्षान मंवंतीत्यासंक भामाहगुणस्थि श्रुतीएवैःकाय क्लेसकारीयतोग नमानास्तितत:का नवानस्यलक्ष्य:स्या दिसवधं ॥ २५ ॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

जपेत्रब्रह्मचा[illegible] [illegible] [illegible]विरोधा[illegible]नि[illegible] [illegible]अथवा[illegible]
[illegible]मंत्रपंचनम[illegible]मत्स्य[illegible] संस्तर[illegible]निवासयोः [illegible]
[illegible]कल्प[illegible] [illegible] [illegible]संकल्प[illegible]
[illegible] [illegible]

यालिचांडालपुष्पवत्यादिकेसति।जपेदुपोषितोमंत्रप्रागाप्लुत्याप्सुदंडवत्

प्रतातसंज्ञाकालयोः

७०।संस्तरावासयोःप्रेद्याकायोकेल्यास्तकालयोः।प्रकासेस्म्रिनासाईब्रत्

श्रावस्यकादिषु।७१।मुनिनैकेणनोवाच्यमेकार्योयदिप्रत्नति।गणमुख्यां

पुरस्कृत्यदृष्टंब्रूयात्तदीहितं।७२।मालालापंकथाश्चार्योजनेःसाईयमी

त्यजेत्।तदाश्रयेऽसनंस्थानंव्याख्यानंशयनादिकं।७३।मुननैकाकिनै

कांतेनंस्थातव्यंकदाचन।योषिज्जनांगमेकालेसदाचारयसोर्थिना।७४।

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥२६॥ कार्यं गृहेस्ति चेत्॥ गणिन्यादेशतो यांति ह्याद्यार्यो घान चान्यथा॥८४॥ नमंति सू

र्युपाध्यायसाधूनार्यो यथाक्रमं॥ पंचषट्सप्तहस्तांतरालस्थाः पभुशय्यया॥८५॥

कर्म्मभूद्रव्यनारीणां नाद्यं संहननत्रयं॥ वस्त्रादानाच्च रित्रं च तासां मुक्तिकथा वृथा॥८

सम्पूर्णरत्नत्रयेन

६॥ मुक्तिः स्यात्

८६॥ यदि त्रिरत्नमात्रेण सा पुंसां नग्नता वृथा॥ तिरश्चामपि दुर्बोधं निर्वाणं शिर

प्रतिबिंबानि

लिंगिनां॥८७॥ मुक्तिश्चेदस्ति किं नासां प्रतिमास्तवनान्यपि॥ क्रियंते पूज्याश्चेत्ता

महाव्रतयुक्तैः

सां मुक्ते र्दत्तो जलांजलिः॥८८॥ देवव्रतान्वितैस्तासा मारोप्यंतेनुधेस्ततः महाव्रता ॥२६॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

आर्यिकाणां

संवृतांगो तिगंभीरो जितांखिलपरीषहः। ज्ञानचारित्रवान् सूरिरार्याणां मित

माषणः॥७९॥ आज्ञाभंगादिदोषाहेः करोतिं यदि सूरितां॥ मंदोदयाद्गुणज्ञाते

नैतेन रहितो यतिः॥८०॥ लज्जाविनयवैराग्यसदाचरितभूषिते॥ आर्यावाते स

पुनः किंचिद्दोषोस्ति

माचारः संयतेष्विव किंविह॥८१॥ द्वाद्वाः समं वसंत्यार्यो हगरस्थासंकराश्रये

नातिदूरांतिसमीपे वद्यवर्जिते॥८२॥ मौनेनाटंति भिक्षार्थं येर्यायां तरिता

गृहान्॥ अनोन्यपरिरक्षानुकूलव्रतिपरायणाः॥८३॥ अरण्यदांवस्यगंतव्यं धर्मे

आर्यिकासेवे

पापजनस्य

लयः ... आर्यिकाः

वृद्धार्यिकाभिरंतरिताः सत्यः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

उ.नु: ग्रभीष्टप्राप्तिनिमित्त

॥१७॥ शौरवक्रः॥ मनोरथाख्येह लचक्रिचक्रो भूयाद्वरः पालितधर्म्मचक्रः॥ ८७॥ इतिश्रीवीर

नंदिसिद्धांतचक्रवर्त्तिविरचिते आचारसारशास्त्रे समाचारवर्णनं द्वितीयोधिका

रः॥ २॥ श्रियप्रियः संगतविश्वरूपः सुदर्शनश्छिन्नपरावलेपः॥ दर्श्यादनंतः प्रनताम

तत्त्वार्थानां दर्शनाचारः

रेंद्रो रमाममार्द्धः॥ परमांजिनेंदुः॥ १॥ दर्शनज्ञानचारित्रतपोवीर्यविसेषतः पंचभेदा भेदतः

शुद्धः

चिताचारेनावदाद्यो निगद्यते॥ २॥ रुचिरांशागमार्थानां दर्शनं मूढवर्जितं॥ सममा

अष्टांगयवनं स्वभावेवड्डा अन्यचजाति सुर्धज्ञाष्टादशदोषाः वस्तुस्वरूपः

दियुगष्टांगं निसर्गाधिगमोद्भवं॥ ३॥ अपेतांशेषदोषोयः शरीरीतत्वदेशकः स ॥१८॥

ज्ञानसकलवस्तुस्वरूपः येनत्पर्थीधा तवः तेज्ञानार्थी इति वचनात् अनेकांतमते नविना शितान्यवादिगर्वः नासरहितः

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

कल्मषात् रजसि

निःसंगो निजस्वार्थमुपचारतः ॥८८॥ रुतौ स्नात्वानुतूर्ये ह्निश्छद्यं त्यरसमुक्तयः ॥ स्व

त्वा त्रिरात्रमेकांतरं वा सज्जपसंयुता ॥८९॥ गानां कृद्दनसन्मायेनां युवद्याक्रियोद्यिताः

सभा स्वकुल

जातिकीर्त्यचिताचारांश्चावीसांत्याजेवान्विताः ॥९१॥ अविकारवस्त्रवेषाः स्वकीय

सार्ख्यान

कायेपि निःस्पृहा नित्यं ॥ पठनपरिवर्त्तनाख्यानादिश्रुतभावनानिरताः ॥९२॥ चरं

स्वर्गसुखास्थिता निपुणजनानां तोषकारिणः

लक्ष्म्या
प्रवीण निपुणाभि
ज्ञ विज्ञ निष्णात
शिक्षितावैज्ञानिकः
कृतमुखः कृतीकु
शलः इत्यपि
नरः

तिर्ये चारुचरित्रसंपदः पदं समाचारमिमं यमीशिनः समाश्रयंते मुदयप्रमोदिनः

अर्हल्लक्ष्मीवान्

पराश्रियं ते ह्न निलोकनंदिनः ॥९३॥ श्रीमान् जिनसंभूतधर्मचक्रा ॥ स्तुनैर्युतसारगु

कर्मनिर्जरा धार्मिकनिवहः

दुःखादिसमूहः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Nariar Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust eGangotri

॥१८॥ श्च निर्वृतः ॥८॥ कर्त्ता स्वकर्मणो भोक्ता तत्फलस्योर्ध्वगः स्वयं तत् ॥ तस्य स्वगात्र

संकोचविस्तारस्य

मात्रश्च स्याद्विसर्पेण संहृतेः ॥१०॥ मुक्तसंसारिभेदोऽयं मुक्तः कर्मैनसोऽत्यया

त् ॥ हेमोपलो मलोन्मुक्त्या हेमस्याद मलं यथा ॥११॥ अनादिकर्मसंतानसंश्लेषा

तू क्लेशभाजनं ॥ संसारी स्यात्त्रसस्थावरादिभेदैरनेकधा ॥१२॥ अणुः पुद्गलभेदोऽ

वयवः प्रचयसक्तितः ॥ कायश्च स्कंधभेदोत्थश्चतुरस्रस्त्वतीद्रियः ॥१३॥ विभ

सीतस्निग्धरूक्षचतुःप्रकारे

देकं रसं गंधं वर्णं सीतचतुष्टये ॥ स्पर्शौ चाबाधकौ स्वशौ वेकदा स्वद्वेदेदशां ॥१४॥ ॥२८॥

परस्परमविरोधको शीतरूक्षौ उस्नस्निग्धौ स्वरूक्षौ एकसमये

स्यात् कोटकालिकरूपः दुःखनिलयः सेतुमस्राक्यः स्कंधरूपेणापरिणमनशक्तेः

सूक्ष्मजीवः संकोचकर्मसंयोगात्

पृथग्भावजनितचतुष्कोणः इंद्रियज्ञानाविषयः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

परमौदारिकदेहवान्

मस्तवस्तुतत्वज्ञः सस्याद्वादीशः सतांपतिः ॥४॥ आर्षोक्तिजार्थविज्ञानमागमस्तद्भवो

संसयविपर्ययानध्यवसायरहितःवस्तुपरिज्ञानं प्रत्यक्षप्रमाणैः

थवा ॥ पूर्वापराविरुद्धार्थं प्रत्यक्षाद्यैरबाधितं ॥५॥ स्याज्जीवः पुद्गलो धर्मो धर्मः कालो

स्वभावेनसोर्थस्तिस्वं स्यादित्यर्थः

विधीयतः

गच्छति ग्रस्यपर्यंतया तमातरमाह

नभोपि च ॥ मानेनाध्येतइत्यर्थः तत्वंचार्थः स्वरूपतः ॥६॥ स्थित्युत्पत्तिव्ययात्मा द्र

वतिद्रोष्यत्यदुद्रुवन् ॥ स्वपर्यायानितिद्रव्यमर्थस्तांस्तान्विवक्षितान् ॥७॥ गुणप

र्ययवद्द्रव्यं स्याद्द्रव्यान्वयिनो गुणाः ॥ निर्गुणाश्चेतनाद्यास्तेतद्विशेषाश्च पर्ययाः स्तु

लोकप्रदेशप्रतिमप्रदेशाः चेतनेन

॥८॥ जीवत्यजीविजीविष्यजीतंजीवश्चिरात्मना ॥ ज्ञाता दृष्टा जगन्मात्रदेशो मूर्त्ते

गुणाजीवस्यज्ञानादयः पुद्गलानां रूपादयः तस्यद्रव्यस्य तेषांगुणानांच विशेषाः यथा सं
स्वपं जीवद्रव्यस्य नरनारकादयः जीवगुणानां
एवं जीवगुणस्य ज्ञानस्य मतिज्ञानादयः
विशेषाः पर्यायोऽयं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥२९॥ न हेतुना ॥ धर्मोयानं निमितं स्याज्जलं वाजलचारिणां ॥२०॥ स्वहेतु स्थितिमज्जीव पुद्ग-
ल स्थिति कारणं अधर्मोध्व निर्विघ्न स्यथीश्छायेव सीतला ॥२१॥ धर्मो धर्मोज-
गद्व्याप्यौ रूपिणौ सर्वदा स्थितौ ॥ कालाणवो जगन्मात्राश्चैवं तु मनिरासवत् ॥२२॥
व्यवहारकालः पर = द्रव्यस्यार्थःव्यंजनपर्यायस्थिति
ले प्रत्येकं विवर्तानि हेतवः सर्ववस्तुनः गौणकालश्च पर्यायस्थितिः स्यात्समयादि-
सदा समानं पंचद्रव्याणि कारणांस्थिति ४
का ॥२३॥ धीमान् मूर्तं स्थितं नित्यं चतुरस्रं समं घनं ॥ नावावगाहहेतुश्चानंतानंतप्र-
अर्थः षड्द्रव्याणि विद्यमानाः प्रथमशक्तिरहितम्न एषां सकायो न भवती
देसकं ॥२४॥ अस्तिकाया इमे कालं विना संतप्रदेशिनः कायवद्येन कालो प्रदेश स्वपि ॥२५॥ प्रायः

लोकप्रदेशप्रमाणाः लोकव्याप्य स्थिताः धर्माधर्मैक जीवेंद्र संज्ञान प्रदेशा ननु पुनः कालराशि न द्विन द्रव्याणि भवंति पर्यायपरिवर्तिहेतुः कारणा नि सर्वद्रव्यस्य ३

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0 In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

त्रिपंचादिसंख्यात संख्यातानंतेसे ति एकपरमाणुसर्वभेदे श्चविभागप्रतिच्छेदरू पहीनेन एकगुणस्निग्ध सेकगुणस्निग्धेनस्यादि संखेयासंखेयानंतगुणाः स्निग्धेनना स्ति बंध तस्यैकगुणस्निग्ध सेकगुणरूक्षेण द्यादिसंख्यातानंत गुणरूक्षेणनास्ति बंधः तथाद्येक गुणरूक्षेस्याधियो ज्यमिलितास्यं स्निग्धाणोः स्वस्मात् द्वयविभागप्रतिच्छेदद्वय हीनेन न्यूनेन स्निग्धाणु नाबंधः स्यात् स्निग्धः स्निग्धजातेरूक्षजा तो परमाणुहीनाणु द्वयस्कंधः सकलसमस्त लोकस्य स्कंधो भवति तदर्द्ध देशोभवति तदर्द्धं प्रदेशः प्र देशोनव मितपर्यादि समस्तोपि विवक्षित घटपटादिस्कंधस्य सकल कृत्स्नत्वेन स्यान्तोपरमाणुपि पिंडस्य स्कंधसंज्ञा भवति तेषु स्थितत्वात् चोडस परमाणुपिंडस्य स्कंध ताना ...मागे

रूक्षचतुष्कादि संख्यातानंताः विभावपर्यायाः संहतानां द्वितीय निमित्त वशाद्विदारणं भेदः प्रथ क्भूतानामेकत्वापत्तिः संघातः त्र्यागताः तेषाम् अविभाग प्रदेशसंज्ञा भवति परमाणुस्याविभागी इति

युग्मं ॥ द्व्यणुकादिमहास्कंधपर्यंतानंतपर्यायाः ॥ परमाणोर्विभावाः स्युर्भेदसंघात

संभवाः ॥ २५ ॥ स्निग्धरूक्षत्वतो बंधो जघन्यगुणवर्जिते गुणे समे समे वा एवाः सर्वत्र

स्निग्धरूक्षयोः ॥ २६ ॥ द्व्यविभागप्रतिच्छेदविहीनेन तु बंधनं स्निग्धाणुना स्यात् स्निग्धा

णोः स्वजातेरूक्षयोस्तथा ॥ २७ ॥ स्कंधदेशप्रदेशानुभेदा वाखिलपुद्गलाः ॥ स्कंधो जे

ष्ठ महास्कंधः स्याद्दंत्यश्च धरादिकः ॥ २८ ॥ अनंतो हीनानुतो यावदंष्टदेशस्ततः क्रमा

त् ॥ हीनानु र्द्व्यणुको यावत् प्रदेशोऽणुः पुरोदितः ॥ २९ ॥ जीवपुद्गलजालस्य प्रजनः स्वे

भागाः अष्टपरमाणुके पंचपंचपरमाणुपिंडपर्यंतं येषांचित् त्र्यागता तेषां पिंडे संज्ञा भवति
परमाणुचतुष्टयपिंडे स्थिते प्रदेशसंज्ञा भवति पुनः स्थोके काऽपनयन्ते द्व्यणुकांत स्कंधे येषांचित् ...
...देशाः स्युः

अंतरंगबहिरंग कारणवशात्प्र प्रकाशादि तुल्यमेव भेदवा न् खेपासंतान नंत अथवापु द्गलद्रव्यस्यद्विक स्पचतुष्टयं तद्व संग्रह श्लोकद्व येनाह

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥ २० ॥ नल्पविकल्पेषु यदात्मनि ॥ यस्य यस्य निरोधः स्यात्तत्तत्संवरणं तदा ॥ २५ ॥ भावद्रव्या
स्रवद्वंद्वरोधात्संवरनं मतं ॥ द्रव्यभावास्रवद्वंद्वस्यैतद्यत्तेन जन्यते ॥ २६ ॥ गलनं नि
जेरां संसर्याश्चिरंतनकर्मणः ॥ सविपाकाविपाका च प्राप्तकाला विपाकजा ॥ २७ ॥ प
रिनाम विसेषोच्छा प्राप्तकालो विपाकजा ॥ कालेनोपायजालैर्वा फलपाकोव
नस्पतो ॥ २८ ॥ युग्मं ॥ सम्यक्त्वदेसचारित्रसंयमैर्योगहृत्तयः ॥ कारनं निर्जरायाः
स्युः संवरस्यापि कर्मणः ॥ २९ ॥ रागादीनां विभावानां विश्लेषो भावनिर्ज्जरा ॥ २० ॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0. In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

प्रचयसक्तिमान् ॥ २४ ॥ जीवाजीवौ तयोः पुण्यं पापमास्रवसंवरौ ॥ निर्जराबंधमोक्षा
श्चेत्यर्था नवविधाश्च ते ॥ २५ ॥ जीवाजीवौ पुराप्रोक्तौ सम्यक्त्वज्ञानवृतवान् ॥ जीवः पु
ण्यं तु पापं स्यान्मिथ्यात्वादिकलंकवान् ॥ २६ ॥ स्यादजीवात्मकं पुण्यं पापं चानुकदंब
कं ॥ शुभानामशुभानां च कर्मणां सुखदुःखदं ॥ २७ ॥ मिथ्याविरतिकषाययोगाः स्यु
रशुभास्रवाः ॥ दयादमयमाद्यास्तु जीवात्मानः शुभास्रवाः ॥ २८ ॥ उदयोदीरणं द्रव्यकर्म
द्रव्यास्रवो यतः स्यान्नूत्नद्रव्यभावेनो भावद्रव्यास्रवात्मात् ॥ २९ ॥ भावद्रव्याश्रवौ

भावाश्रवमुक्ता द्रव्यास्रवमुपनिपूर्वकं केषय[illegible] दीरणात् [illegible] [illegible]कर्माणः

एते शुभाशुभाख्या जीवाश्रवरूपाः [illegible] अजीवाश्रवैः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥२१॥ मे नोकर्मणां क्षयात् ॥ भावद्रव्यात्मको मोक्षस्त्वा रुचारित्रसंपदा ॥४१॥ अनंत

(स्वात्मि)

ज्ञानदृग्वीर्यसौख्यात्मस्वात्मलंभनं ॥ सिद्धिर्नोभावचिन्मात्रनिःसेषात्म

(नवपदार्थाः)

गुणक्षया ॥४२॥ सप्ततत्वानि चैतेर्थाः पुण्यपापद्वयं विना ॥ तज्जीवाजीव

(द्रव्यलिंगी)

द्रव्यालभूतं यन्नैगमान्नयात् ॥४३॥ लोकान्यदेवपाषंडवेदाद्यासादितार्द

(अज्ञात) (गाढं)

दृष्टीमूढं लं ॥ मूढादयोदं सम्यत्क वाढं दृढमिदं भवेत् ॥४४॥ गेहस्नानाग्निभूस्वर्सेरत्ना

आहारदेयइति बुधि द्युपकारकं ॥ जनस्य वस्तु पतत्रयं द्यलोकमूढता ॥४५॥ ब्रह्मो मापति ॥२१॥

पुण्यपापद्वयं नवविधाः पदार्था इति श्लोकोज्ञानां सम्यक्त्वविषयाणामागम पदार्थानां स्वरूपमुक्त्वा [illegible]

CC0 In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

२ तेभ्यो मिथ्यात्वादिभ्यः आत्मस्वरूपस्य सतदात्मातस्य भावकारात्मता
रागादिस्वरूपात्मस्वरूपमित्यर्थः मुख्यशरीरं कर्मणा शरीरमित्यर्थः
भावास्रवएवातितापः संतापोयस्य

संगः अलं
६ अत्रस्यश्लोकस्यतात्
संक्षाभिरन्तेयतेच
स्मात्कारणात् अयोगि
योगरहिते अयोगिकेवलिनि
नेप्रकृतिप्रदेशयोर्बंधः
स्यात् यतः अकषा
यकषायरहिते उप
शांतादिगुणस्थानत्र
येतो स्थित्यनुभागबंधौ
न ततः कारणात्
कषायतः स्थित्य
नुभागयोर्बंधस्यात्
प्रदीपनिर्वाणक
ल्पमात्मनिर्वाण
मितिसौगताः अभाव
मेवमुक्तिं प्रतिपादयंति
तथा च तद्ग्रंथः
दीपोयथानिवृत्ति
मभ्युपेतो नैवावनिं
गच्छतिनांतरिक्षं
दिशंन कांचिद्विदिशं
नकांचित्स्ने
हक्षयात्केवलमेतिशांति
...निवृत्ति
मभ्युपेतोनैवावनि
गच्छतिनांतरिक्षंदि
शंन कांचिद्विदिशंनकांचित् क्लेशक्षयात्
...शांतिरोति
...सागता

२ आत्मगुणगलनं द्रव्यकर्मणां द्रव्यनिर्जरा ॥ ३६ ॥ द्रव्यास्रवजमिथ्यात्वयो
गाविरमनादिभिः । नूतनैरात्मनः श्लेषो भावबंधस्तदात्मता ॥ ३७ ॥ भावास्र
वातितापात्मलोहस्यात्मैकदेहगं ॥ आदत्ते सर्वतोनंतानंतकर्माणु जीव
नं ॥ ३८ ॥ आत्मनस्तेन संश्लेषो द्रव्यबंधश्चतुर्विधः ॥ सस्यात्प्रकृतिप्रदेशा
नुभागस्थितिभेदतः ॥ ३९ ॥ प्रकृतप्रदेशयोः स्याद्योगात्स्थित्यनुभागयोः
बंधः कषायतो योगैर्वा कषायैर्यतो न तौ ॥ ४० ॥ भावद्रव्यात्मकाः रोधक

संगः ... कर्मणासह

स्वभावः प्रकृति
फलानुभागः
शक्तिः स्यान्नेप्र
देशोगणनात्प्रका
स्थितिकालात्
धारणे
औदारिकवैक्रि
यिकाहारका
णां

अथ उत्केन ... सांख्यमतिलक्षणनिराकारिणार्थं अभावसिद्धिर्भवति इत्युक्तप्रकृतिसिद्धपुरुषमोमेदज्ञानदाप्रकृति
निवृत्तोपुरुषस्यमुक्तपुरुषमर व्यक्तचैतन्यस्वयं योगेनस्वरूपमात्रावस्थानलक्षणंमोक्षंइति सं
ख्याः प्रतिपादयंतीति तन्मतनिरासार्थं चिन्मात्रं सिद्धिर्भवतीत्युक्तं सुद्धि सुखदुःखद्वेषप्रयत्नधर्मा
धर्मसंस्काराणां नवानामात्मगुणानामत्यंतोच्छित्तिर्मोक्षः इति योगामन्यंते तन्मतनिराकरणार्थं
निःशेषात्मगुणहाने मुक्तिर्न भवतीत्युक्तं मुक्तिः सौगतादिभिः प्रतिपादितस्वरूपैस्तैः कियमान
न्योपयोगबाणमोन्नयंक्यान् तदुक्तं प्रकृतं आत्ममुक्तिस्वरूपं सर्वैः विशेष्यते नहि मूलचिंताशास्त्रप्रस्ता
वात्कोपि दोहतेइति

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥२२॥ निःसम्यक्त्वगुणसंपदे यद्दृग्गा निःसन्नस्युः प्राज्यसाम्राज्यसंपदे ॥४२॥ युग्मं ॥ हेतु
द्वयोत्थकार्यानुमेयेयं भवति व्यता ॥ दृग्धैर्यैतिभयाभावैर्निःशंकत्वं भयोद
ये ॥४३॥ भयमाकस्मिकं पारलौकिकं चैहलौकिकं ॥ मृत्युगुप्तिरुजात्राणैः संजात
मिति सप्तधा ॥४४॥ किं स्यात्सत्यमिदं नो वेत्याप्तोक्ते संसयोज्झिता ॥ मनिस्त
त्वाचलप्रीतिं परा निःसंकता मता ॥४५॥ वांछाभावोन्यदृग्ज्ञानवृत्तौ लोकेषु भेषु
कांक्षता ॥ अत्रामुत्र च जाते वानश्वरेंद्रियजे सुखे ॥४६॥ देवेंद्रादिश्रियोयस्मि ॥२२॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

मद्रिरामतेषु

गोविंदसाकैदुतपनादिषु॥मोहकादंवरीमत्तैर्याम्नथीदैवमूढता॥४६॥पा

खंडमूढतादंडीत्तीमत्रादिसंगिषु।सन्मतिःस्यागमाभासत्रांतस्यातान्य

लिंगषु॥४७॥पापोपदेसवेदोन्यपुरानादिषुसन्मतिःस्याद्देवमूढताजैनोः

संसतिभ्रांतिकारनं॥४८॥गुणाः प्रसमनिर्वेगसंवेगास्तिक्तादयः।स्वदोष

गर्हानिंदाद्याःसम्यक्तमणिरम्नयः॥४९॥निःसंकत्वमकांक्षत्वंनैर्जुगुप्सम

मूढता।उपगूहःस्थितीकारोवात्सल्यंचप्रभावना॥५०॥इत्यष्टांगनिपुणा

अखिलात्मस्वपरद्रव्यानांतत्वेनहेयोपादेयत्वेनमतिः

स्वरूपस्वरूपादेयत्वेनप्रतिपत्तिः अखिलात्मस्वपरद्रव्यानांतत्वेनहेयोपादेयत्वेनमतिः संसारसरीरभोगेषुवैराग्यः दयाअखिलेषुत्रसस्थावरजन्तुषु

प्रतिपत्तिरितिविग्रहः संसारसरीरभोगेषुवैराग्यः कृपा

धर्माधर्मादौ ... संवेगः परमा प्रीति धर्मे धर्मफलेषु च निर्वेगोदेहभोगेषु संसारे च विरक्तता आस्तिक्यता ... आत्मा ...

मुख्यांगेच सूक्ष्म ... तत्त्वनिधानात् सतः ... बुद्धि

२३

जैनानां दोषाच्छादनं

ति ॥ तद्वत्स धर्मदोषोपगूहः स्यादुपगूहनं ॥६१॥ आत्मनोन्यस्य वा चेतो धर्माद्धि

धर्मे अन्यादिकं स्थिरीकरणं

गं परीषहैः संबोध्य तत्र तं चित्तस्थापनं स्यात्स्थितिक्रिया ॥६२॥ तन्नियोज्यथ

थासक्तिं धर्मे तूलेतरान्नरान् ॥ धर्मो परं हरां कार्यं न धर्मो धार्मिकैर्विना ॥६३॥

संतो जिनैः

प्रीतिर्जिनागमे वत्सलत्वं संघे चतुर्विधे ॥ प्रमोदितोपकारित्वं चोपकारानपेक्ष

कारणात्

या ॥६४॥ जैनानां पद्दतां स्तस्मादुपकुर्वंतु सर्वथा ॥ यः समर्थोप्युपेक्षेत स कथं

समयी भवेत् ॥६५॥ त्रिरत्नैरात्मनः सम्यग्भावनं स्यात्प्रभावनं ॥ सद्धर्मस्य प्रक २३

CC0 In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

सनिर्दृतिज्ञापिसंबंधः

नसत्यार्थोऽतिस्वयंसतां । सम्यक्त्वेऽनुपमेतस्मिन् किंतथापरचिंतया ॥ ५५ ॥ नीवंजै

जुगुप्साभावः

नतपस्तत्रनिर्ग्रंथंचामज्जनादिकं । सम्यगन्यदितिसूत्वांनत्यागःस्यान्निर्जुगुप्सता ।

परित्यक्ते जुगुप्सा

५७ । रत्नत्रयपवित्राणांछर्दिलालाद्यपोहनं । विचिकित्सात्ययोवांसाज्ञात्वागात्र

यावद्विचारो न भवति
तावन्मनोहराणि इत्यर्थः

पवित्रतां ॥ ५८ ॥ वाह्येविचारचारुनिसौगतादिमतान्यलं । क्लेसादिमोहदानेवस्तु

कौरवपाणुकुशलत्व

ः किंपाकवदंगिनां ॥ ५९ ॥ तदन्यज्ञानविज्ञानप्रसंसाविस्मयोज्झितां । युक्तयुक्त

आच्छादयति

जिनोक्तेयास्वत्वैःसामूढतामता ॥ ६० ॥ यद्दूतंपुत्रकृतंदोषंयत्नान्मातानिगूहं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥२४॥ विधंविदुः ७१ दर्सनेनिर्म्मलाद्वत्तिर्ज्ञानचारित्रसंपदः ॥ परेमुक्तिरमाद्दर्शैदर्सनाच

कथितः

अनंतसंसा रविनाशक

रईरितः ७२ ॥ एतदेवनरेश्वरामृतपदश्रीवस्यहृद्दर्शनं ॥ किंचानंतभवांतकृत्य

उत्कृष्ट संपत् मोक्षस्य पथिका त्मनः

रमतत्त्वोत्मेषपूतात्मनः ॥ कांतासुत्रिषुभावनादिषुमहीषट्केचवंसादिकेनोत्पत्ति

३ यद्वा पुक्कवद्यसु ककिंचित्संबंधिना मार्द्रेनसम्यक्त्वयुक्त स्पसवस्त्रीषुभावना षुयोमहीकोसि वहायुषोपितस्य नर्कादिपृथ्वीषट्क द्विचतुरिंद्रियेषोत्पत्तिना स्तिइत्यभिप्रायो त्रावगंतव्यः

विकलेंद्रियैककरनेवह्वायुषोप्यंगिनः ७३ ॥ ज्ञानंयेनसमस्तवस्तुविषयंचारि

गृहस्थरत्नत्रयहरद्विजोमित्यमरः

त्रमेनोलतादात्रंयेनपवित्रताःसुकृतिनोयेनास्तुतंदर्सनं ॥ मद्धेतःसरनाप्रका

सनमणिर्येनमूलचिंतामणिर्भव्यानांयदचिंतनामितफलैर्नित्यप्रमोदेदयं ॥ ॥२४॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0 In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

सो वा सम्यग्ज्ञानादिभिर्गुणैः ॥ ८४ ॥ तेन ज्ञानप्रभावेन महता नसनादिना ॥ महा

पूजादिभिः श्रीचैः कर्तव्या समयोन्नतिः ॥ ८७ ॥ जडात्मा सक्तियुक्तोपि यः सद्ध

र्मे प्रकाशनं ॥ कूर्यान्नचेदसौ रिक्तो महीभारो नराधमः ॥ ८८ ॥ जिनबिंबावलोका

दिर्निसर्गोल्पप्रयासतः ॥ ज्ञेयश्चाधिगमस्तत्वविचारश्चतुरांमतिः ॥ ८९ ॥ संज्ञिप

संसारविनमाकारणस्य चतुर्थे प्रथमं

र्याप्तभव्यस्य लब्धियुक्तस्य जाग्रतः ॥ ज्ञानोपयोगिनो हेतू सम्यक्त्वाप्तमेतावि

मौ ॥ ७० ॥ दृग्मोहोपसमाध्वंसक्षयोपसमकारणौ ॥ भवच्छेदनिदानाद्यं दर्शनं त्रि०

जिनप्रतिमादर्शनादिः आदिसब्देन जिनपूजालोकनजातिस्मरणादिः
दर्पोपशमविशोधिदेशनाप्रयोग्यकरणलब्धिसहितस्य सुप्तजाग्रद्भ्राहितस्य

निसर्गाधिगमौ तत्त्वार्थश्रद्धानं लोकाचित्तेमाह

निसर्गाधिगमौ

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥२५॥ सपात्मकमेत्रयेत्॥सामान्यमूर्द्धतातिर्यक्चेतिभेदद्वयंमतं॥२॥यत्पूर्वा

परपर्यायव्यापिद्रव्यंतदूर्द्धता॥३॥यथास्थासकोशादिविवर्त्तेषुपरिवर्त्तनी।

॥४॥परिणामःसमस्तिर्यक्खंडमूडादिगोषुवा॥गोत्वंविसेषःपर्यायव्यतिरेकहिभेदवान्॥५॥एकस्यवस्तुनोभावाःपर्यायाःक्रमभाविनः॥तोघरोघा

विरोत: हेतु:

दयोभावाजीवेवाक्रमभाविनः॥६॥व्यतिरेकोभवेद्भावोवस्त्वंतरगतोसमः

गोमहिष्यादिभावोयोयथातद्व्यतिरेचकः॥७॥ज्ञानंमतिश्रुतावधिमन ॥२५॥

विवक्षितवस्तुनःसकाशादन्यवस्तुस्थितः परधर्मः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0 In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥७४॥श्रियं त्रिलोकीपतिपूज्यदंत।पुष्यादनंतः श्रियमुक्तिकांतः।दुरंतमिथ्या

त्वतमस्तमोरिर्जिनोमनोजद्विरदद्विपारिः॥७५॥इतिश्रीवीरनंदसिद्धांतचक्र

वर्त्तिविरचितेआचारसारशास्त्रे दर्शनाचारवर्णनस्तृतीयोधिकारः॥३॥ छ

जयत्यनंतप्रतिमप्रबोधप्रद्योतविद्योतितविश्वतत्वः।प्रत्यस्तकर्मोरुतमः

प्रतानः श्रीदुंदुभव्याब्जवनोजितेनः॥१॥ज्ञानातिज्ञास्यत्यज्ञासीदनेनइति

स्मृतं।ज्ञानंस्यान्मूतनात्मार्थव्यवसायनिराकृतेः॥२॥ज्ञेयंहिवस्तुसामान्यवि

शेषात्मकं...तन विशेषनं गृहीतया हिधारा बाहिज्ञातस्य प्रमाणपरिहारार्थ मुक्तं तथापरोक्षज्ञानवादि [illegible]
...पूर्वात्मार्थ निश्चायकं ... विज्ञानवादिनां सांख्याणां ज्ञानांतर प्रत्यक्षपादिगणं योगाणां च मतप्रपाकं...
मीमांसकानाम ... ज्ञानवादिनां सांख्याणां ... दिगणं योगाणां च ... तत्वादिनं...
...बहिरर्थापलोपकृणं विज्ञानाद्वैतवादिनां ... स्वावादिणं विपर्यासं यथार्थग्रहणं स्व
संवेदनेद्रयमनोयोगिप्रत्यक्षस्य निकल्पकस्य प्रमाणं सौगतेोपरिकल्पितनिश्चयसाध्यं व्यवसायो निर्वचनं निराकृतिः

प्रमादनिद्रयावि
युक्तः ज्ञानस्य
आत्मा

सामान्यविशेषौ
वर्तमानवर्द्धीर्णो
तावात्मानौ यः
स्येति विग्रहः उभ
यग्रहणात्मकाग्रह
णवर्केवल स्य सामा
न्यस्य विशेषस्य च
ग्रहणस्य प्रमाण
विषयत्व प्रतिषे
धार्थं

अजितनीर्थकरादि
त्यः अर्थी कारर हि
ज्ञमलक्षणे हेतेन अर्था
नन्यत्वं प्रकृतेरनेन वि
ज्ञानमर्थानिनिमर्थ
कारं चार्थस्याग्रहणे
मि विसेषगतमतनिरस्तं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

परिज्ञातवस्तुस्मरणोत्पत्तिहेतुः

निश्चयो यावत् ईहापाज्ञाया स्थितिर्य[illegible]

॥२८॥ नेनेति विज्ञानं निर्णेयावधि ॥२३॥ ईहितार्थस्थलिंगैर्यस्तद्विसेषविनिश्चयः ॥ पुनः स्मृतिस्साध्या सयतिनिमित्तं संस्कारः ३

अवायोऽसावटएवायमिति भाषादिभिर्यथा ॥२४॥ कालांतरेऽपरिज्ञातवस्तुस्म

धारणाख्यं ज्ञानं भवेत्

रणाकारकः ॥ संस्कारो यस्तु उत्पत्तिकारणं धारणा हृदये ॥२५॥ ते बहुबहुविधक्षि अवग्रहादीनां बह्वादिविषयभेदेन संभवंतो भेदाः प्रतिपक्षसहिताः तद्यथा

प्रानिःसृतानुक्तध्रुवाः ॥ प्रत्येकं सेतराश्चेति ज्ञाद्दर्शावग्रहादयः ॥२६॥ बह्वेकव्य

क्तिविज्ञानं बह्वेकं च क्रमाद्यथा ॥ यहवस्तरवः सूपो बहुश्चैकं वनं नरः ॥२७॥ एकोनर इति लिंगपरिणामेन नबंधनीयः

बह्वेकजातिविज्ञानं स्याद्बह्वेकविधं यथा ॥ वर्णा नृणां बहुविधा गौर्यात्येक ॥२८॥

वर्णाः ब्राह्मणाद्यः जातिविषयेऽपि वर्णः शब्दः पुंल्लिंगः वर्णो द्विजादौ शुक्लादौ स्तुतौ वर्णं तु वाक्षरे इत्यमरः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

तत्तद्वस्तु नापृथक्कारी
ज्ञेया स्वेषामिंद्रियमानसानां

रूपादिविषय चक्षुरादीन्द्रियाणां क्रमेण योग्य देशावस्थानरूपेण संनिपातानंतरमाद्य वस्तुपरिज्ञानं

पर्ययकेवलैः॥ भिन्नहेतुस्वरूपार्थभेदैः पंचविधं च तत्॥८॥ स्वस्वार्थव्यंज
नावग्रहेहनावायधारणा॥ मननं मतिरर्थस्य यत्स्यादिंद्रियमानसैः॥९॥ व्यंजना
वग्रहश्चक्षुर्मनसोर्नास्त्यवग्रहः। विषयाक्षसंनिपातानंतराद्यग्रहः स्मृतः
॥१०॥ आद्यद्याग्राह्यार्थबोधाववग्रहौ व्यंजनार्थयोः रसरूपपरिज्ञाने रसनाने
त्रयोर्यथा॥११॥ अवग्रहगृहीतार्थविशेषेहनं मतं। संशयांशविनाशोद्यवि
नैयावयवं यथा॥१२॥ नरस्यावगृहीतस्य कर्णाटादिविशेषणैः भवतव्यम्

इंद्रियप्राप्तः

तद्यथा अवग्रहेण स्वीकृतस्य [illegible]

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥२७॥

ऊपरिवर्त्ते

चक्षुषांदीपरूपावलोकांवसरएवंप्रत्॥नइंद्रसस्पर्शविज्ञानंयथोक्तार्थः

प्ररूप्यते॥२४॥स्पर्शनंरसनंघ्राणंचक्षुःश्रोत्रंमनश्चखं॥अर्थः॥स्पर्शोर

सोगंधोरूपंशब्दःश्रुतादयः॥२५॥स्यान्नित्यत्वविशिष्टस्यस्तंभादेर्ग्रह

णंध्रुवः॥विद्युदादेरनित्यत्वेनान्वितस्याध्रुवोग्रहः॥२६॥लब्धिसंस्कारोप

योगश्चस्याद्भावेंद्रियमात्मनः॥निर्वृत्युपकरणेहिस्तोद्रव्येंद्रियमतंतु॥

ज्ञानप्रकारः

यवनालिका नसंति काचायनवर्त्ती:

२७॥विचित्राद्र्दिहूतिमुक्तकमसूरियवनालिका॥अनुक्रु तीचंकाहा

द्रव्यचिन्हं एतदस्ये

अत्र भागस्य ज्ञानशक्तिः सदर्शितं चिन्तिवक्रिया ह्योत्मांतरमे शक्ति वि धाप्रतिनियतचेतन्या वैन्द्रियसंस्थित एनावस्थितात्मना ल्मप्रदेशानानवृत्तिर् भ्यांतरानिवृत्ति स्वात्मप्रदेशेषु प्रति नियतसंस्थानेः पुद्ग ल प्रचयस्य वाह्या निवृत्तिः निवृत्तेरुप कार॥२७॥ करणं तदुपकरणं पूर्वव त्तदपि द्विविधं तत्राभ्य न्तरं कृष्णशुक्लमंडलं वाह्यमक्षिपत्र पक्ष्माद्युपाधिगर्गो लकं ग्रीन्द्रियेषु भवतः मध्ये पुनः ज्ञेयं

जातिविषयापवश्यातः कथ्यतः

विधेर्तिर्वा ॥१८॥ आश्वर्थस्य ग्रहः क्षिप्रं स्याददक्षिप्रं सनैर्ग्रहः। भूत्यानेकं यद्वाद

तेनूतनं चानूतनं जलं ॥१९॥ वस्त्वं सा द्वस्तुनस्तस्य वस्त्वं सा वस्तुनोऽथवा। तत्रासं

निःहृतान्यस्यानिःसृतं मननं यथा ॥२०॥ घटादेर्ग्रागकन्यास्यमवयग्रहणेद्व

णे। स्फुटं घटेदुगोज्ञानमभ्याससमयान्विते ॥२१॥ वस्त्वेकदेसमात्रस्य विज्ञानं

निःसृतं मतं। घटादेर्ग्रागमात्रेपि क्वचित्ज्ञानं हि दृश्यते ॥२२॥ अस्यस्तनिय

तोन्यादा गुरुणाथैकास्तबोधनं। अनुक्तमेकदैवोक्तं प्रत्यक्षनियतग्रहः ॥२३॥

परिचितानंतधया पूर्वभाग
ग्रहकुच विरोधे कालेन
वस्त्वेकदेशमात्र
दृष्टिज्ञानं नसंज्ञ
वतीत्यासंकाप
सिद्धमिपूर्वकं दृष्टा
तमाह उपरिव हसते
श्रीशिरादेनदृष्टा
मुकूतोप्राहा:
ग्रमपगेहरण स
क्ति

...स्निग्धपृथि द्या
माननान्यवस्तुनः
पुत्र:शिरीदि संकेत
न्या महिते जनैः
प्रसद्धतारेनात्रसं
व्यवहारिकप्रत्यक्षे
ग्राह्यात्रस्येद्धियस्या
यमेववि बयइति
यमिवोनियतःप्र
त्यक्षनियतगुणवेद
यात्रसो...
नेन सहाथमिक...
येएपरिज्ञानं इंद्रि
वस्यात् क्रमेण वि
षयःस्यात्

॥२८॥

दंड	एकेंद्रिय	बेंद्रिय ८००	तेंद्रिय ६००	चतुरिंद्रिय ३२००	अः पंचेंद्रि ६४००	संज्ञी पंचेंद्रिय
	४०० रसनादंड	६४	१२८	२५६	५१२	योजन ६
		घ्राणदंड	१००	२००	४००	योजन ६
			चक्षु योज	२९५४	५९०८	४७२६३२
				श्रोत्रः	८०००	योजन १२

मतिज्ञानावृतिवीर्यां

तरायरयोः ॥ क्षयोपशमजं नानाभेदमेतदुदाहृतं ॥ ३३ ॥ श्रुतं मतिगृ

हीतार्थसंबंधेऽन्यार्थबोधनं ॥ धूमादेः पावकादेर्वा बोधोग्नेरग्निशब्द

तः ॥ ३४ ॥ तत्पर्यायक्षरपदसंघातप्रतिपत्तिकाः अनुयोगः प्राभृत ॥२८॥

त्रिवासस्थानां [illegible]

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

चक्षुशतानि चापानामित्यादिश्लोकचतुरचनाः

निवृत्तिः स्पर्शनादिषु ॥२०॥ चक्षुःशतानि चापानां चतुःषष्टिः सतंक्र
मात् ॥ योजनत्रिसहस्राणि षड्चत्वारिंशतां विना ॥२१॥ धनुरष्टसह
स्राणि श्रोत्रात्मा द्विगुणो वरः एकेंद्रियाद्यसंज्ञांते विषयः स्पर्शनादि
३-कृत उत्कृष्टानादिक्रमेन
षु ॥२०॥ युग्मं ॥ योजनानि त्रिषु नव श्रेष्टोकस्थानकक्रमात् ॥ त्रिवृद्धि
स्सश्चत्वारिंशा सो द्वादसंसंज्ञिषु ॥२१॥ स्थूलवागोचरानंतरार्थस्य च्छा
पिनश्चिरं ॥ प्रत्यक्षनियतस्यैतद्धाधार्दाभिनिबोधनं ॥२२॥ स्पर्शनादि

चंशरेन्द्रियस्य तिमानाः सप्तश्राणमात्मारेण द्वानव्याः

श्रुतानिद्रियहिता र्थस्य अवग्रहधार हितार्थस्य श्रमि मुखमस्पष्टार्थः अंतरमवकाश वधिपरिधाना न द्वि-भेदतार्थेषु समिधानात् अंतरशरीनराद्वौ वर्त्तिते-पूगराद्वप वधायसिस्तद्वि रपचारणमिभा घानात्

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC-0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥२८॥ स्तत्र देसावधिः स्याद्गुणभवोद्भवः ॥४०॥ शेषौ चरमांगमुनेर्गुणजौ भवतात्यपि

तत्र देसावधिर्वावधिः शेषावप्रतिपातिनौ ॥४१॥ वर्द्धमानानुगावस्थितेतरभव

कल्पतः ॥ षड्प्रकारोऽप्यसंख्यातलोकमात्रो विसेषतः ॥४२॥ सुरनारकतीर्थेश्व

रादौ सर्वांगसंभवः ॥ अन्येषु अंगप्रसस्ताप्रसस्तचिन्हभवोऽवधिः ॥४३॥ घर्म्मायां

योजनं क्रोसार्द्धं नंतं क्रोशानि मा ॥ यावत्पृथ्वीमनं क्षेत्रमवधेर्निरयोषिति ॥४४॥

तिर्यक्ष्वौघजघन्यादातेजोलंमान्मतोऽवधिः ॥ नरेष्वौघविकल्पौ द्यौ यथायो ॥२८॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

प्राभृतं च प्राभृतंकमात् ॥२५॥ वस्तुपूर्वं समासाभ्यां मीयामिति समन्वितं

श्रुतं विकल्प्यं विंसत्यां स्यात् लब्ध्यन्यविकल्पयोः ॥२६॥ युग्मं ॥ श्रुतावरणवीर्यां

असंख्यात लोकप्रमाणस्य // पर्यायपर्यायाभिज्ञानतः

तरायमंदोदयच्छुतं । स्यादसंख्यजगन्मात्रं पर्यायादिप्रभेदतः ॥२७॥ मू

नेमर्थ्थमितं क्षेत्रकालभावैर्मितैरवं । स्फुटं दधातीत्यवधिर्वोधो भवगुणो

द्भवः ॥२८॥ सुरनारकपर्योत्थभवजः प्रथमोपरः । मर्त्यतिर्यक्षु सम्यक्त्वगुणा

दीनां विशेषजः ॥२९॥ स्याद्देसपरमसर्वावधिभेदत्रयोवधिः सामान्यं

देवनारकपर्यायसम्यक्त्वादि गुणविशेषेणां जातः
बा
ज्ञानाति
पर्यायपर्यायविज्ञ निकः
अविनासिनो

असंख्यात लोक विकल्पवान्

॥३०॥ पसमतो बोधो संख्यलोकविकल्पितः ॥५०॥ स्यादेतत्त्रयमज्ञानं मिथ्यात्वे

यथा

तानुबंधिनां ॥ उदयेनांभ्रुकुटुंबाकद्गुलर्बूगतं पयः ॥५१॥ मनोदेसावधेर्ज्ञे

आदि शब्दात् [illegible] चिंतित
मनसि स्थितं मानंच

यं मध्यमं चिंतितादिकं ॥ परैः पर्येति तं ज्ञानं मनःपर्ययबोधनं ॥५२॥ ऋजु

गच्छति जानाति

ऋजुमति

विपुलमती तद्भेदौ बोधा त्रिभेदगा ॥ ऋजूकायवाक्यचेतोगतार्थविष

यत्वतः ॥५३॥ ऋजुनं ऋजु देहवाक्यस्वांतस्थार्थावबोधनात् ॥ विपुलमतिः

असंख्यातकल्पानां समयप्रमिता राशेर्मात्रमितिर्ज्ञेते उत्सर्पिण्यवसर्पिणी

षड्भेदो संख्यकल्पमिता च सा ॥५४॥ मनःपर्ययविज्ञाना द्रतिवीर्यांत ॥३०॥

अल्पमेतदुक्तं लोकविभागे कालो वसर्पिणीति चापरः एते समू हते कल्पो भागा द्वादश चान्यो

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

ग्यंभवेदयं ॥४४॥ भौमभावनयोर्योजनानि स्युः पंचविंशतिः जघन्यदेवं
जोतिष्के ततः संख्यातसंगुणं ॥४५॥ असुरेष्वसंख्यकोट्यः स्युस्तत्कल्पेषु परेषु
तु ॥ ज्योतिष्काणां तेष्वसंख्यातसहस्राणि ततः क्रमात् ॥४७॥ द्विद्विचतुश्चतुश्च
तुर्नवनवपंचस्वपि ॥ कल्पेषु स्याद्विमानेषु कल्पातीतेषु चावधेः ॥४८॥ अ
धोधर्मादिलोकांतमारभ्य त्रसनाडिगं ॥ क्षेत्रमूर्ध्वं वरक्षेत्रं स्वस्वलोकांति
संस्थितं ॥४९॥ त्रिकं अयं स्यादवधिबोधावृत्तिवीर्यांतराययोः ॥ क्षयो

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC-0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

तत्सामान्यव्यहे
त्रिकालभावजेदे
न चतुःप्रकारं केवलज्ञानं यथा यथा केवलज्ञानस्य सेवावस्तुप्रकाशकं यथाभूतं
शुद्धिं परोक्षप्रत्यक्षं

॥३१॥ द्वादशांगांगबाह्यात्मा स्पष्टं स्पष्टं तु केवलं ॥६०॥ वाचनाप्रच्छनाम्नायानुप्रेक्षाम्ना

योयथाविधि ॥ धर्म्मोपदेश इत्यादिर्ज्ञानाचारः श्रुतेमतः ॥६१॥ यत्सूत्रार्थो भया

ख्यानं शिष्याणां विनयान्वितं ॥ सोऽयं वाचनाप्रोक्ता सत्वा शुद्धिं चतुर्विधां ॥४

॥६२॥ स्वांगे द्रूराक्षिकुक्ष्यादिवेदनापूयशोणितश्रावविण्मूत्रलेपादेर्व्यशुद्धि

अभावः
रसंभवः ॥६३॥ साम्भवेदन्नपानादेस्सुस्निग्धस्य सुगंधिनः मोदकापूपदुग्धस्य

प्रभृतेरप्यसेवनं ॥६४॥ व्याख्यानस्थानकात्सर्वे दिक्षु पंचेंद्रियांगिनां ॥ संवाईचर्मे ॥३१॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

त्रिकालवर्त्तनंतगुणः

रायर्योः॥ जातं मंदोदयादेन तद्ज्ञायोपसमिकं न ततः॥ ५५॥ त्रिकालानंतधर्म्मा-

त्मानं सवस्तुप्रकासकं॥ युगपत्केवलं ज्योतिः करनावरणातिगं॥ ५६॥ स्वरूपं

तदज्ञेयानां ज्ञातस्वरूपेण परिणमति

परेन्द्रियेंद्रियेप्रकाशादे विश्ववसीकृतेन्द्र लर्थः

प्रत्यक्षं रं ज्ञेयैः समं विपरवर्त्तते तदेकमुपमातीतं परमानंदमंदिरं॥ ५७॥ पर

द्रव्येंद्रियानेक प्रकासादिवसीकृतं॥ मतिश्रुतं परोक्षं स्तः प्रत्यक्षमवधि

आत्मानं

द्वयं॥ ५८॥ ज्ञानेर्ण द्रुणाति व्याप्नोतीत्यक्षं आत्मा स्वगोचरं॥ तमेवाक्षं प्रति

गतं प्रत्यक्षमिति वर्ण्यते॥ ५९॥ केवलं वा श्रुतं तत्र असेषवस्तुप्रकासकं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥३२॥

बहूपचासकरणादिति: षडावश्यकक्रियाकरणकालः

नवासरैः ॥७०॥ सर्वेपर्वदिनावस्यककियावसरादिभिः ॥ अपेतताभवेत्कालेकाल

अस्साकालशुद्धैः अस्साकालशुद्धौ

शुद्धिर्विशुद्धिदा ॥७१॥ युग्मं ॥ समस्त्येकदिनान्यत्रस्वग्रामेयोजनप्रमे ॥ क्षेत्रेदूरेचव

प्रमकोशमात्र तत्रि सोरठसिध नेकद्रव्यैक = त्रिकेत्रिशु अति दूरे जयंती

ज्र्योनिस्वर्गेलेश्रवनाधिपे ॥७२॥ निशाद्यपश्चिमस्यामास्वाध्यायेशुद्धभूस्थितः

मुत्सर्गेनैंद्रकीनाशप्रचेतोधनिनांदिशः ॥७३॥ नवयोपाठकालेनप्रत्येकंशोध

येदयं ॥ पूर्वाह्णवाचनाहेतोः कालशुद्धिविधिस्त्वयं ॥७४॥ विद्युदिंद्रधनुःक्षोनी

कंपाशादाहसंगरः ॥ ग्रहणाकालवृष्ट्यभ्रगर्जनादिविवर्जितः ॥७५॥ त्रिकं ॥ पू ॥३२॥

वरुणः प्रचेता वरुणः पाशी पा दस्रांपतिरपांपति समरः

आचार्ये वरुणः प्रचेताव रुणः पाशीयाद सांपतिरपतिरि समरः निमत्तं अध्ययन निमित्तं सिंधदाह संग्राम

CC-0. In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

अपररात्रिकस्वध्याये इत्यर्थः

मांसास्थिशोणितादेरसंगमे ॥ ६५ ॥ गतात्रतीयस्वाध्यायादौ राद्धः सनिगद्यते ॥

अर्धरात्रिकस्वाध्यायात् ... क्षेत्रशुद्धिरितिक्षेत्रेद्वात्रिंशद्दंडमात्रके ॥ ६६ ॥ नृतिर्यक्मूषकचर्मादेर्हस्तषट्केकसते

हस्ताभ्यां ... संगमस्याशोपि संबंधः

तदा विरम्य त्रयोः ॥ क्रमोहस्तसतपंचाशत्करायते ॥ ६७ ॥ त्रिकं ॥ पंचाहोक्त्रिरण मा

नेर्त्यान्म्रियमाणेचकर्मसु ॥ त्रसस्थावरघातेषुसत्त्वेकस्मिन्निवर्त्तते ॥ ६८ ॥ आ

शत्रुतोयं ससम्भ्रमः ... घातेसतिसोद्देन्नशुद्धिः

सन्नेवालचांडालजलदीपाग्निलुंचने ॥ दवांदिधूमेदुर्गंधेवातिहृशान्मसाभवेत्

महापुरुषागमनदिने

॥ ६९ ॥ युगं ॥ नंदीश्वरमहापूजाराध्यागमनयोजनं ॥ प्रमाणक्षेत्रसंन्यासमहानरा

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥२३॥

घेकपदीतु सा ॥ स्वाध्यायमोक्षादानेषु स्यात्पूर्वोन्हापराह्नयोः ॥८१॥ दिनं प्रत्यं
गुलस्यैतिर्यसंच दशमांशकं ॥ वर्धितं छावनस्यादौ साष्टायां घ्यंगुलाधिकाः
॥८२॥ अंगुलीद्वयवृद्ध्यैवं प्रतिमासं पदद्वयं ॥ पौषादौ स्यात्ततः पौषात्प्राज्येष्ठां
तं तु हीयते ॥८३॥ यशः पूजापुरस्कारनिःकांक्षा निर्मदा मतिः ॥ श्रुतार्थतत्कृता
नंदाभ्याव्यशुद्धिर्मुनेर्मता ॥८४॥ एवं शुद्धिं विधायात्म हस्तपादं विशोध्य च ॥ शुद्ध
देसस्थितो भक्त्या क्रियां कृत्वा यथाविधि ॥८५॥ पल्यंकासनगः सूरिपादं नत्वाऽल्प ॥२३॥

अनंतरं कुर्मासकृ[illegible] पदत्रविपदि

CC0-In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

वोन्हेर्प्पूर्वपरान्हस्यवाचनार्थंविशोधये।देवमासांश्वतस्त्रस्तुसन्ध्यायोपाठकालतः

७६॥ऊर्ध्वंवमंपरान्हेपिपंचायोपाठकालतः।दिक्शुद्धिंवाचनांपूर्वरात्रौकुर्यो

द्विवापुरा॥७७॥क्षेत्रशुद्धिंविधायैतत्कारनैर्पायवर्ज्जिते।निसायांपश्चिमस्या

मावाचनानास्तिसंयते॥७८॥युग्मं॥व्योमाचलकुलांतस्थचारणांवधिबोधिनां॥

वाचनापररात्रौतुक्षेत्रशुध्युपलंभतः॥७९॥सर्वेमासेषुजंघायार्थ्यासमपदीक्ष

मात्।वाचनाग्रहमोक्षेसुस्यात्पूर्वान्हापरान्हयोः॥८०॥आषाढकृष्णपक्षप्रतिप

ओंभावभनताया:
अंपानुपृष्टताजा
नुरूपवृद्धिक्रिवर
क्रियंकत्तभवः

पूर्वाह्नेवाचनग्रहन
स्यअपराह्नेवाचना
मोक्षःस्यंचकालमुक्ता
इत्यनीपूर्वाह्नेवाचना
मोक्षःस्यअपराह्नेवा
चनाग्रहनस्यचकालं
श्लोकविशेषणाह।
प्रतिष्ठायंतिनिष्ठाप
नेषुगच्छतिपश्चा
त्कारिणात्

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥३४॥ परिवर्त्तेण माम्नायो घोषदोषविवर्ज्जितं ॥ ८१ ॥ द्वादशांगैकदेशोपदेशो धर्म्मो

ज्ञानान्निःसृद्धिः सुजनपरिणामः

पदेशनं ॥ पंचप्रकारइत्येषज्ञानाचारउदाहृतः ॥ ८२ ॥ प्रहीनमेषः प्रशस्तांतरं

ज्ञानाचरणात्

असंख्यातक्रमेण

गताकर्मनिर्ज्जरा ॥ संख्यातीतगुणश्रे एषांचैत्यादिः स्यादितीयते ॥ ८३ ॥

प्रसिद्धं ज्ञानं

वंदेश्रीजिनमंजुलास्य कमलामोदं श्रुतं विश्रुतं ॥ चार्वीचारुचरित्रपात्र

चमत्संतोषकरं

इंद्रिय

लेकः

केवलज्ञानं

मवे

मुनवृंदैदर्शनंदनं ॥ यत्तुस्नातिमवैष्यमलिनं ज्ञानं समासेवितं केवल्यं

क्रमुमातिपिरि

सुकत्वात

रमणीयं

चसमस्तवस्तुविषयं नहिस्मृतं यद्यपि ॥ ८४ ॥ गंभीरं मधुरं मनोहरतरं दोष ॥२५॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

ताञ्जलिः ॥ सूत्रस्याध्ययणं कुर्यात् कक्षाद्यं स्वांगमस्पृशन् ॥ ८६ ॥ युग्मं ॥ यथाकालं त

तो मुंचेद्वाचनामीदृशो विधिः पुराणाराधनापंचसंग्रहादिश्रुते न हि ॥ ८७ ॥ गणेशो

क्तमतं सूत्रमभिन्नदशपूर्व्विभिः उक्तं प्रत्येकबुद्धैश्च श्रुतकेवलिभिः श्रुतं ॥ ८८ ॥

विधिमेनमतिक्रम्य सूत्रं शुश्रुषुराश्रयात् ॥ रुजासमाधिस्वाध्यायनं गात्री

निःफलश्च सः ॥ ८९ ॥ प्रच्छनासंशयोच्छित्त्यै प्रस्नः सग्रन्थयोर्मुनेः ॥ स्वौद्धत्यख्या

पनार्थं वा प्रहासोद्धर्ष एव वर्जितः ॥ ९० ॥ अनुप्रेक्षा परिज्ञाते भावनायां मुहुर्मुहुः

क्षे.शाल
अभ्युदयनिःश्रेय
सफलरहितः

विशापकेन एकं केवलं परोपदेशं निरपेक्षोयेयबुद्धाः प्रतीत्यबुद्धा संप्र न ज्ञानातिशयस्ते:

समस्तश्रुतधारिभिः श्रुतेन विशेषेण केवलिन इव सर्वज्ञकल्पाः श्रुतकेवलिनः

स्वाद्धी उच्चरणः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

आवरण

॥३५॥ यात्संसर्वो त्र तिजादयायांर्नर्थं स्त्रिलोक्यांवरमल्लिनाथः ॥९७॥ इति

श्रीवीरनंदसिद्धांतचक्रवर्त्तिविरचिते श्रीआचारसारे ज्ञानाचारव गुणसमूहस्य

र्णनश्चतुर्थोधिकारः ॥४॥ श्रीसंभवभजतसंचितपुण्यराशे र्येनभी गुणसमूहेन कर्म क्षिपति रोधकं

करतरस्यभवांबुरासेः लीलासमुत्तरणकारणपानपात्रं प्रोक्तं गुरुणोल्क

रनिरासवरेण चारित्रं ॥१॥ मनोवचनकायानां पापरूपक्रियात्ययात्

निजनिज

पंचप्रकारचारित्रं स्वस्वरूपमुपैत्यलं ॥२॥ नत्वा सामायिकं छेदोपस्थापनं ॥३५॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

अपेतं हितं कंठोष्ठादिवचोनिमित्तरहितं नो वाततरोधोद्गतं ॥ स्पष्टंतत्त

दभीष्टवस्तुकथकं निःशेषभाषात्मकं दूरासन्नसमं समं निरूपमं

जैनं चः पातु नः ॥ ८५ ॥ येनाज्ञानतमस्ततिर्विघटिता ज्ञेये हिते वाहि

ते हानादरणमुपेक्षणं च समभूत्तस्मिन्नुनः ॥ प्राणिनां येनेयं दृगुपेति

तां परमतां वृत्तं च येनानिशं तज्ज्ञानं मम मानसांबुजमुदे स्तात्सूर्य एव

योदयं ॥ ८६ ॥ ज्ञानं यदीयं विगतोपमानं सर्वेयदंतः परमाणुखर्वं पा

सकलवस्तु परमाणुवत् दूरं

तेषां तेषां भाषा एकयोजनांतानामे आकारं उच्चारण रहितं

वचः स्वरनामकर्मोपार्जितं वचनं विना सिला अहिते हिते वो प्रक्षेपणीये परिज्ञाना नंतरं

प्रस्तु प्रशस्तादिस्ते स्यवंदु स्योयस्य

ज्ञातव्ये च शब्दा उपेक्षणीये उदा. सीन समस्तु प्रशस्तादि लोक्यवंदु स्योय स्य

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

३ रक्षाविधिं अंत स्वयमेव

अत्र: यतस्मात्कारणात्

॥२६॥

स्वः प्राप्नोति बहुजन्मसु ॥ प्राणिहिंसात्म हिंसैव सा तत्त्याज्या हितैषिणा

प्राणानप्राणि ... पंच ... प्राणमला ... होनि ... प्राणापा ... हपाणाः जीवाः

८ ॥ कषायपरिणामः स्यात् प्राणप्राणिवियोजकः । हिंसा हिंसकपापा

नुबंधबंधादिकारणं ॥ ९ ॥ उक्तं च सिद्धांते स्वयं ह्यहिंसा स्वयमेव हिंस

नं ॥ न तत्पराधीनमिह द्वयं भवेत् प्रमादहीनोऽत्र भवत्यहिंसकः प्रमाद

युक्तस्तु सदैव हिंसकः ॥ १० ॥ संरंभसमारंभारंभैः कायवाङ्मनोयोगैः कृत

कारितानुमतिभिः ॥ क्रोधाद्यैश्च कारणैः ॥ ११ ॥ पूर्वपूर्वैर्युतैः सर्वैः प्रत्येकं ॥ २६ ॥

परस्परं गुणेनैस्तित्कोधोत्पो कायेन कृतः कारितोनुमतिश्चेति त्रयः संरंभाः एवं त्रयो मानावेशात् त्रयो मायोद्रेकात् त्रयस्त लोभोद्रेकादिति द्वादश संरंभा समारंभा द्वादश आरंभा द्वादशेति सर्वे मिलिताः षट्त्रिंशत् तथा वचसापि षट्त्रिंशदेव मनसापि षट्त्रिंशदेवेति सर्वे मिलिता अष्टोत्तरशतं जीवाधिकरणस्य भेदा हिंसाकारणानि स्युः ।

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

तद्यांत्मिका ॥ परिहारशुद्धिः स्यात् सूक्ष्मसांपरायश्च संयमः ॥३॥ यथाख्यात

मितीदानीमेषां रूपं निरूप्यते संसारगरलोदारलतोन्मूलनकारिणां

॥४॥ समभेदेन सावद्यत्यागेनायोपनं मतैः समयः स एव चारित्रं सामाय

कमुत्तमं ॥५॥ व्रतसमितिगुप्तिभिः पंचपंचत्रिभिर्मतैः छेदैर्भेदैरुपात्य

र्थं स्थापनं स्वस्थितिक्रिया ॥६॥ छेदोपस्थापनं प्रोक्तं सर्ववसावद्यवर्जने

हिंसादिसाकारलेः हिंसनसीजः

व्रतं हिंसानृतःस्तेयाब्रह्मसंगेष्वसंगमः ॥७॥ युग्मं ॥ हिंसायां हिंस्यतां हिं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0 In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

क्रोधादीनां स्वरूप[illegible] वंचना निष्ठुर पीडा कलुषित हिंसति सूक्ष्म

चारित्रं

॥३७॥ कषतीत्यसौ ॥ क्रोधो मानश्च माया स्याल्लोभः संयमदर्शने ॥ २४ ॥ परोपघातकृद्धेतो

संताप

युक्तायुक्तेक्षणक्षयः ॥ क्रोधोऽग्निकूपदाहाग्निरागवैवर्ण्यलक्षणः ॥ २५ ॥ परुषैर्व्योम

प्रत्यकस्पर्शनः

नोर्मनो निर्दयः ॥ परमर्द्दनः स्वोन्नतानस्यहंकारः ॥ परासहनलक्षणं ॥ २६ ॥ नाना

प्रतारणोपायैर्वंचनाकुलिता मतिः ॥ माया विनयविश्वासाभासचेतोहरा कृतिः

२७ ॥ परिग्रहग्रहातीवलालसं मानसं स्मृतः ॥ लोभो लाभांतिमोदांतरक्षणाद्योप

लक्षितः ॥ २८ ॥ दयामृतरसास्वादं मानसं स्यादहिंशनं ॥ जननाश्यंत विश्रंभमै ॥३७॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

संरंभ ३६	समारंभ ३६	आरंभ ३६
कायवा म ३	कायवा म ३	कायवा म ३
कृतका अ ३	कृतका अ ३	कृतका अ ३
क्रोधमान मायालोभ ४	क्रोधमान मायालोभ ४	क्रोधमान मायालोभ ४

सोंतरेस्तरैः।स्यादित्युपर्युपर्यन्योन्या
भ्यासेहोनरंशतं।२२।युग्मं।संरंभो
हिंसनेकत्वंहिंसोपकरना।जेनंस
मारंभोगितादिस्यादारंभोदयोऽसि
तः।२३।कायवाङ्मनसांकर्मयोगैःस्वेनकृतंकृतं।स्वप्रयुक्तान्य
निः।पन्नंहिंसनंकारितंमतं।२४।अनुमतिंनुज्ञानंकषायः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

पिलौ किकै ॥ कृतं नाम मतं नाम सत्यं चंद्रादिवन्नृषु ॥ २६ ॥ धर्मोऽन्यवस्तुनः स्थाप्य
तेऽन्यस्मिन्ननुरूपिणि ॥ अन्यस्मिन्वा यथा मत्या स्थापना सा तथा वचः ॥ २७ ॥ स
त्यं स्यात्स्थापनासत्यं प्रतिबिंबास्तनादिषु ॥ चंद्रप्रभजिनेंद्रोयमित्यादिवच
नं यथा ॥ २८ ॥ युग्मं ॥ रूपं तेऽदस्य तेऽप्रायो यतं दूपं तद्दृष्प्येणं ॥ रूपसत्यं वचः श्वे
तावलाकेत्यादिकं यथा ॥ २९ ॥ छद्मस्थज्ञानतो वस्तु यथात्म्यादर्शने प्यल
दृष्टदोषापहारेण गुणपोषणसंभ्रमः ॥ ३० ॥ भवास्तेन वचः सत्यं भावस

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

त्रीस्त्वमेर्षात्वकारणं ॥ २० ॥ वाग्मनोगुप्तीर्यादाननिक्षेपसमती विदुः । युक्ताः दृष्टेक्षिता
न्नादिभुक्त्याहिंसनभावनाः ॥ २१ ॥ वचः सत्यमसत्यं वानृतं जीवाहितेहितं । जिह्वाच्छेदा
दिसर्वस्वहारे नो हेतुरात्मनः ॥ २२ ॥ ऋतं सत्यमसत्यं वा वचः प्राणिहितेहितं । येन
सन्मानविश्वासयशांसि लभते नरः ॥ २३ ॥ तन्नामस्थापनारूपभावसंवृत्तिसंगं । सं
योजनाजनपदप्रतीत्यसमयाश्रितं ॥ २४ ॥ संभावनोपमाजं चेत्यादिसत्यमनेकधा ।
सोदाहरणमत्रैषां लक्षणं वक्ष्यतेधुना ॥ २५ ॥ युग्मं ॥ व्यवहारप्रसिद्ध्यर्थं मर्थाभावे

जौ भुवर्तनानुसारेण यं
शास्त्रार्थस्यतद्वस्तु नो भावे

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain: Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

२८ त्यकं नियतं सत्यं स्यात् तज्जनपदाश्रयं। धर्मो दयात्मको राजा राने स्यादिव

चो यथा। २५। युग्मं। कंचनार्थे व्रती स्यान्य रूपांतरभाषणं। व्रतीत्यसत्यं

धीरो थं ज्ञानीत्यादि वचो यथा। २७। सिद्धांतः समयस्तेन प्रसिद्धांत प्ररू

पणं। वचः समय सत्यं स्यात् प्रमाणनयसंश्रयं। २८। संभावने निसोत्का

वाग्वस्तुसद्भावना। सक्रः शक्नोति तज्जन्योद्धर्तुं मेरुमपीनिवा। २९।

उपमोपमर्गागरण्यगुरण्यादेः परवस्तुनो। आयुःपल्योपमं ग्रीष्मो वह्निरि २९

सिद्धांत इति कोर्थः

स्वस्वस्वभाव प्ररूपणे नारोपितं रूपे ति मनोहरे

अन्यस्यान्यस्वरूप कथनं

संख्यातु मरा व स्त्वादिः

विद्यमानस्वभाव संभावना पूर्व शिल्यं तु प्रा तर्जनीस्यात् संदेशिनी इत्यभिधानात्

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

त्यमिदं पय। प्रासुकं नेदमित्यादिवचो वा व्रतिगोचरं ॥ २१ ॥ युग्मं ॥ आसांस
वोनुमत्या वाकं ख्याता संवृतिसत्यवाक् ॥ कारणांतरजत्वेपि पंकेजमिति
वाग्यथा ॥ २२ ॥ सर्वदेशैकवाग्देशसत्यं मोदनपाकवाक् ॥ यथा वृत्यावृतो
सेनादिरचनाक्रमथादिविभागक्रमकेचक्राग्वाक् संयोजना संयोजनासत्यं
ग्रामं इति ग्रामादिवर्णनं ॥ २३ ॥ सेनौष्ठ्यादिविन्यासविभागक्रमवर्णना
॥ वानी संयोजना चक्रव्यूहैलाद्यादिवाग्यथा ॥ २४ ॥ नानाजनपदे घोयो
नार्थे भेदेष्वयद्वचः ॥ धम्मोर्थकाममोक्षादिस्वरूपोपायदेशकं ॥ २५ ॥ प्र

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥४०॥ सो मुक्त मोचित सङ्गं सु ॥४५॥ परो परोधाकरणं मैत्रे शुद्धिः सधर्मिभिः ॥ सहावि

स्त्रीपुंनपुंसकवेदोदीरणात्

वादं इत्येवमथवा पंचभावना ॥४६॥ त्रिकं ॥ वेदतीव्रोदयाल्कर्म मैथुनं मिथु

मापार
पजा
स्त्रीपुरुषाद्वयस्य
मैथुनं अकारणं

नस्यं थनं ॥ तं देवब्रह्मापदमेकं पदं सद्गुणलोपनं ॥४७॥ येन वद्धा महादेहार

पराधीना

दिनो म दिनो प्यलं ॥ करेणुवसगाः क्रे समानुवं त्यवसा नरैः ॥४८॥ यच्चैव जननता

मारूपवलिनां गुणशालिनां ॥ निदानं मानहान्यादि क्लेशानामिह देहिनां ॥

४९ ॥ जिह्लांतकरनोब्रह्मा निजपुत्री मपत्रपः जगाम किंलयेनाईनारि ॥४०॥

कुत्सितबुद्धिं सन् लज्जारहित:

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

अनुवीचीभाषणमनु लोमभाषणं इत्यर्थः नन्ववूरात्क्रियस्यापि वच सोऽनुवीचीभाषणमाप [illegible] रूपार्थस्यप्रकृतत्वात् अप्रमत्त [illegible] वीचीभाषणस्यो अधिकारः विचार्य भाषणमिति वा [illegible]

अनुविचीव चनं

त्यादिवाग्पथा ॥४०॥ क्रोधाभयलोभहास्यत्यागाः सत्यस्य भावना ॥ अनु

वीचीवचश्चेदं मार्गमोविज्ञभाषणं ॥४१॥ परैरंदत्तस्यादानेमनस्तेयं यदेन

सां ॥ हेतुरंत्रापिचौरस्य वधवंधादिदुःखदं ॥४२॥ स्तेयवर्जनं मस्तेयं हेतुः

मनःप्रचारः [illegible] स्तेयव्रतेन स्वीकृतवस्तुनि मदीयत्वाभावः

स्वर्गापवर्गयोः ॥ जनतायेन विश्वासं प्रीतिख्यातिसुखास्पदं ॥४३॥ याञ्चानु

अक्षिरसंवेद्धः कलीयो याचितादानं अन्यपगमयादानं परेषां बाधाकारणं

ज्ञापनोपत्सूरांतानालीयभावना ॥ योग्यान्याग्राह्यस्यादानं मंविवादःश

धर्मभिः ॥४४॥ इत्यस्तेयव्रते पंचभावनाकंदरादिषु ॥ स्वभावसन्येष्वावा

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥४१॥ हितमोहितं ॥ त्रिवेदोदीरनभ्रांतस्वांतं तद्विदं जगत् ॥४४॥ किंच श्रुत्वा लोक्युनं

सीधुं मा पिबति जनः इक्षुं च मा पिबत्यदः ॥ पीत्वैवं श्रवणे तस्यानुभवनैः कांताजनानां

पुनः लोको मुह्यति चित्रमत्र तु परं श्मश्रुदृष्टिश्रुतिस्त्यक्ता सत्वगुणं नयं च वि

नयं स्याद्धर्मलिंगुणो तिः ॥४५॥ वेदां तु छोदयादिष्ठा पुंस्त्रीतद्द्वयसंश्रयात् ॥ स्त्रीपुं

नपुंसकानां स्याद्ब्रह्मैकाकिनामपि ॥४६॥ तेनानुमथितं चेतो यत्र ब्रह्मव्रतं स्म

तं ॥ व्रतव्रातसलतामूलं मूलं स्वर्गापवर्गयोः ॥४७॥ यन्माहात्म्यान्महाविद्यासेवो ॥४२॥

मद्यं

अन्यत्र चित्तं नीतं
नपुंसकं:
उकृष्टोदयात्
अव्रहरणं
कारणं अकलुषि
तं
संबोधुक्ताः सत्

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0. In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

सर्वस्मोकोक्तः चेनेतिव्तीयांतोयपक्षः अत्रापि संबंधनीयः
एवंश्लोकद्वयोक्तयपक्षस्यप्राक्तनश्लोकस्थितत्वंप्रमुद्रति
तच्छब्देनसहसंबंधः यत्तदोनित्यसंबंधः इत्यगात्

च्चंचमहेश्वरः॥ पर॥ गोविंदोमंदधीः श्रीत्यागोपपत्यांगृहंगतः॥ तथापि

जडीभूतसंबुधिः

चकिल्मर्स्यंतचतुरोक्त्याप्रतारितः॥ पर॥ किंचब्रह्माजिह्मितसन्मतिर्वेडुमु

खः॥ काष्ठेहरणाद्गीतितः॥ पार्वत्यास्तनुसंक्रमेशाविनश्वाद्धांगनारीहरः वि

ष्णुर्वारधिमध्यगोगतधृतिस्तद्वीर्येनिद्रोन्नवत्रैलोक्योन्मथनोत्तमन्मथ

विभोर्मन्येसराडुद्वेरात्॥ पर॥ मारापराभिधानेनाब्रह्मरणान्येपिनादृशः

जातोविडंबनापात्रमिदंचित्रंहिनोयतः॥ पर॥ कादंबरीरसोन्मादंबाहिता

गोपस्त्रीकः कृपा
टंप्रहरति कुटिले
मायकः किंवसंतो
त्तचक्री किंकुलालो
नहि धराधरः
किंद्विजिह्वः फणी
द्रः नाहंवाराहिः
मदी त्वंमसिश्वान
पतिर्नोहरिः किं
कपिद्रः इत्येवंगो
पवध्वाप्रतिवचन
जडः पातुवः पद्म
नाभः इत्यादि
वचनेनवंचितः
इंदिरालोकनात्
काष्ठेभक्ष्येस्थितो
दिशि इत्यमरः
शरीरेसंपूर्णप्रवेश
मशक्तः
विडंबनसंनाजनं
मूढंकुर्यात् जडः

बाधाव्याजयमवाकार
णात्

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥४२॥

संगाः स्वुरंतरंगाश्चतुर्द्दस ॥६३॥ स चिंताचिंत्यरूपेन त्संगसंगपराः परैः ॥ माना
सुहान्य निःक्लेसानां स्तुवंत्यवसासयोः ॥६४॥ या मूर्छा द्वेदिनी संगे चेतोवृत्ति
रसंगता यया सात्यंतिकी मुक्तिश्रीरूपेतियत्तें स्वयं ॥६५॥ स्वांत्माभ्यंतररा
गाद्यार्थ दिंत्याज्यः परिग्रहाः ॥ बाह्यास्तरे वादयः किं न ॥ शान संततिका
रिणः ॥६६॥ सेवां नंद्राः सुरेंद्राद्याः क्रूरो मारश्च किंकरः ॥ यस्यां द्रूमेतमाहा
त्म्यसंगतासंगतानंतः ॥६७॥ परिग्रहग्रहान्मुक्तेरभ्रांतो स्वांत संततिः ॥४२॥

परस्वाधीन चिंता
वांछा नाशिनी
स्वस्वरूपा
विनाशरहिता

निःपरिग्रहः
सेवायामज्ञा
असंगतायाः सद्भा

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

याचांवसंत्यसं।। जनेप्यसंयतेयच्छ्नाम्नादेवब्रतंमतं।।५०।।स्त्रीनांरागकथागाव
लोकनादरयोःस्मृतं।।त्यागःपूर्वरतस्योज्झेर्दृष्येष्टरसस्यच।।५१।।स्त्रीसंसक्त
वसत्यंगसंस्कारपरिवर्जनं।।चेतिपंचवदंत्यार्थास्तुरीयव्रतभावनां।।५२।।युग्मः
वाह्यांतरंगसंगेषुमूर्छासंक्तिःपरिग्रहः।।हिंसाद्यवद्यमूलंस्यात्पापपर्यैकका
रनं।।५३।।क्षेत्रंवास्तुधनंधान्यंद्विपदोगौचतुःपदं।।यानंसय्यासनंकुप्यंभंडं
चेतिवहिर्द्दशः।।५४।।मिथ्यात्ववेदहास्यादिषट्कषायचतुष्टयं।।रागद्वेषौच

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥४३॥ यः पंचभिर्यः समितिभिर्यथा ॥७३॥ सार्द्रांकद्रुमसेवालजालपुष्पफलाविलां

द्रुलां कुरानीकप्राणबीजव्रजांकुलां ७४ कार्ष्णेष्टकाश्मकोष्ठास्थितं वर्त्म समं चलं

त्यक्त्वा संश्रयितं चात्मपातासंयमहेतुकं ॥७५॥ मार्गे रथाश्वगोयूथनरादिव तत्त्वा

अपगतान्याद्योतप्राणिप्रालेयजालकानि घस्रा

रनाहति प्रासुके पगतायातप्राणिप्रालेयजालके ॥७६॥ प्रभाकरकरभ्रांतस्य

पृष्टेयार्थसाधिं योगिनस्तीर्थजात्रात्मगुरूकार्यादिभागिनः ॥७७॥ छित्वा

कर्यवशान्मंदं युगवाह्यं विलोकिनः ॥ पुरो युगांतरे प्राणिवीक्षणार्पितचेतन

सः ॥७८॥ मंदं न्यस्तपदापास्तद्रुतातीवविलंबिनः ॥ द्रुपेंद्रमंदयानस्पास्यादीयों ॥४२॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

निजानंदामृतामंदस्यंदिनीकैर्निवर्ण्यते ॥६७॥ स्यान्मनोज्ञामनोज्ञाख्यपंचका
र्थेषु वर्जनं । भावनापंचकं रागद्वेषयोः परिग्रहे ॥६८॥ महांतमर्थयन्मोहांस
धर्यं निमहांतिनं लूं । व्रतान्याचरितानीति वा महद्भिः सुधीधनैः ॥७०॥ व्रतत्राण
यैकर्तव्यं रात्रिभोजनवर्जनं । सर्वथान्नान्निवृत्तेस्तत्प्रोक्तं षष्ठमणुव्रतं ॥७१॥ रा
त्रिभुक्तौ व्रतानां स्यान्नाशः शंका च तद्द्वये । प्राणिनः स्यान्मनोहानिर्ग्रंथग
विषसंगमात् ॥७२॥ ईर्याभाषैषणादाननिक्षेपोत्सर्गकर्मसु । संयत्नादिति

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

अनुभय   सहस्रप्रकारेण

॥४४॥ णं ॥८४॥ इच्छानुलोमं वचनं मनोहरमयं वच इत्येवमादयोऽसत्यमोषभेदाः सहस्रस-
अनुभय सहस्रप्रकारेण ८५॥ युग्मं ॥ नत्रा मंत्रणमन्यस्य परत्रासक्तचेतसः ॥ आभिमुख्यकरं हंहो नरेंद्रं स्या-
इच्छानुकूल इति इच्छया हारं दिकं वचः ॥ ८६ ॥ आज्ञापनं प्रभुत्वेनादेशोऽयं स्वोक्तकारणः न किंचिदाभुंक्ते व्यंय
मया दिस्यते तव ॥ ८७ ॥ याञ्चा मयार्थितं किंचिद्दीयतं देयमिति त्वया ॥ कथ्यतां यन्म-
यापृष्टं तदित्यादि प्रच्छना वचः ॥ ८८ ॥ मत्प्रहृंयत्तदादेस्य मित प्रज्ञापणा गुरौ प्रत्या-
ख्यानं महं किंचित्त्यजामीति निश्चलवाक् ॥ ८९ ॥ संसीत्येन किंमित्यादि वचः संस-
संदेहेन
कार्यं

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

समभिनिगदितैः ॥७९॥ षट्कं ॥ सत्यमोषौ भयासत्यमोषभेदाच्चतुर्विधा ॥ भाषाद्यास
सबोधार्थवाग्यदेयदवोग्यथा ॥८०॥ मोषभाषा विपर्यासव्यवसायार्थगोचरा
असत्संज्ञानज्ञेयविषया।
यथा मरीचिकाचक्रे वा वीक्ष्य सानेकभेदगा ॥८१॥ धर्मैर्विवक्षितैः सत्ये सत्ये चार्थे
विवक्षितैः । वाक्प्रवृत्तोभयाख्या सा भाषेतीहेष्यते यथा ॥८२॥ घटाहृतमयेता
याधारनाडूरिवारिणः कुंडिकाया घटाख्यैवं बहुभेदमिदं वचः ॥८३॥ युग्मं ॥ आ
मंत्रणमाज्ञापनं याञ्चा वाक्प्रच्छनावचः प्रज्ञापनावचः प्रत्याख्यानं संसयभाष

मृगतृष्णास मूहे जलप्रत्ययं

सम्मनंतरश्लोके वर्तमान दृष्टां तप्रत्यया कुंडिका या प्रवृत्ता घटया विवक्षिते जल धारणत्वादिभिः सत्ये कुंडिकाख्ये प्रवृत्तत्वात् सत्या विवक्षिते घटाकृत्यादि भिर सद्भेतभिः प्रवृत्तत्वादसत्या उभयवाक् तदेवावगंतव्यं न चाप्या

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥४५॥

कुर्डुं विना ॥९५॥ अप्रस्तावसरे तौ परष्ठली यो मुमुक्षुणो ॥ कार्या वहंति
नो लोकः किं मूढ़ीं स्मधुमिं धनं ॥९६॥ रते ई त्वन्त्रथी पात्रे नागं विनाशानं
पुष्पान्नतेणां सिद्ध्यर्थं स्वार्थभ्रंसो हि मूर्खतां ॥९७॥ मत्वेति द्रव्यदेशा०
त्मदेहप्रकृतिनिश्चितिः ॥ कालं गवेषणं सेषणस्यं ज्ञात्वा कृकेचारतः ९८
पूर्णोदरचरतो केरं गारं बलि कर्मणां ॥ छायं यां मुशलधान धूमशांत्यादि
प्रतिलेखितः
केरपि ॥९९॥ शुद्धकार्ये पुरीषादिमलोत्सर्गविधानतः परिमह्यात्म पूर्वा

स्वस्वरूपप्राप्त्यर्थं स्वप्रयोजनस्य निजनिजशरीरप्रकृतीनां परिज्ञानं यस्य सः

आहारस्य कालके: वस्तु वेलं

प्रयोग्रःप्रयोग्रं मुसलोऽस्त्री स्यात् इत्यमरः उपशमने

॥४५॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

यत्वांभजतां ॥ न वेश्म पुष्पं कुर्वेह मित्याद्येच्छानुलोमवाक्यं ॥ ८० ॥ बालादिसंज्ञयासंज्ञंगिवांग

नक्षरवागिमाः ॥ न सत्यं स्पष्टताभावान्नासत्यं वाच्य संभवात् ॥ ८१ ॥ मितसत्यहितस्या

त्किंमम नः संदेहभेदनः ॥ वचसोनुभयस्यापि भाषासमितिरिष्यते ॥ ८२ ॥ अपवित्रमि

दं गात्रं विण्मूत्रादिमलाविलं ॥ क्षयिन्यक्षोग्ररोगादिपीडानीडं जडात्मकं ॥ ८३ ॥ साह

चर्येमरणेनार्यैः कथं कृत्यो दुरात्मनः ॥ अन्यः स्यान्यपरिज्ञानापेतचेतोहतात्मनः ॥

८४ ॥ मितासनादिदानेनैनेयः कायस्तथाप्यय ॥ यथार्थो ऽङ्गसंभ्रक्षणेन स्तेनैः

व
देहस्थाम पुष्टि
रोन समूहैः
...

वक्तव्याचे
स्वपरयोः परज्ञान
...
...

सेतव्यः काले
गतं
गच्छति शरीरं

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

नीचलोकीसंधानितंहोरवङ्करादिकं॰

ओञ्जादिगृहादिकं
एतत्प्रकारंस्तथा

४६ त्यक्त्वाप्रसूतिकावंदिवादित्रत्रयजीवनां ॥१०४॥ व्यथापण्यांगनानाथाभूतेका
भक्तमंदिरं ॥ वार्थमाणंविवाहादिमंगलंलोकनिंदितं ॥१०६॥ यज्ञभोजनसालां
चक्रद्रथेमृतकालयं ॥ वह्निगेहंकवाटादिस्थगितांदिकमीदृशं ॥१०७॥ अतिप्र
संगसंक्लेशवज्ञाःदुःकीर्त्यसंयमाः श्रुतलोकविरोधंच यात्सुस्त्रज्ञेहअ
श्रयात् ॥१०८॥ क्रमेणयोग्यागारालीपर्यटनंप्रांगणंमितं ॥ निर्गोमौनीवि
कारांगसंज्ञायाञ्चोद्धिनोयतिः ॥१०९॥ अथभिकुलकं ॥ ईर्ष्याद्यागतिर्यं ४६

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

परांगुभागोवलोक्य च ॥१००॥ ततः पंचगुरून्नत्वा भूत्वैकाग्रमतिर्यतिः ॥ कूर्य

संचारं

द्वर्यांनिगर्योदावंदीनानर्णमानसः ॥१०१॥ चतुःकलं वर्ज्यैर्योसमितिभि

स्तिभ्रांतभीत्यादिवर्जितः ॥ भटकुक्कुटडिंभस्त्री युद्धनृत्यादिवीक्षणं ॥१०२॥

उत्पतनं

विहायोत्पतनं घनंजानुदेशाद्दुन्नतवस्तुनः नाभिनीचं चसंकोसे द्वारं मा

र्गं च दूर्गमं ॥१०३॥ परिक्रम्य च दूरेण कासराश्वुग्रशृंगिणः कुंजरोष्ट्रतुरंग

दीश्वोन्मतश्चनृपो त्रिणः ॥१०४॥ कुलंतलारकाद्धृणां सूनामैरेयकारिणां ॥ ५

वाद्यगीतनृतचैव   महिमालुत्रायोमहिमोवाह द्विषकासरसे विज्ञाः इत्यमरः

ॐ रुपवर्षसूद्देंगात

Left margin: ९६ खंडेन्मादिपंच सूनाकारिणां

Right margin: उन्मतश्चनृपो त्रिणः उन्मत श्च मनष्यवराहाः सूकरोघ्रष्टिः कोलः पोत्रीकिरिः किरिः इत्यमरः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥४७॥ योग्रनार्कुकादिकुंलोकुलं ॥ संमार्जनीग्रवयंचवंग्रमानोपिनोविरोतं ॥१५
भंगारन्नत्यचित्रादिशालामुद्यानंमिंद्रियं ॥ हृद्येद्रुक्रीडनस्थानंस्थानमन्य
त्रेतादर्शं ॥१६॥ युग्मं ॥ प्रतिग्रहप्रणामाभ्यांस्थापितोयोग्यदारुभिः ॥ तरी
कैलकबालादिमंत्रुद्वंग्यविरोरुग्रहं ॥१७॥ प्रकासजनसंचारवत्यंत्रुच्यं
गिवर्जिते ॥ विस्तीर्णेसंवृतेशास्तेसंमतेतत्रसंस्थितः ॥१८॥ आत्मोचिता
सनासीनोदारुप्रक्षालितक्रमः ॥ अर्हद्धोधःपार्श्वेदिक्कोणनिक्षेपाद्यनिरी ॥४७॥

चांलवस्त
कुग्राशुचिवस्तु
प्रति
पूर्वगृहीत

स्थापन सेव
आच्छादन
सांतद्वाने
अतीव स्थाने
गृहे विज्ञापित:

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

गतिचिंचेलयापि संबंधः स्वकृतपुण्येनानुकंप्यगृहिलोकानुगच्छतः

ईर्य्यसत्रक्षेत्रचारिणः ॥ तद्दृग्मुनेश्च पुण्यानुग्राह्यगेहानुसारिणः ॥११०॥ यथा

वादीनतां रत्नदर्शकव्यवहारिणः ॥ गात्रदर्शनमात्रास्यकोऽक्षमिच्छोस्तथैव वर्ण अदीनता

लाभालाभयोः समानचित्तः

॥१११॥ अदीनजैनमार्गस्थः प्राप्त्यप्राप्तिसमाशयः ॥ कः किं कुत्र कथं मह्यं दास्यती-

तीहनोऽझितः ॥११२॥ अस्थापितो निवर्त्तेन प्रविष्टं मंदिरादिकं ॥ पुनर्न प्रविशे-

दन्यग्रामादीश्चासनगाशया ॥११३॥ युग्मं ॥ धारयेन्नैव विण्मूत्रवेगं निर्गत्य तं

गृहस्थाकुलं विपदि:

बहिः ॥ व्युत्सर्जेन्न विशेत्पश्चात्स्वस्थानं धीरधीर्जेन ॥११४॥ कुलं विषस्थव्य

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥४८॥ जनभोजने ॥१२४॥ नतत्तत्रविश्वगेहाप्येतद्रहस्नालनादिनो । यत्संगासंयमौचस्त
स्तस्मात्स्याणिपुटांशनं ॥१२५॥ कांतानारूण्यलावण्यलीलालोकनजल्पन
स्मेरास्याब्जपरन्यासविलासांघ्रनिरीक्षणे ॥१२६॥ गौर्यथालिंरणज्ञातंद्दशं
भुंजीतंयत्नतः ॥ नथांन्नाद्यमंनास्वाद्यंगोचारज्ञोयथोचितं ॥१२७॥ युग्मं ॥ भंगः
पुष्पासवंयद्दलूंगहणात्सेकगहेशानं ॥ गहिवाधांविनांतहडुंजीतंश्रमराशनः
१२८ ॥ यथालब्धेनभक्तेनकूर्योदुदरपूरणं । यद्दन्मदादिनालोकैः क्रियतेश्व ॥४८॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

६ यत्पदंश्लोकात् पूर्वकारेण प्रतिज्ञा निजः स्थित्वा पारणे पुटमभिव्याप्तं भुंजीत तं पूर्वश्लोकात् सह संबंधः

हीन भाजने ... रत्नसुवर्णादिभाजने ... समर्थितं प्रतिज्ञा: तप्रभाजनस्याकारः ... ग्रामभेत्तामिश्रकं

... भाजने ... अन्यं कारणात् ... परिग्रहः पिंडं

प्रतिज्ञाकारणात्

ङ्गणम्॥११९॥ वर्णी पूर्णे प्रतिज्ञाय सिद्धभक्तिं विधाय तत्॥ प्रत्याख्यानं विनिष्ठा

प्य श्रेरितो भक्तदातृभिः॥१२०॥ समांगुलचतुष्कांतरांह्रिः स्थित्वा समुद्दते पात्र

त्पिंडेकरद्वंद्वमानाभेर्द्वितिमुह्निपेत्॥१२१॥ चतुष्कं पुरं पाणयोरभिव्याप्य हि

संभुंजीत तं मतं॥ विना विकारवेगार्तिमांद्यासक्तिस्वनादिभिः॥१२२॥ यावद

त्तिं वलं स्थातुं मिलत्येतं करद्वयं॥ नावद्भुंजेत्यजाम्यन्यथेति संधायतेयेतः

१२३॥ पुरा रत्नसुवर्णादिनाना भाजनभोजिनः॥ दीनतां सज्यते तेभ्यो हीनभा

रत्नादि ... जनेभ्यः रत्नादिमय ... सज्यते ... दिसर्थः

सीधं पीडा युक्ति

पिंडं ग्रामभेत्ता मिश्रकं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥४८॥ तिर्यते ॥३४॥ वीक्षिते स्मिन् दिने हस्तवाह्यस्पर्शी परीक्षिते ॥ रात्रौ संत्यागिनो नो
वैस्यंगिहीने तमुत्सृजेत् ॥३५॥ सोंग्यादंगश्चेद्द्वियेत्रतत्तीयेवांगिसंगते ॥ विवृणो
व्युत्सर्जेर्ल्यप्रायश्चित्तोयं निस्तनः ॥३६॥ यद्दुर्दृश्तन्क्ष्वाणः शशसारापराजि
तः यतिः समितिगात्रश्रस्तद्दुत्यापेषुद्र्जेयः ॥३७॥ दोषेभ्यो गोपनं रत्नत्रतानां
गुप्तिरिष्यते ॥ सा मानसवचः कायदंडत्रितयदंडनो ॥३८॥ मनः पंचेंद्रिये
भेंद्रस्वैरचारनिवारणो ॥ स्वगोचरे मनोगुप्तिर्ध्यानध्यानरतांमतिः ॥३९॥ ग ॥४८॥

मानंभयमतिसा वागुप्तिर्भवत् कायन्तितपाप

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

न्नपूरणं ॥ १२९ ॥ गोचरोचविनीतस्य ज्ञानध्यानप्रसिद्धये । इत्येषां यत्नतो भुक्ति-
रेषणासमितिर्मता ॥ १३० ॥ विहायोदाननिक्षेपयोः सहसानवलोक्यं च । दुःप्रमा-
र्जनमप्रत्यवेक्षणं चाद्यमानसः ॥ १३१ ॥ विधायोपधितद्देशसंवीक्षणं प्रतिलेख-
नैः लघुस्वेदरजःसूक्ष्मलतातिमृदुभिः पुनः ॥ १३२ ॥ योऽप्रमृज्योपदद्यते तानि-
क्षेपादानयोः क्षतिः यतेरादाननिक्षेपसमितिः परिकीर्तिता ॥ १३३ ॥ त्रिकलं-
कस्फुटच्छिद्रादिदेशं गिरिच्छिद्रहीने घने चैत्यः व्युत्सर्गो गमलादेः स्याद्व्युत्सर्गसम

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

२४४॥ समाप्य थक्कं तीर्थेशपादपार्श्वे निवासिनः॥ त्यक्त्वा संध्यात्रयं नित्यमयूतिद्वय
गामिनः॥२४५॥ त्रिकलं॥ जीवराशौ च रक्षैव पापालेपो यथांभसि॥ वृसत्सरोजिनी
पत्रं पयो लेपविवर्जितं॥२४६॥ सूक्ष्मो लभः सांपरायः कषायो स्मिन्निति संयमः स्या
त्सूक्ष्मसांपरायः सामायिकद्वितयात्मकं॥२४७॥ यथा विरागं स्वं रूपं तथैवाख्या
तमित्ययं॥ यथाख्यातो मतो घोघघनाघनप्रभंजनः॥२४८॥ संसम्यग्दर्शनज्ञान
भावनः पापघातनः॥ योऽहं द्विद्वितयस्यैसर्वथमस्त्यागः स संयमः॥२४९॥ सम्यग्दृग्बो

आत्मीयं श्रात्मको जीवस्य संबंधी कं: श्लोकाना बात्म निःसंनिर्या घनेइस्समिधावान।

सामायिकछे दोपस्थापनसं यमद्वयरूपः परिहारस्य

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

जाड्यसत्वसास्त्रादिव्याख्यायोल्केरा कारिणः । सत्यस्यापि निवृत्तिर्वा गुप्तिर्वाचं
यमोऽथवा ॥१४०॥ कायावद्युक्रियात्यागः कायगुप्तिर्मतोऽथवा । कायोत्सर्गे समुत्स
र्गेः संगस्य द्विविधस्य यः ॥१४१॥ पुरस्य परिखा रक्षा क्षेत्रस्य च वृतेर्यथा । त
सम्यक्त्वागोपस्य परिग्रहस्य रक्षा
थांहतानामेतास्तु गुप्तयो गुप्तयः स्मृताः ॥१४२॥ परिहारेन दोषाणां शुद्धिर्य
स्मिन् स संयमः । परिहारविशुद्धिः स्याद्द्विरेदृग्विधस्य सा ॥१४३॥ भुक्ताऽष्टो
त्रिंशत्भोगस्य त्रिंशद्वर्षस्य जन्मनः । प्रत्याख्यानाख्यपूर्वो वुरासपारगयोगिनः

सपाद्य वर्षाणि
कौरा

वर्द्धमाण प्रमाणस्साऽत्रोपयोगी निष्प्राकृत वा क्यानि परिहार विशुद्धि संजदाणं जहण्ण कालो अंतोमुहुत्तं उक्कोपमेहर
सुद्धि संयम पडिवज्जयं जहण्ण काल मच्छियस्स लगुन दाणां गदस्य मदुवलंभादो उक्कस्सेण अट्ठतीसवासेःहिऊणिया
पूर्वकोडि केवो सव्वदा सुही होहूण तीसं वस्सा लिग मियसंयमं पडिवज्जियंतदो वासपुधत्तेण तित्थयरपारमूले पच्चक्खाण
णामधेय पुव्वं पढिदूण पुणो पच्छा परिहारसुद्धिसंजमं पडिवज्जिय ... चिहरतितेसांत्र दूकाले नियमो नास्ति परिहारादि समतः सरज्जी
वणिसंझाय संझकाले विहरन्तपयसेवपद्यसेवपत्तेनालिव्वातेयाममिवेत्तेन

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥५१॥ वर्णनः ॥ पंचमोधिकारः ॥ ५ ॥ वंदेमुदाश्रीशांजिनाभिनंदनं शश्वत्यदानस्वसुखाभि
नंदनं ॥ तपःस्फुरद्बुद्धिनिमग्नमन्मथं विनेयसंदर्शितमुक्तसत्पथं ॥ १ ॥ तपःपोते
नयेनासौ संसारो रूसरित्पतिः ॥ तीर्थतेत्वरयेदानीं तन्तपः प्रतिपाद्यते ॥ २ ॥ तप
ः प्राङ्रनुष्ठानं मानसाक्षनियामकं ॥ वाह्याभ्यंतरभेदं तत्प्रत्येकं षड्विधं मतं ॥ ३ ॥
अनसनावमोदर्यवृत्तेसंख्यारसोज्झिती ॥ विविक्तसयनासनं कायक्लेसो वहि
स्तपः ॥ ४ ॥ असनत्यागोनशनं साकांक्षं कांक्षभेदगं ॥ तदाद्यमेकद्वित्र्यादिघस्रमाश्रा ॥५२॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri
Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

धमूलंव्रतंसमितितिलिस्कंधशाखानुवंधं।सीलस्तोमप्रवालंगुणकुसुमगणंसत्सुखं खा
लीफलाढ्यं।गुप्तिव्रातालवालंमलपरिकलितंसंलसंतापनोदंसम्यक्चारित्रकल्प
मर्महंमंतुलसंसतोसमीष्टपुष्टे ॥२५०॥ मोहोद्दाममतमोघटाविघटनःस्फारैर्द्विरीवोत्करै उद्योतोपरडु
डुःकृतोत्पलकुलंझोषीज्जगद्दिनः प्रोन्मीलन्नवकेवलादिकमलैःसन्मार्गेसन्मंड
नःस्तान्मश्चिंतनभस्तलेस्थिरतमश्चारित्रचंडद्युतिः॥२५१॥नमिद्वेरश्रीजनयैकजन्म
जिनःसनःपातुदयानिधानः।असंगलत्यर्जितकर्म्मजालंयस्येक्षणान्मंक्षुमहोद
यस्य॥२५२॥इतिश्रीआचारसारेश्रीवीरनंदसिद्धांतचक्रवर्तिविरचितेचारित्राचार

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri
Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

५२ ख्यानंनियमोंवृत्तिपरिसंख्यानिर्जेच्छया॥११॥इयमासानिरासायादीनता॥
भावनांप्रये॥गात्रयात्रानिमित्तान्नमात्राकांक्षस्ययोगिनः॥१२॥दधिक्षीराज्यतैला
दैःपरिहारोरसस्ययः॥तपोरसपरित्यागोमधुरादिरसस्यवा॥१३॥कायकांते
मदाक्षेभक्षोभवारणकारणं॥परिहारोरसस्यायंस्याज्जितेंद्रिययोगिनः
बाधाकरयसमूहेः
१४॥विविक्तेध्ययनध्यानबाधकोत्करवर्जिते॥सयनंचासनंयत्तद्विवि
क्तसयनासनं॥१५॥तरुकोटरसून्यागारारामोर्वीधरादयः॥विविक्ताः ५२

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

भक्तप्रत्याख्यानमृतिः स्वपरवैयावृत्त्यसापेक्षं
इंगिनीमृतिः स्वैवावृत्त्यसापेक्षं परवैयावृत्त्यनिरपेक्षं

स्वपरवैयावृत्त्य
निरपेक्षं
प्रासनत्यागः

नष्टानंतगं ।५। साकारसर्वतोभद्रसिंहनिःक्रीडितादयः । साकांक्षस्योपवासस्य भेदा
श्चैकांतरादयः ।६। निःकांक्षोसौ भवेद्भक्तप्रत्याख्यानेंगिनीमृतिः । प्रायोपगमनेष्वा
युरंतसंन्यासकर्मसु ।७। देहद्रव्ये विनाशाय संयमद्वयसिद्धये । कुर्याद्दंतसनं लाभ
सत्काराद्यनपेक्षया ।८। ग्रासहीननिर्जाहाराद्यूनाहारांशनक्षतं । तपः स्याद्दर्वमो
दर्यं मंस्वकद्दवानलैः ।९। उपवासातिमात्रासनोत्पन्नश्रमदोषहृत् । ध्यानस्वा
ध्यायनिद्राद्विजयाद्यर्थमिदं मतं ।१०। गृहपंक्ति रतिर्वोऽगृहाहारपात्रदानखुर्वतेनं सं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥५३॥

योभवेद्व्युत्सर्गो ध्यानं चान्यं तरं तपः ॥२१॥ येनागो गलति प्रायं प्रायश्चित्तं त
दुच्यते ॥ कर्मद्यायोजनस्तस्य चित्तं चेतोहरं यतः ॥२२॥ आलोचनप्रतिक्रम
णोभयानि विवेचनं ॥ व्युत्सर्गश्च तपश्छेदमूलपरिहारदर्शनं ॥२३॥ प्रायश्चि
त्तस्य भेदाः स्युर्दशैवं तत्र संश्रये ॥ दोषाणां यत्प्रमादाद्यैरोघं तेषां निवेदनं ॥२४
युग्मं ॥ ज्ञातश्रुतरहस्याय प्रशांतस्वांतवृत्तये ॥ अपरस्राविने सम्येकांत
स्थायैवं स्मरये ॥२५॥ विनयेनोपसत्योपविश्य पार्श्वे कृतांजलेः ॥ बालवद् ॥५३॥

नपुंसकस्त्रीपापप्रकृतिसंदः स्त्रीवेष[illegible] नपुंसक[illegible] मरः [illegible] पंडुसिंदुमारस्टरिंशस्तानव्या
रिपुंवर्णावतुदंतिमुमनातु=

कामिनीयंदृपसुस्तुद्वांगिवर्जितो ॥२६॥ सुखोपलालितःकायोनालंस दंडवीयं

ध्यानसिद्धयेततदेहदमणंकायक्लेशःक्लेशौम्मेतोचितैः ॥२७॥ निर्दयंमर्द

नीयोयंकायःक्लेसकरःपुरा। चिरंरिपुरितीवैषकायक्लेसरतोयतिः ॥२८॥

वीरस्वस्तिकवज्राब्जदस्तिसुंडासनोदयः। व्युत्सर्गःसवगोदंडचापसय्या

दयश्चते ॥२९॥ तपोबाह्यमिदंवाह्यलोकानंदैकमंदिरं। अभ्यंतरंतपःक्षीर

सागरेंदुनमाम्यहं ॥३०॥ तत्प्रायश्चित्तविनयोवैयावृत्यंजगन्नुतं। स्वाध्या

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

।।५४।। वादरं स्मृतं ।। स्थूलनामेव दोषाणामालस्याद्यैर्निवेदनं ।। ३१ ।। सूक्ष्मागः कीर्त्तनं
सूक्ष्मदोषस्यापि विसोधकः ।। इति ख्यात्यादिहेतोः स्यात्सूक्ष्मं स्थूलोपगूहनं
३२ ।। दोषे संतीदृसे देयं किं प्रायश्चित्तमित्यलं ।। प्रश्नः स्वछादनेन स्याछन्नं लज्जा
भयादिभिः ३३ ।। अनिर्ज्जनघनध्वानेस्व दोषपरिकीर्त्तनं ।। लज्जाद्यैः पाक्षिका
दौ यत्तच्छब्दाकुलितं मतं ३४ ।। प्रायश्चित्तमिदं युक्तं नचेत्यल्पमदासयौ ।। बहुसूर
परिप्रश्नो यावदल्यं सबाह्वृतिं ३५ ।। स्वसमानज्ञानतपोवालस्यालोचनं भवेत् ।।५४।।

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

आलोचयतः स्तनु पर्यभवति
आलोचनं

हेतौ वक्रे मिसेनत्स्या द्विष्टुद्वये ॥ २६ ॥ युग्मं ॥ आकंपितानुमापितदृष्टवादर
सूक्ष्मगं । छन्नं शब्दाकुलं बह्वव्यक्तं तत्सेवितान्यपि ॥ २७ ॥ दशेत्यालोचनागं
सित्याज्यान्यात्मदहितैर्विरणे । सदा हिंसाधयंत्यायोः परलोकमप्यमाययाः
सा द्वालोचनादोषः
२८ ॥ युग्मं ॥ ददात्युल्पं मम प्रायश्चित्तं भीत्येति स्मरयेत् ॥ पुरोपकरणानां यद्दान
माकंपितं मतं ॥ २९ ॥ ग्लानः क्लेशासहो स्वल्पं प्रायश्चित्तं मम प्याप्यते ॥ चेद्दोषा
ख्यं करिष्यामीत्यादिः स्यादनुमापितं ॥ ३० ॥ परोदितांगणां कीर्तिः स्याद्दृष्टं

महत्स्वयमिवं दृष्टोऽतिलिप्य साक्षीव वर्त मनोऽवंसमसा वरमेवदास्य तात्पर्यः वर्तमानं कोऽपि चतुर्विधः मनकुलं प्रवर्तते परत एवं वक्ता विरतएव वर्ति स्वकृतः साक्षी चोपवर्तमान कृतुविधाः इति

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

गुरुविरहितस्य

५५ ॥५५॥ पराधस्यैकाकिनो मुनेः ॥४१॥ स्यात्तदुभयमालोचना प्रतिक्रमणद्वयं ॥ दुः

स्वप्नदुःष्टचिंतादिमहादोषसमाश्रये ॥४२॥ परिहर्तुमशक्यस्य दोषस्य द्र

संश्रयं तद्व्यादि

व्यादिषु परित्यागो विवेकः कथितोथवा ॥४३॥ अप्रासुकस्य सेवायां त्यक्त

स्य प्रासुकस्य च ॥ प्रमादेन पुनः स्मृत्वा सतदातद्विसर्जनं ॥४४॥ युग्मं ॥ व्यु

त्सर्गो नमुहूर्तादिकालं कायविसर्जनं ॥ सद्ध्यानं तन्मलोत्सर्गेनघाद्यु

त्तरणादिषु ॥४५॥ तपः स्यादुपवासैकस्थानादिर्व्यसनादिभिः ॥ अनात ॥५५॥

अनविसेतुनस्यात्

...दिक्साद्याह्वाय्यसनंतुरुस्ताकं कः ग्रादि

...शिक्षाद्वेन विस्मृतचोग्राह्य ...रितिसंबंधः

...नभपट्टरासंतंचचो विस्मृतचोग्राह्या ...शेषाः स्पष्टाः

तत्रनयतत्रा नीतर्वविज्ञापकं शेषाः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

अव्यक्तं ह्रीभयप्रायश्चितमीत्यादिहेतुनः ॥३६॥ माद्दशोवेत्यसावेवंमभागोस्मै
यदर्पितं ॥ तन्मम निस्वदोषो क्रिरस्मैतत्सेवितं मतं ॥३७॥ समागसंगतंयद्धृन्मौ
न्मो चनमुद
प्रथंव्याधिवाधकं ॥ तथानालोचनाप्युद्गं नैनोनासकं रंतपः ॥३८॥ व्याश्रयसंयु
तानांस्यादार्पिकाणांत्रिगोचरं ॥ सप्रकाससप्रदेसेतुतच्चारित्रविभूषणं ॥३९॥ आ आलोचनं
सत्कार्य आलोचनं
लोच्यांप्यर्पितं प्रायश्चितरतिविवर्जितं ॥ सन्मंत्रनिश्चयेप्युद्योगेनवल्कल
वर्जितं ॥४०॥ मिथ्यांमदागोस्त्वित्याद्यैर्यद्दोषेभ्यो निवर्त्तनं ॥ प्रतिक्रमणंमत्या
अवाधरादेन शांतिपाठ नव तु पुन नकरोमी इत्यादि

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

बाडावश्यकानुवर्तन स्वेच्छाचारी समुदायं प्रमितमः

॥५६॥ नोवसन्नःस्यात्कंरणालसः॥५१॥स्वच्छंदोयोगणंत्यक्त्वावरत्येकाकीसंवृतःस्व

प्रायश्चित्तः

गचारीत्यमीजैनधर्माकीर्तिकरानरा॥५२॥परिहारोनुपस्थापनपारंचिकभेद

भाक्॥निजान्यगणभेदंतत्राद्यंतत्राद्यमुत्तमं॥५३॥द्वादसाद्वेषुषण्मासषण्मा

सानशनंमतं॥जघन्यंपंचपंचोपवासंमध्यंतुमध्यमं॥५४॥युग्मं॥द्वात्रिंशद्दंड

दूरालयस्थैनंवशांतेर्यतीन्॥सर्वाञ्छमणमनापेतप्रतिवंदनसाधुनां॥स्वदोषा

ख्यानयेपिच्छंविभ्राणेनंपराङ्मुखं॥सूरीतरैःसहौंपात्तमोनेनैतद्विधीयते

स्वसमुदायानुपस्थापनपरसमुदायानुपस्थापनभेद अनुपस्थापनपारंचिकयोमध्ये अनुपस्थापन निजगणानुस्थाप... न्यगणानुस्थापनयोमध्ये निजगणानुस्थापनं ॥५६॥ उत्तमंप्रोयाश्चित्तं

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

तपः संज्ञापद्य प्राप्य कोऽभक्ष्य पूर्णक्ल षड्विध प्राय श्चित्त विधि नियम आहः तपःकाले छेदः

चारं सत्येन त्वायश्चितं तु षड्विधं ॥४६॥ दिवसादितपश्छेदश्छेदः संयमपर्यये

स्वीकारः सदर्पेक्ष तदोषस्य चिरदीक्षाहिते पि गणः ॥४७॥ पुनर्दीक्षाग्रहो मूलं सर्वापूर्वो चिरदीक्षासौ हितबीचतस्य

तपःस्थिति ॥ छिन्नोन्मार्गस्थपार्श्वस्थप्रभृतिश्रवणेष्विदं ॥४८॥ सज्ञारित्राम अञ्जनं प्रयोग स्पर्शः

मृगचारित्रः

तापात्रं स्यात्पार्श्वस्थः कुसीलकः संसक्तोऽप्यवसन्नश्च मृगचारीति पंचते

॥४९॥ वसत्युपधिसंगस्थः पार्श्वस्थः स्यात्कुसीलकः संघाहितकरस्तीव्र

कषायोद् तवर्जितः ॥५०॥ संसक्तो वैद्यमंत्रावनीशसेवादिजीवनः ॥ ज्ञानचारित्रहीं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥५७॥ यश्चित्ते पुरोदितो ।चारं पारं चिकं जैनधर्म्मोत्यं तरले म्मे तं ॥६२॥ संघो वीस विरोधांतः

पुरस्त्री गमनादिषु ।दोषेष्वेवं ह्यः पापेष्वपातकी निर्वहिः कृतः ॥६३॥ चतुर्वि

धेन संघेण देसान्निष्कासितो प्यदः ।चरस्वार्यवैराग्यसत्यज्ञानवत्सो व्रतो ॥६४॥

युग्मं दर्सनं यत्पुनस्तत्वश्रद्धानं तन्महाव्रतैः ।साद्धं यतेः छितस्येत्वा मिथ्यात्वं

मद्दुदीरितं ॥६५॥ देसं कालं वलं ज्ञात्वा गनी वैद्यवरं गिनां ।अल्पानल्पेषु दोषे

षु कूर्यात्तत्त्वं शुद्धिसाधनं ॥६६॥ कृतां गसेवकं तव्यं प्रायश्चित्तं त्रिशुद्धितः ग्लान ॥५७॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

चौर्यतः

५६ ॥ युग्मं ॥ प्रमादेनाऽरण्यपार्श्वे ऽडिग्रहस्थयतिसंस्तरं । वस्तुस्तेनेन यतः किंचिच्चेतनाचे

तनात्मकं ॥ ५७ ॥ यतीन्प्रहरतोऽन्यस्त्रीहरणादिं च कुर्वतः । दसनवपूर्वज्ञस्यंत्यां घसं

हननस्यं तत् ॥ ५८ ॥ युग्मं ॥ करोति यद्दिदर्प्पेण दोषान्पूर्वं विभाषितान् ॥ सोऽयम

न्यगणाऽनुपस्थापनेन विशुध्यति ॥ ५९ ॥ प्रायश्चित्तं तदेवोत्कं स्वगणसूरिणा ॥ आ

लोच्यं प्रेषितः स स सूरपार्श्वमनुक्रमात् ॥ ६० ॥ आलोच्यते स्तैराद्यप्रायश्चित्तो ऽत

निजधर्म

सूरिणाऽन्तमांत्यं आपितस्तेनलं चरते पूर्ववत् ॥ ६१ ॥ युग्मं ॥ स्वधर्मरहितं देवेषा

इदं पूर्वोक्तप्रायश्चित्तं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

अयता

विनयक्रियाद्वारि

५८ सा दर्नों स्वतं ७२ वय:सीलश्रुतैनाधिका युपाध्यायकीर्तनं वांछ्वि वे

अनपलापैः कारणेन निकवः

नथेनार्थज्ञानावरणकारणं ७३ स्वराक्षरपदग्रंथार्थहीनां ध्ययनादि

कं स्यात् ज्ञानविनयः सम्यग्ज्ञानं स्वम्मोक्षकारनं ७४ त्रिकं आवस्य

कक्रियासक्तिर्नानोत्तरगुणोन्नतिः तपस्तहूत्सभोदश्चैः स्यात्तपो विन

योयतेः ७५ भक्तिश्चारित्रवत्स्वंन्यरत्नानिंदनमुद्यमैः परीषहजया

दौ चचारित्रविनयो मुनेः ७६ उपोपस्तत्यं यश्चारं उपाचारो यथोचि ५८

कोर्पः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

प्रशांतव्रत सम्यग्दर्शनादियोगपदार्थप्रमुखैकाग्रताप्रस्थिति:

तीरणा:

स्येवं प्रयत्नेन युक्त मौषधसेवणं ॥६७॥ दोषव्युदासनैः सल्पमर्यादासंयमछित्रि

स्यात्प्रसांतसंपन्निप्रमुखार्थो मिदं मतं ॥६८॥ विनयः स्याद्विनयणं कषायेंद्रि

यमर्द्दणं ॥ सनीचैर्वृत्तेरथवा विनयान्हेयथोचितं ॥६९॥ सद्दृग्ज्ञानतपश्चारित्रो

वक्ष्यमाणे संकादय:

पचारप्रपंचकः ॥ तत्र दृग्विनयस्त्यागः संकादीनां ममीचते ॥७०॥ शंकाकांक्षा

जुगुप्सान्यदृक्प्रसंसनसंस्तवाः ॥ नाम्नाज्ञेयास्त्रयोस्त्यौ तु मनोवाग्विषयस्तु

तौ ॥७१॥ द्रव्यादिसोधनं वस्तु प्रमाणावग्रहादिकं ॥ वद्भमाणः श्रुतज्ञेषु श्रुतज्ञा

ते वक्ष्यमाणाशंकादय:

वस्तुनिश्चयात्मिक:

संप्राप्यास्थितिं एतत्प्राधान्यं दर्शनविनय:

ते वक्ष्यमाणा: शंकादय:

ज्ञानाचाराधिकारे प्रतिपादित प्रकारेण द्रव्यक्षेत्रादीनां शुद्धीकरणं वस्तुसंख्याकरणं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

ज्ञानाभ्यासः २ मोक्षदक्ष्याः

विनयः

॥५८॥ वर्त्तेणं॥ परोक्षेंगणनाथानां परोक्षं श्रयः परः॥ ८२॥ विनयेन विहीनस्यासिद्धो॥

सिद्धांमृतश्रियः॥ संपूर्याय निदानं नो तथा चाभ्युदयश्रियः॥ ८३॥ जिनाज्ञावर्त्ते

सर्वनाशः विनयस्य गुणाः

नं कीर्त्ति मैत्री मानापनोदनं॥ गुणानुरागिता संघसम्मदाद्यांश्च तद्गुणाः॥ ८४॥ कि

मंत्र बहुनोक्तेन परं सर्व्वस्व संपदां॥ रत्नत्रयी विभूषार्थं येन मुक्ति निबंधनं॥ ८५॥ विनये

या

व्यापत्प्रतिक्रिया वैयावृत्यं स्यात्सूरिपाठके॥ नपस्विसैक्षग्लानेषु गणे संघे कु

आचार्यादिषु मध्ये

लेयतौ॥ ८६॥ मनोज्ञे चैत नपस्वेषु नानां नसनवर्त्तेनैः॥ रोद्वौ ज्ञानादिसंसिध्यैः ॥५८॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

लः संप्रत्यक्षपरोक्षात्मा न बोधः प्रतिपाद्यते ॥७७॥ अभ्युत्थानं नतिः सूरा
वागच्छति सति स्थिते । स्थानं नीचैर्निविष्टेपि सयनो ज्झासनोज्झनं ॥७८॥ गच्छ
त्यनुगमो वक्ष्यनुकूलं वचो मनः । प्रमोदीत्यादिकं चैवं पाठकादिचतुष्टये
॥७९॥ युग्मं ॥ आचार्यादिषु सत्स्वेवं स्थविरस्य मुनेर्गने । प्रतिरूपकालयोग्या
आर्यिकादेशसंयतासंयतादि
क्रिया वान्येषु साधुषु ॥८०॥ आर्यादेसयमासंयतादिषु चितसंक्रिया । कर्त्तव्या
चेत्यदः प्रत्यक्षोपरोपलक्षणं ॥८१॥ युग्मं ॥ ज्ञानविज्ञानसत्किर्तिनतिराज्ञानु

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥६०॥ येनस्वोपकाराद्यपेक्षया॥८२॥विण्मूत्रश्लेष्मसिंघानकादेर्दुःखाद्यपोहनात्ः
यत्नेनोत्क्षेपनिक्षेपपरिवर्तक्रियादिभिः॥८३॥निकं॥अस्मिन्निर्विचिकित्सत्व
वत्सलत्वसनाथता॥यशोऽभ्युदयनिःश्रेयःसुखाप्तिप्रमुखागुणाः॥८४॥स्वस्मै
योऽसौहितोऽध्यायःस्वाध्यायोवाचनादिकः॥तपोवर्यमतोनान्यत्तपस्तुद्वाद
सस्वपि॥८५॥नोर्द्ध्वमंतर्मुहूर्तात्सद्ध्यानमध्ययनंपुनः॥सदैनोनजेराकारि
किंनुनस्यात्कृतात्मनां॥८६॥मनःसदर्थेवाक्पाठेवर्ष्मस्थैर्येस्याच्छ्रुतौश्रुतौप्र ॥६०॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

व्याधिपीडितः

ग्लानो नागगदार्दितः ॥ ८७ ॥ गणः स्थविरसंतानं आनुवर्ण्यैकदंवकं ॥ संघः स्या
द्दीक्षकाचार्यशिष्याम्नायः कुलं मतं ॥ ८८ ॥ चिरप्रव्रजितः साधुर्यतेः शैक्षो हि संयमी

पूर्वोक्तिकारादन्यः

दीक्षोऽनुरवो मनोज्ञाख्यो संयतो वा सुदर्शनः ॥ ८९ ॥ विद्याजात्यादिविख्यातो मिथ्या

जिनमतस्य

दृग्वास्य संग्रहः ॥ जैनप्रवचनस्यायं लोके गौरवकारकः ॥ ९० ॥ पंचभिः कुलकं प

चित्तसंतोषस्य

रीषहसमाश्लेषे मीषां पक्षेमुषीमुदः ॥ संपादनं त्रिरत्नाद्यैर्वैयावृत्त्यं त्रिशु
द्धितः ॥ ९२ ॥ आवासासनपानाद्यैः प्रासुकैः क्लेशनाशिभिः ॥ तद्भावे स्वका

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

६१ तस्य क्व चरीं चरोयं ॥ इत्ता निःसत्वैकहितानि यस्य संतिक्रमश्चध्वजगत्त्रयस्य ॥ १०२ ॥

इति श्री वीरनंदि सिद्धांतचक्रवर्त्ति विरचिते श्री आचारसार शास्त्रे तपश्चरणाचार

वर्णनो नाम षष्ठोधिकारः ॥ ६ ॥ सद्दृष्टिः सुमतिः पतिस्त्रिजगतां नेता विमुक्तेः स्थ

तेर्यस्यात्यद्भुतचित्तसक्तिहुतभुग्ज्वालाकलापैरलं ॥ तन्मार्गानुगमार्गबंधनम

हासंधानिनिर्वंधिने ॥ क्षुष्टा दुष्टपरीषहोद्भटभटाः सोयं जिनः पातु नः ॥ १ ॥ तुत्रष्ठी

नमलोग्रदंशमशकैर्व्याघ्रोरगश्वाप्यापहरणस्पर्शोत्कृष्टावधानलाभमरतिं निर्दूशोनं ४ ॥ ६१ ॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

स्पर्शनात्रिकेद्द

सक्ते निःक्रियेस्सैन्येतं दैकाग्र्यमिहाप्यलं ॥९७॥ अस्मात्तत्परान्यासः प्रसमश्च

विरागता ॥ तवेद्भावनेकांतवादिमानप्रमहेतं ॥९८॥ सरीरांतर्वहिः संगसंग

व्युत्सर्जनं मुनेः व्युत्सर्गः स्यात्समीचीनध्यानसंसिद्धिकारणं ॥९९॥ ध्यानं तपः

एकवस्तुनिष्टि रमनोव्याप रङ्गस्वर्थः ग्गनीयसंयोजयति

परं चिंतैकथ्येलीनप्रवर्त्तनं ॥ कीर्तितं सम्मूहूर्त्तावस्थानं स्वर्गमोक्षसाधनं ॥१००॥ वि

उदारं स्थूलं महत्तो

सिद्धमिष्टं घटयत्युदारं दूराक्षितं वस्त्यपि दुर्लभं च ॥ जैनं तपः किं बहुनोदिते

प्रत्यक्षज्ञान सकलजं गमस्वावरप दार्थः

न स्वर्गश्रियं चाक्षयमोक्षलक्ष्मीं ॥१०१॥ नमोस्तु तस्मै मुनसुव्रताय सोक्षात्क

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

त्र्यपहृत्य

॥६२॥ नरुजांतापादिषुव्यग्रथांत्यक्तेनिःस्पृहतामृतेरणंकृतधीर्मुदमातिरस्नाज स्फुरितत्र्य पवाः

यः॥४॥प्रोक्तंपाहिमभीमसीतपवनस्पर्शप्रभिन्नांगिनोयस्मिन्यांत्यतिसी

तखेलमेवशगाःप्रालेयकालेगिनःतस्मिंन्नस्मरतिःपुराप्रियतमाश्लेषादि निर्ग्रंथस्य परीवहंजयः

भोगेषुस्पृहयस्यमनोग्लानिः प्राणिहिंसा

जातंसुखंयोगांगारनिरस्तसीनविक्रनेनिर्वाससस्तज्जयः॥५॥प्रानाघातवि

वधूनिनातं

भीलनस्तनुरतिसागांशुभोगांस्पृहःस्नानोद्वर्तनलेपनादविगमात्प्रस्वेदपा

स्तृदितं॥लोकानिशमनिशमात्मवपुषःपामादिमूलंमलं॥गात्रत्राण भिवांद ॥६२॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

वीर्याचारवान्

स्त्रीलक्ष्मं ॥ प्रज्ञाज्ञानभवोसमाग्यज्ञापनान्संस्कारयाज्ञानिषद्योद्भूतांश्चपरीष

हान् विजयतेवीर्यचर्योयनि ॥ र ॥ स्तुतीस्तांनज्ञानादिजास्त्राणिकरंस्वज्ञेयवीज्ञा परीषहसहनंपा दिकंसोनुसम र्थं

दमंस्वतंभ्रांतनरंकरोतिवलधीत्राणात्प्रयाणोन्मुखान्यांन्यांधीनजने

धैर्य आहारनिवृत्ते

फलानिसफलांत्यागात्तपः ॥ पुष्टयेतस्याधृत्यैमतांशनेनसमरांकुर्व

न्दृतीतुज्ञयः ॥ २ ॥ चंडश्चंडकरःस्खलस्खितपथःसंचारिणः ॥ प्राणिनोंभ

ष्टस्मुष्टतनूंस्तनोतिनितरांयस्मिंस्तपेनापने ॥ तस्मिन्स्निग्धविरुद्धभोज

धवलकावल्लनि
कृतेमुण्यपीयुद्धिर्यस्य

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥६३॥ धट्टरदोत्करे करि रिखु क्रीडैकलीलैवने स्वैरं कंटकसङ्कराद्रिपुरुषे प्यूरुगः

पादद्वयस्त्वैकः सिंहं वांछति भीत विजयी अज्ञाति जित्संयमी ॥ ८ ॥ कंडूयागलगं

डपांडवयुग्मं धि ह्वरश्लीपद श्लेष्मोदुंबरकुष्ठ पित्तपवनःश्वासादि रोगा

दितः भिन्नः क्षीणवलोपि नेवजसुहृन्मंत्रानपेतःक्षमी डुःकर्मारि

विनिर्मितानि विजयः स्याच्छ्यधि वाधाजये ॥ ९ ॥ अंअवानहताने कौसिकसिवा

फेकार घोरस्वरां संपाक्रूररदां स्फुरद्वचितडिजिह्वां हिपारा हसौ ये तं द्रागंभ ॥६३॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

कवचं पापं   सद्दर्शधाहारः

घातिघ्नं जिनं जेतुं मलक्लेशाजितः ॥६॥ श्रीमुष्यद्रसेषद्देहनिकरे मार्तण्डचंडांशुभि

वरखरोष   कालुष्योदय

ः संतप्तात्मतनुस्तृषानशनस्तृक्लेशादिजातोऽप्यजं सोढ स्वेदविदाहखेदमवसेनोष्म

गुरापि स्मरं स्तुत्वा तं स्वे निजभावभावनरतिः स्यादुःस्वजिद्युतः ॥७॥ शून्यागारद

रीगुहादिषु शुचि निस्त्राने विविक्ते स्थितस्त्रीदृशान्यमुकुरण कीटदंसमसकाद्येश्चंडतुंडैः

ः चक्रांतांस्त्रागान्तिं परदेहजानि मिवतां यो मर्पयमानो मुनिर्निःसंगः संसुखी चदंश

मसकक्लेशसहमीतं तनुमर्तः ॥८॥ सा ईलै मिलतेऽच्छमल्लभुजगो भोगेर्भयैकासदेगंधा

मत्तो कश्चन मल्लेभुजगानामाभोगः परिपूर्णनामस्मिन्
र्भागः परिपूर्णतः इत्यलिर्पवात्

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

उद्देशारिकोशेष आहारप्राप्ते

॥६४॥ हंसहायैतां तव समुद्यस्यैव पोष्यो मया पूर्णो मलपसौ गृहावलिं मतोभ्रां त्वाय्यंन
घेसनेदोषः कोपेन विद्यते मम पुनर्लोभादलाभेक्षमा तो पूर्तिं ज्ञतनोत्यंलः प्रिय वद्धौ कारणान् तपोरद्धिं समीचीनां
समूहे
लमैषैवेत्यलाभक्षमा ॥२४॥ दुर्वीरेंद्रियदंदरोगनकरक्रूरादिवाधोत्करैः ॥ प्रादूत विवर्द्धने
मरतिं व्रतौ करपरित्राणे गुणोत्यो घणे ॥ मंक्षुक्षीणतरां करोत्यरतिजिह्वीरः वंधुः
सीकृतः
सतां यो दंडत्रयदंडनाहितमतिः सत्यव्रतज्ञोव्रती ॥२५॥ वर्ण्यंते वकुवंस्तपोल
सयजाः सम्रद्धिपूजादयः आप्ताः पूर्वतपोधनैरिनिवचोमात्रं न धायिंयन् ॥ ४ ॥६४॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

स्वध्याय
मार्जनमक्तं
अंधकारः
रोद्रपर्वततले

यत्स्यैसयनजातापासजिह्वीरधीर्ध्वानात्येनकरालभूधरदरीदेसेप्रसुप्तः स्तरां
११ भ्रांतः सन् श्रुतभावनानसनसध्यानाध्ययानादिभिः स्तोकं कालमतिक्रमापद्द
स्वप्नेपवेसने
नयेसय्यानिषद्येभजन् श्रुद्धोर्वीरनपत्रसंस्तरसिलापदेषुनत्सीडनोत्कं इत्यादि
सहोभवेदिहत्रैरास्यसंत्दमीसंयमी ॥ १२ ॥ दुष्टैः पूर्वभवोपकारकलना तज्जन्मवैरा
त्खलैर्म्लेच्छैर्निःकरुणैरकारणगुणद्वेषैश्चपापात्मकैः ॥ देहच्छेदनभेदनादिविधना
शरीरात्म... भेदज्ञानउत्पितसमावान्
योमार्यमाणोप्यलं देहात्मामविभेदवेदनभवक्षांतिर्वेधातिक्षमी ॥ १३ ॥ हहो दे

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

सूक्ष्मज्ञानस्य स्वरूपः

पत्तिविचारयति:

॥९५॥ दनपरः प्रज्ञा निजैर्जितं विलं ॥१७॥ ज्ञानं ध्यानरता मतिर्मम मत पस्तीव्रं न चोत्पद्यते ॥ प्रधानं

अंतरंग बहि रंग कारण

अज्ञानवापि निराकरणच्यते

ज्ञानं पूर्णमयं जडः पशुरिति भ्रांतं वचो हं स्तमः नेत्यज्ञानपरीषहं संसहते प्रज्ञः

यते ज्ञाकारोपणा

वस्तुस्थितिर्यः कार्ये नमुनिः स्वहेतु युगले सत्येव नेत्यन्यथा ॥१८॥ भूषावेषविकारसं

आचरण केसाधीनां लोचनादीनां शृंगार चेष्टा

वस्तुवसनैक वासिश्चेलसि चपवस्त्रावर ण भक्षादन मि त्त निधानात

त्रसि वस्त्र त्यागात्प्रसत्ताक्ततेर्बालस्येव मनोजजात विकृतिश्चित्तस्य लज्जेति तां हि

त्वा मातृसमानमेव सकलं कांता जनं पश्यतः ॥ पूर्जेनाग्न्यपरीषहस्य विजयस्तस्य

ज्ञाकारोपणा

तेन उक्त कूरतपो ऽनुष्ठापि जैनो वैराग्य भावना परस्य चिरंतनं वृजिनो ऽपीति ः वस्तु स्वरूप परिज्ञान ज्ञाता मि

तवलीस्फ मलरा मेतत

हेतामोदयः ॥१९॥ वल्मीकं गुहदा विदारणकरान्क्रूराशयैः प्रेरितानाक्रोशानं यन ॥९५॥

अज्ञा निवं

हृदयनिं मेदन

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

तत्वज्ञस्य ममापि तेषु न हि कोपीत्यात्तसंगोज्झिता चेतोवृत्तिरदः कृपरीषहजयः

सम्यक्त्वसंशुद्धितः ॥ २६ ॥ जिता चित्तमवेत्य यस्य जगतां या सा मपांगेषुभिस्ता भि

र्नेतं नितंबिनीभिरभितः संलोभ्यमानोपि यः ॥ तत्फल्गुत्वमवेत्य नैति विकृतिं

तं वर्यधैर्यंदिरं वंदेस्म अतिजयं जयंतिमखिलानर्थैकगाथं तेय ॥ २७ ॥ व्रतस्यदांक

मविश्ववस्तुविषयज्ञानात्मनो स्यात्मनो गर्वः सर्वमतश्रुतज्ञ इति यः आक्षेपरो

दो श्रुते सर्वस्मिन्नपि नोत नोति हृदये लज्जां स किंतामिति प्रज्ञोत्कर्षमदापनो

स्त्रीपरीषह
अनिर्वचनीयं

कृतदयावांनै

श्रेष्ठधैर्यमंदिरा
लक्ष्मीयस्य
सोमनुत्पादका
न
[redacted]

ईमांयंतःसार
रहितत्वं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

सर्वाहिमादकृतीतमसा वहलदीर्घा

॥६६॥ देतिरांनंदितेतिविचरन्यथाज्ञायथः स्यान्मुनिः ॥२३॥ सर्वासामहांधकारपुर

जांयामांत्रियामांयमी। योगैर्योगमयत्यंवार्यमहिमामोगैर्मुहूर्तयथा। क्षेत्रे

स्त्रीजनपश्वविघ्नरहितेद्वद्धेनिषद्यास्थितः। संनत्युग्रनिसाचरादतिहतध्या

नोनिषद्यार्यथी ॥२४॥ देसंकालस्वकीयंवलंमपिनृपतिः सम्यगालोच्ययहु

छंतुजातस्यजेताभवतिप्रयतिरपिस्वीयकर्मोदयेन। जातस्यास्यानिजातौ

द्वाविंशतिपुरुषस्यपरीषहधीर

डुटभटकटकस्योरुढैर्यस्तथायः सोयंस्याद्वयेवीर्याचरणचरणानुतोवीरस ॥६६॥

स्याते: कीर्तिः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

रायनाति
वकुलः
श्रसुल्कुसामर्थ्यवसा

गर्जं तर्ज्जेन खरानं श्रवणं न भ्रश एवं निवं ॥ रात्क्यां तुन्नम संपदोपि सहितः शांताशयश्चिंत
यन् योवाल्यं खलसंकुलस्य सपनं केशादमीतं नु मः ॥ २२१ ॥ ख्यातो हं तपसा श्रुतेन च पुर
स्कारं प्रसंसां नति ॥ भत्या मेन करोति कोपि यतिषु श्रेष्ठो हमेवेति यः ग्लानिं मानकृतां
नयाति स मुनिः सत्कारजातार्ति जिह्वो बामे न गुणा भवंति न गुणा दोषाः स्युरित्यन्य
तः ॥ मा ॥ २२२ ॥ प्राज्यं राज्यं मुदस्य शाश्वतपदप्राप्त्यै नपो वृंहणे देहो हितुरयं हि भुक्त्यनु
गतां चास्य स्थितिस्तत्कुतः ॥ भिक्षायै भ्रमणं ह्रियः पदमिदं यस्मान्महार्थास्यदं नीचै

कर्म्मकारनात

जनात
श्रुतहूलेनत
केदोषा इत्यस्मा
नंतरं वकाव्यं
तथा मेगुणा
दसासानकेच

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥९७॥ चाचारविशुद्धये ॥ भूषामनोहराकारस्यानि सोभाश्रियेन किं ॥ ३ ॥ स्तुभीवंवाक्यका

येयोभिक्षाविनयसंश्रयाः सयनासनव्युत्सर्गगतेचेत्यं स्वशुद्धयः ॥ ३ ॥ सदोपेन

प्रमादाया वाचनादिरतामतिं ॥ संकादिदग्मलायेतामाद्दैवादिगुनान्वता ॥ ४ ॥

स्याज्ञानशुद्धिराचारः सत्यामस्यां प्रवर्द्धते ॥ यद्दुष्ठो विशुद्धो वैराग्यं वीजवज्ज

स्तथा ॥ ५ ॥ युग्मं ॥ कंन्याप्रदानयोग्येयं हेत्रा दिलवनोचितं ॥ श्रोत्रवाताः परि

स्वाहूपवाप्यः सास्याहुरीहिताः ॥ ६ ॥ गीतवादित्रनृत्यानिहृद्यानीयं वरांगनाः ॥ ९७ ॥

सम्यक्‌ख्याता

हैंदनयोग्यं

स्वयाजलाकर्पंणधापोः शिक्षितयोग्याः दुश्रोष्ठिताः नेतादि चतुर्विधवाद्यसंज्ञा ततवीणादिकं वोच मानद्धं मुरजादिकं तुल्यं घिरं कांस्यतालादिकं घानं चतुर्विधमिदं नाद्यवाद्यज्ञातो द्यनामकं इत्यमरः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

वर्द्धमानस्वामि श्रियानि उयश्च भूमि भूमिद्वोतिस्वीकारप्रीति स्वभिधानात
परिग्रह अनित्तपरमवैराग्यात

श्मी निवासः ॥२४॥ चक्रं विक्रममानमर्द्दनमुरुज्याज्यराज्यं च यः । कुंथुर्ग्रंथविरा
गतातिसयतस्त्यक्त्वात्मरूपाश्रयेनत्याप्तोऽहमरं स्वमादिकमरं तद्धर्मचक्रं दधे
प्रत्यहृत्यानिः
हं द्योभूर्भुवनत्रयस्यनंदिरं चितं चरित्रं मुनेः ॥२५॥ इति श्री वीरनंदिसिद्धांतचक्र
वर्त्तिविरचिते श्री आचारसारशास्त्रे वीर्याचारवर्णनो नाम सप्तमोधिकारः
रक्तकमल गर्भकांति कमलनी कीडागृह सूर्य
॥७॥ पद्मप्रभं कोकनदोदरप्रभं पद्माविनोदायतनं सनातनं । सर्वात्मनीनो
सकलजीवहित वहरूप स्वस्वरूपमवेष्टि
रुदयं महोदयं जिनेश्वरं नौमि विशुद्धिधीस्वरं ॥१॥ शुद्धयोः श्रौ विधीयंते यं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥ ६८ ॥ न ॥ प्रधावनार्थंपैतेर्योपथंशुद्धिंदद्यान्चिता ॥ २२ ॥ समाहितप्रसांनांगाज्ञलं
वितकरांवरां ॥ गतिश्चारित्रसंपन्निहेतुर्नीतिरिवश्रियः ॥ २३ ॥ युग्मं ॥ आरंभः प्रा सकाशात् प्रवर्तनं
णिनः प्राणव्यपरोपेउपद्रवः ॥ उपद्रवणंमंगछेदादिर्विद्रावणंस्मृतं ॥ २४ ॥ संताप
करनंतस्यपरितापनमेतकैः [कुत्सितैः] ॥ चतुर्भिरन्नंनिष्पन्नमंधःकर्मोतिनिंदितं ॥ २५ ॥
युग्मं ॥ वाक्चित्तकायकारितकृतानुमतकर्मणा [पापरूपं] ॥ नवभेदंत्वदेतेनकर्मनां
परिवर्जितां ॥ योद्गमोत्पादनैषणैर्दोषैः संयोजनेनचा ॥ प्रमाणांगारधूमाख्यै ॥ ६८ ॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

सुकृतानि

असंयमवचनपरित्यागात्

भद्रेभमल्लयुद्धानि सुकृतानि वनं वरं ॥७॥ रोग्यंधः पंगुरित्यादिव्यवहाराश्रिता

न्यथा । संयमोचितवाक्त्यागाद्देसकालसमोचिता ॥८॥ मृदु मधुरगंभीरामोद्ध

मार्गोपदेशना । वाक्यशुद्धिर्गुणाभोधिविधुरीधितिरीरिता ॥९॥ चतुष्कं । विश्र

मोत्पादिका लोकस्यास्तसंस्कारसंहतिः । कायशुद्धिः क्षमामूर्त्तिर्भूतेवाभाति

निःस्पृहा ॥१०॥ विरागतानतोद्भूतिभूमिर्नीतविवर्जिता । सांनरूपमनोहार

रूपैषाभूषानयः श्रियः ॥११॥ युग्मं । भयविस्मयविभ्रांतिलीलाविह्वतिलंघ

विभ्रमास:

संहननं शरीर

भूसर्वः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥६८॥

मत्स्यादिजले

नं संयतैः ॥२२॥ मत्स्यार्थं वा कृतं मत्स्या मा द्यंति मदनोदके ॥ नोद्दद्दे रास्तथा भिक्षु

जलं गृहस्थनिमित्तं

र्दो ष्युद्दिष्टान्नसेवकः ॥२३॥ तंडुलांबधिकक्षेपः स्वार्थयाके यतीन्प्रति ॥ स्याद्दध्य

गृहस्थवधि- नां भाजनोनः गृहस्थान्य लिंगिभिः सह गृह स्थिन्यः

वधिरेधो वा पाकांतं तत्तपस्विनां ॥२४॥ पूते प्रासुकपात्रादि मिश्रं मप्रासुकेन यत्

मिश्रं सगेहि पाषंडि यमिश्रोऽयं द्वितीयं तं ॥२५॥ स्वगृहेऽन्यगृहे वा यत्स्थापितं

पाकभाजनतो ॥ अन्यस्मिन्भाजने न्यादि निष्प्यस्थापितं मतं ॥२६॥ यक्षादेर्वलि

यतिवर्गागमननिमित्तं

दानावसिष्टाहारो वलिर्मतः संयतागमनार्थं वा करणं वलिकर्मणः ॥२७॥ वे ॥६८॥

दासस्वामी ति नियमेन

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri
Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

ध्येपेतां कारणान्विता ॥१७॥ एषणासमितिः श्रोक्रमाद्यासनसेवनाभिः शुद्धि:
:गुनआनरहादद्वांस्मृतानुता ॥१८॥ गिकं ॥ उद्दिष्टं ध्यवधिपूतिमिश्राणि स्वाप
तं बलिः प्राभृतं चं प्राकृतं क्रीतं प्रमष्यसंज्ञिको ॥१९॥ परिस्ततश्चाभिहतं दोषउद्भ
न्ननामकः ॥ मालिकारोहनं छेद्यानिस[illegible]ष्टानीतबोद्धमाः ॥२०॥ युग्मं ॥ यत्समु
द्दिश्य निष्पन्नं मुद्दिष्टं मुच्यते ॥ अथवा यमिपाखंडदुर्वेलानखिलानपि ॥२१॥
प्रगता यस्मादसवस्तस्मात्प्रासुकमित्यलं ॥ शुद्धमप्यन्नमात्मार्थं कृतं स्येवं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

मौलिकोमाद्‌जाद्द्‌ मुहूर्तं वंहदरिः

||७०||

लिकादिसमारोहलोनानीतं घृतादिकं ॥२३॥ नपतस्कारिनीत्यादेद्देलमाछेद्यमुच्यते ४

अनिसृष्टमीसोनीसानाभिमत्यायदर्प्यते ॥२४॥ धात्रीदूतनिमित्तैर्छाविभाषणं ॥ पूर्वे पश्चात्‌ स्तुतिः क्रोधः चतुष्कं वस्यकर्म्मच ॥२५॥ स्वगुणस्तवनं विद्यामंत्रचूर्णोपजीवनं ॥ चेत्येते षोडशोत्पादनाख्यादोषा विभाषिताः ॥२६॥ बाललालनसिद्धार्दिर्द्धात्रीत्वं दूतता मता ॥ दूरबंधुजनानां वाग्नयनानयनक्रिया ॥२७॥ गःजाश्वजांगुलीवालवैद्यौयैर्नीचरूलिभिः भिषग्वृत्तिर्मता दर्गन्यैरप्यस्तनाञ्जनं २८॥

||७०||

जनभिमतेन

उत्पादना दोषाः ...

तिलकादिस रीरचिह्न मुद्रादिमूह वोजिगालिम्रू

Ganesh Varni,Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

लादिवसमासर्तुवर्षादिनियमेन यत् । यतिभ्यो दीयमानं तं अभ्याहृतं परिकीर्ति
तं ॥ २० ॥ गेहप्रकाशकरणं यत्प्राप्तानमीरितं । संस्कारो भाजनादीनां वा स्थानांतरस्थि
रणं ॥ २१ ॥ विद्याद्रव्यादिभिः क्रीतं क्रीतं प्रामृष्यमिष्यते । स्तोकर्णं द्विधाद्धिभ्यां य
त्रिदानार्थमर्जितं ॥ श्रीहिकूरादिभिः शालिकूरादेः परिवर्तनं । यद्वा स्यामीतियतये
परिवर्तः प्रकीर्तितः ॥ २२ ॥ स्यादौ यातं प्रभिहृतं ग्रामवाटगृहांतरत् । योग्यं द्वेजु
समासन्नासप्तमाद्गेहतो यदि ॥ २३ ॥ विमुद्रादिकं मुद्रितन्नं मालकारोहणं मतं ॥ मा

यतिभ्यो दा स्यामीति कीत

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

पतितसिद्धं पूर्वं पतितेन पश्चात्सिद्धः स्वकार्यकारी निष्पन्नः पतितसिद्धः सोभालंकारः
भूषांजनचूर्णं शरीरसोभाकराद्यं ... भूषा चूर्णं ... मंजनचूर्णः

॥७१॥ णीं देहे हसनेस्यातां मंत्रचूर्णोपजीवने ॥४४॥ दोषाः संकितं म्रक्षितं निक्षिप्तं पि — आहारजनितदोष =

हितोज्झिते ॥ व्यवहारो दातृ मिश्राः अपक्व लिप्ताः ॥ दशैषणा संकितं संकितं भो — आधेषणा दोषस्वरूप मध्य मिलोकेनार

ज्यमेतदन्नं नवेति यद् ॥ सस्नेहहस्तपात्रादिः स्तं यन्म्रक्षितं मतं ॥४५॥ सचि — मध्यपो घृतकारो यादे... भव... स्त...

त्तपद्मपत्रादौ क्षिप्तं निक्षिप्तसंज्ञितं ॥ सचित्तेनाब्जपत्रादिनावृतं पिहिता — ...

प्रचुरं वात पित्त अथवा प्रचुरे ण परिस्रवण अथवा स्वहस्ता तत्कारोः परित्य... — सनं ॥४७॥ स्यादुज्झितं बहूत्सृज्यकायच्चुलाद्यल्पसेवनं ॥ पानादि दीयमानं — ... मृतक मुक्तोवा =

वा नल्पेन गलनेनं तत् ॥४८॥ यत्यर्थं सभ्रमात्खेल पात्रादेरसमीक्ष्य यत् ॥ ॥७१॥

...अथवा अन्नजनितः ... शरीर ... प विष्ठा संधु ... वाते ...
हस्तपुरं ... दिना मुकर्वणां मस्को दिनो अन्ने सचित्त ... निर्वा ... रितस्तत:
... परित्यागो ... चालनं ... कर्द मा ... पते ... दिना ...
करणं ... नादिकेकर्मकृ ... ॥१

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

किलकेतुनादिस्वकितनादि

स्वर्गांतरिक्षभौमांगव्यंजनछिन्नलक्षणा ॥ स्वप्नाष्टांगनिमित्तैर्ये निमित्तज्ञानार्ज्जनं ॥ ३९ ॥

दीनांध्यन्नाद्यदानेन पुण्यं न नुभवेदिति ॥ दृष्टेभ्युपगमोन्नार्थं भवेदित्थं विभाषणं

४० ॥ दातारंत्यानतस्तं मित्याद्यैर्येदूहेहानंदनंदनं ॥ पूर्वं पश्चाद्भुंक्ते स्तत्पूर्वं पश्चा

त्संस्तवहृयं ॥ ४१ ॥ क्रोधाद्यन्नार्ज्जनं क्रोधचतुष्कं वश्यकर्म्म यत् ॥ वश्यकृन्मंत्रतंत्रादि

देसनेनाशनार्ज्जनं ॥ ४२ ॥ स्वतपः श्रुतजात्यादिवर्णनं स्वगुणस्तवः ॥ विद्यागः सि

पूर्वसाधितजापहोमादिना अथवा सिद्धावसीभूतासाधितसिद्धा विद्या

द्धविद्यादिप्रभावादिप्रदर्शनं ॥ ४३ ॥ पागसिद्धादिमंत्राणां मंगश्च गारकारिणः चू

१ पिंगलादिस्वर चंद्रगमनाद्याकारजनितचिह्न भूमिजन्मादिविजनितचिह्न हीनाधिकादिशरीरजनितचिह्न तिलकादिशरीरचिह्न

साधितसिद्ध सितापश्चात विद्यादोषः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥७२॥ श्रोक्तं संयोजनं नाम नारोगासंयमकारणं ॥५४॥ असेनाईन्तनीयांशं कुक्षेः पाने

चतुर्थ

नपूरयेत् ॥ वायोः सुखप्रचारार्थमवसेषयेत् ॥५५॥ प्रमाणादतिरेकोस्मात्प्र

रागौल्येष्टान्नपानौ यौ सैवांगारो निगद्यते

माणागो भवेद्यतः ॥ धूमो निष्टान्नपानां यो यद्द्वेषेन निषेवणं ॥५७॥ क्षुद्धां त्याव

दशधर्मसंयमा

रूपकध्याणरक्षाधर्मसंयमामुने ॥ वैयावृत्यं च षड्भुक्तेः कारणानीति यन्मतं

५८ नैतं सरीरसंवृद्ध्यै नतेजोवलवृद्धये ॥ स्वादार्थमायुःवृद्धैनैव भुंजी

तसंयतः ॥५९॥ ध्यानाध्ययनभंगार्तिनिद्रालस्यादयोगिनः ॥५धु॥ रागेनेष्टा ॥७२॥

प्रमाणाति रेकाणु

शरीरकारी

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

आगमे

समा॥ कर्षणमाम्नातं व्यवहार इति श्रुते॥४८॥ नग्नः सौडः पिसाचोंधः पति
तोमृतकानुगः॥ नी ज्वरोगी ब्रणी लिंगिनी चोञ्जस्थानसंस्थिते॥४९॥ आसन्नग
र्भिनी वेस्यादासी चांतरतोशुचिभक्षयंती किमप्येवमाद्या दायकास्तु दायगा पर
युग्मं॥ मिश्रं षड्जीवसन्मिश्रमपक्वं पावकादिभिः॥ द्रव्यैरत्यक्तपूर्वस्ववर्णगं
हरिताल
धरसं विदुः॥५०॥ लिप्तमप्रासुकैस्तोयमृत्तकातालकादिभिः॥ लिप्तैर्दर्वी क
उष्टंसीने नेचो हे
राद्यैर्यद्दीयमानासनादिकं॥५१॥ स्वादार्थमन्नपानानां यत्संयोजनकमेतत् ४
अन्यसंयोजनेन च कृत्वा दिनावृत्ती दिष्टदोषं चतुष्ट
चतुष्टयेना ह

रूपादि निर्जीव हिंसाद्यादि सद्या कृत्वादीन
कृत्वागतः
ऊर्द्धकृत्वा

चटू डडुरु

नरूपं स्निग्धे
... रूपादि विरुद्ध
संयोजनेन
स्वरूपं लोक

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥७३॥ निष्ठीवनं संस्तरं स्पृ गिदसणं चोपवेसणं। पाणिपात्रेत्रसांगस्थितघैरोमादिदर्शनं ॥६५

प्रहारो ग्रामदाहोऽशुभोग्रवीभत्सवाक्श्रुतिः उपसर्गः पतनं पात्रस्यायोग्यगृहा

सनं ॥६६॥ जानुदेसादधःस्पर्शश्चेत्येवं बहवो मला। लोकसंयमवैराग्यजुगुप्साभ

क्षेत्रकालभावच्य:

वभीतिजाः ॥६७॥ षट्कं ज्ञात्वा योग्यमयोग्यं च द्रव्यं क्षेत्रत्रयाश्रयं। चरत्येवं जय

तेन भिक्षाशुद्धियुक्तो यतिः ॥६८॥ कुलजातिरूपाज्ञानतपोज्ञानबलोद्भवैः। मदै

प्रशस्तावगुण बलप्रणीतः

र्विहीनो विनयेशुद्धैः सद्गुणसन्नतिः ॥६९॥ कार्यार्हत्सिद्धोपाध्यायसूरसाधुजने ॥७३॥

खड्गादिनाप्य निकटस्थपहा सत्वस्यपस्यचित् प्रहरणं पंचांतराया

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

न्नपानगोष्ठीसेवांगारो निगद्यते ॥ महोपसर्गातंकांगसंन्यासादिगिद्यातपः ॥ ब्रह्मच

केचन

र्यादिनिभिक्षोः षट्कारणान्यसनोऽशने ॥ ६१ ॥ एतद्दोषविहीनान्नभुक्तेरंतरकारिणः ॥ नकुनावुना सैलपर्णः

सरीर

स्वस्पपात:

रक्त

अंतरायाः कियंतोत्र वर्ण्यंतेऽवर्शिनामिमे ॥ ६२ ॥ रसपूयास्थिमांसास्रग्चर्म्मामेध्या

= मामुंहूंति निरोधनं

नासमूतिरि सर्पः

दिवीक्षणं ॥ काकाद्यमेध्यपातोंगे वमनं स्वस्परोधनं ॥ ६२ ॥ अश्रुपातश्च दुःखेन

पिंडपातः स्वहस्ततः ॥ काकादिपिंडहरणं पतनं त[illegible]क्रसेवनं ॥ ६३ ॥ पादांतराल

त्पंचाक्षगतिः पंचेंद्रियास्य स्वोदरक्रिमविण्मूत्ररक्तपूयादिनिर्गमः ६४ स्वस्पभोजनं

दंतसहितप्राणि

मृतविकलत्रयशरीर

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥७८॥ र्षाभ्यां न कुर्यात्परपीडनं ॥७५॥ इयं विनयशुद्धिर्नृभूषा सेव गुणाश्रिय: कारणं

सुखदं न्यायां नृपदिहामुत्र च देहिनां ॥७६॥ अनात्मोद्देसनिष्पन्ने निरारंभेन्य सम्मते भू आत्मानमुद्दिश्यनकृते

न्यागारादिके देसे नि: स्त्रीक्षुद्रजनादिके ॥७७॥ युत्सर्गादिश्रमोच्छिन्ने सयनासन कायोत्सर्गादि

यो ह्वलि: यतेस्त्वल्पकालं सा सयनासनशुद्धिधी ॥७८॥ युग्मं चूर्णीकृत्यैरं वा नाराभल

मूलं मलं रूकेसान् विश्लिष्यै केकमुत्सृजेत् ॥ अनुल्चणमलं पंच खेल सिंघाणकादिकं ऊर्ध्वाध:वाते ...लिप्तीनं

७९ विस्रपूर्वापराह्नौधः पार्श्वभागान्पुरोदिते स्थानेत्रप्रवणे घर्यवातं ७४॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri
Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

पृष्टाय अवस्थानं अतिसमीपस्थः सन्न पृच्छेत्

प्रष्टासौ समीहस्व क्षेत्रकालावस्थासमादि यथागमं ॥७०॥ नात्यासन्नो न दूरस्थो न पार्श्वे

स्थो न पृष्ठगः । नोच्चस्थो वा गुरुं पृच्छेत्पृच्छेदभिमुखो नतः ॥७१॥ स्थिते स्थितो उपविष्टे

सत्युपविश्य गुरौ स्फुटं । प्रष्टा मा ह्वेव भक्त्याऽर्जवादियुक्तः कृतांजलिः ॥७२॥ युग्मं ॥

देव

वक्तयेन्यकथासक्तस्मिन्निद्रोपीत्यादिकं वचः । न पार्श्वे स्वैरवाग्हासनिष्ठ्यूती च त्यजे

पदादि प्रसारण

द्वांतिः ॥७३॥ संस्तरोक्षेपनिक्षेपप्रमुखैः परिकर्मभिः । स मर्म संपादयेत्सूरेः सम्मैश्च वि

नयान्वितः ॥७४॥ श्रुत्वोक्तैः स्खलनं नैव हसेत्कस्यापि नो वदेत् । अप्रियं दुर्वो म

परिचर्याभिः

पुरुषस्य

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥७५॥ श्रीआचारसारसास्त्रे अष्टशुद्धिवर्णनो नाम अष्टमोधिकारः ॥८॥ श्री मांहि

लोक्यालंकृतपादसेवोयः सर्वसत्त्वामृतदिव्यरावः स्ताद्विष्टदुःसोनुपम

प्रभावः सुपार्श्वदेवो भवकक्षदावः ॥१॥ आवस्यकक्रियावस्यं कार्य्यं कर्म्मा

वसस्य वा ॥ मुनेः कर्म्मोदितं सेतिकषायाज्ञावशो वशः ॥२॥ सा षड्डिधोदि

तेत्येवं समता स्तव वंदनं सप्रतिक्रमनप्रत्याख्यानकायविसर्ज्जनं ॥३॥

जीवः जीवाः २ अजीवः ३ अजीवाः ४ जीवाजीवाः ५ जीवकाजीवाः ६ जीवाः जीवाः ७ जीवा अजीवो

स्यान्नामस्थापनद्रव्यभावभेदाच्चतुर्विधा ॥ समता नाम समत्वेतस्या नामस्त ॥७५॥

रागद्वेषनिमित्तनामसु ... स्थापनासु रागद्वेषनिवृत्तिः स्थापनासामायिकं ... जाति द्रव्य क्रिया ... निरपेक्ष संज्ञाकरणं सामायिक सब्द मात्रं वा नामसामायिकमित्यर्थः

आवश्यक क्रिया

इष्टानिष्टवर्णगंधरसस्पर्शादिषु रागद्वेषनिवृत्तिः सामायिकं ... भावसामायिकं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

कृत्वा

निःसर्वमुत्सृजेत् ॥८०॥ पश्चात्तु चिंप्रकृत्यैष्टका विकृत्यादिभिः पुनः स्याद्यालि

करीषादिभिः कांजिक

तासनकरः सौवीरोस्त्वजलादिभिः ॥८१॥ नरा स्वजा हृतः कायं संन्यासेन त्यजेदिति

व्युत्सर्गशुद्धिसंशुद्धं विधत्तेयमिनामियं ॥८२॥ पुष्टिं विसिष्टामियमष्टशुद्धिर्विशु

चित्शुद्धोभाव परिणामो येषां तैः

स्वस्यैव

द्धिभावैः परमाविनेहे करोतिपंचाचरनस्यय हृत्सौरीमरीचैः सरसीजलक्ष्मी ॥८३॥

छत्रत्रयं यस्य जगत्त्रयस्य स्वामित्वसंकीर्त्तिपरं राजसन्मंगलं वः स जनोस्तु देवः

पूज्यः १६

श्रीवासपूज्यो भुवनत्रयेज्यः ॥८४॥ इति श्रीवीरनंदसिद्धांतचक्रवर्त्तिविरचिते

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥७९॥ नः ॥९॥ आधाराधेयधर्म्मोपचारेणांगजं यस्य च नलं धनुसतं भुंक्ते धावतीत्युत्तरं वा

तथा ॥१०॥ स्याच्चुतं व्यावितं त्यक्तमित्यतीनं त्रिभेदगं ॥ च्युतं त्यागं विनासुष्यक्त

मद्वयगतात्मकं ॥११॥ व्यावितं कदली घातपतितं त्यागविवर्ज्जितं ॥ त्यक्तं भक्ता

दिकत्यागे योना घातगतात्मकं ॥१२॥ विषास्त्रघातभीरक्तक्षयसंक्ले सवेदनाः

ः आहारोकांसरोधाः स्युरायुष्यच्छेदकारिणः ॥१३॥ स्याद्भावी पर्थिनपर्यायो

भविष्यन् राजनामभाक् ॥ भविष्यद्राजपर्यायवोपचारान्नृपात्मजः ॥१४॥ क ॥७९॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

वाचकं॥४॥जीवाजीवोभयार्थेजातिद्रव्यगुणक्रिया॥नामोत्यत्तिनिमित्तं

नपेक्ष्यं यन्नामतन्मतं॥५॥यत्सेयमित्यभेदेनसद्वसेतरवस्तुषु॥स्थापनं स्थाप

नंवार्हत्प्रतिकृत्यक्षतादिषु॥६॥द्रव्यंनविष्यत्पर्यायंगतार्पितनविवर्तिचः

तद्द्वेधागमोनोआगमश्चेत्याद्यस्तयोरयं॥७॥जीवःस्यादुपयोगेनोविज्ञा

नसमतागमः।आगमादन्योनोआगमाख्यःसत्रिविधोयथा॥८॥ज्ञायकांग

भविष्यंस्तद्व्यतिरिक्तमितित्रिधा॥तेषांद्यमात्मनिकांतवर्तमानविकल्प

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥७७॥ समोयमी समस्यत्नाव संमतानोवरोध्ययेतता ॥२०॥ संथः स्वार्थे निर्दे त्यात्मनी
सविशयभागेन
द्रियानामयोयर्णं ॥ समथः सामायिकं नामसमता द्वये ॥२१॥ समस्यारागदोषस्य
सर्ववस्तुष्वयोयरणं समायः स्यात्सरवोक्तं सामायिकमितिश्रुतं ॥२२॥ समतो
पेतचित्तोयः संतत्यरिणताद्धयः भक्तो त्राथमन्यासु क्रियास्वेवं निरूपयेत
२३॥ सर्वव्यासंग निर्मुक्तः संभृद्धकरनत्रयः धौतहस्तपदद्वंद्वः परमानंदमंदि
रं ॥२४॥ चैत्यचैत्यालयदीनां स्तवनादौकृतोद्यमः भवेदनंतसंसारसंतानो

यो यं सामायिक ... ॥७७॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

र्म्मं नोकर्म्मभेदं स्यात्तृतीयं तत्र कर्म्म यत्॥ चारित्रमोहमंदानुभवद्रव्येन संस्तुतिः॥१५॥

नोकर्म्म तत्सुवर्णस्रग्माणिक्याहिरजादिकं॥ समताकारनं बाह्यं भावाल्लोकि

न॥१६॥ अर्पितेन विवर्त्तेन वर्त्तमानेन संयुतं॥ द्रव्यं भावो भवेद्भावमात्रं वाहि

नयाश्रयः॥१७॥ भावआगमनोआगमद्विभेदस्तयोर्भवेत्॥ आगमः समता

सारशास्त्रार्थोपयोगयुतो यति॥१८॥ द्विभेदं गयपयुक्तस्तत्परिनतं इतीतरः॥ सारस्त्र

विनोपयुक्तोस्याग्नुपयुक्त इति स्मृतः॥१९॥ समः स्याद्वत्परस्त्यांस्मिहेतु वस्तु

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥७८॥ युग्मं मत्वेति जिनगेहादिं त्रिःपरीत्यकृतांजलिः प्रकुर्वंस्तच्चतुर्दिक्षु सच्चावनतोमि
रोनतिं ॥२१॥ घोरसंसारगंभीरवारराशौ निमज्जतां ॥ दत्तहस्तावलंबस्य जिनस्ये
दार्थमाविसेन् ॥२२॥ युग्मं ॥ जिनेसत्तारकाधीसपादसंपादितोत्सवः ॥ श्री
लीलामंदिरस्वीयलोचनेंदीवरः सुखी ॥२३॥ ईर्यापथगं शुद्धो व्युत्सर्गे कृत्वासी
नोनुकंपया ॥ आलोच्य समतां वर्यां कुर्याद्दोषांस्मेच्छयान्यदा ॥२४॥ युग्मं ॥ तच्छ
नं समतादीनां पुरोक्तो किंतु वर्ण्यते ॥ व्युत्सर्गो बसरोच्छ्वाससंख्यानामादि ॥७८॥

विशेषोक्ति

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

पुण्यानुगुणेन

छिंतयेयंति ॥२५॥ युग्मं ॥ यथा निश्चेतनाश्चिंतामणिकल्पमहीरुहाः ॥ कृतपुण्या

नुसारेणानंदभीष्टफलप्रदाः ॥२६॥ तथार्हदादयश्चामीस्तरागद्वेषवर्जिताः ॥ भक्त

भक्तानुसारेण स्वर्गमोक्षफलप्रदाः ॥२७॥ युग्मं ॥ गणोपहारनीमुद्रा गरुडस्यैव

था तथा ॥ जिनस्याप्येनसोहंत्री दुरितारातिपातिनः ॥२८॥ सुमनःसंगमादंग

ती हं सूत्रं पवित्रतां ॥ पिष्टः प्रकृष्टमाधुर्यैः प्रकृष्टेक्षुरसाद्यथा ॥२९॥ चंपापा

चंपापुरपावापुराद्रि

वादिनिर्वाणक्षेत्रादीन्यपवित्रतां ॥ वंद्यतां च व्रजंत्येव वंद्यसंगमतस्तथा ॥३०॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

शुद्धे प्रतिक्रमणेन दिनस्य च प्रतिक्रमणे रात्र्याः प्रतिक्रमणेन अतिचारशुद्धिः संवत्सरस्य चतुर्मास्य उत्कृष्ट्यः

पक्षेन पक्षिकप्रतिक्रमणेन शुद्धिः

॥७८॥ णस्यपि॥४१॥व्रतेर्बन्धनमस्याऽतिचारशुद्धेर्दिनस्य च॥स्यात्प्रतिक्रमणेनायश

तं रात्र्यास्तु तदर्द्धं॥४१॥पाक्षिके त्रिशतं चातुर्मासिके स्याच्चतुःशतं॥सतानि

पंच संवत्सरस्य षड्कियां लगे॥४२॥पंचविंसतरुच्छुसांगोचार्ययोनिचारयोः

प्रतिक्रमणेक्षधाहारः ४ अतो पुर्वद्धं कारप्र ति क्रमणेष्ध ... यारः देवत्रय प्र क्रमन भक्ति स्यते तदनरे पारंभ करणे कालप्र ... सम्माणस्याति गोचार पर्याति चारयोः

द्वौ वेकृतकायोत्सर्गे त्रिकालवंदनायां

जिनसाधुनिषद्यानां विरमूत्रोत्सर्जनेन सि॥४३॥देवतास्तवणे भक्तौ चैत्य

पंचगुरुभयोः॥चतुर्द्दस्यां तयोर्मध्ये श्रुतभक्तिर्विधीयते॥४४॥स्यात्सिद्धश्रु

तचारित्रसांतिभक्तिचतुष्टयं॥अष्टम्यां श्रुतभक्त्यो नमेत्तीर्थे सजन्मनि ४५ ॥७८॥

प्रतिक्रमणे ४ जिनसमवसरण कल्याणक ... निर्वाण स्थानानां क्रियासु

अपूर्वजिनप्रतिमा स्थापने

(सत्रा॰ प्रदेशवन्दना समवसरणपूजा ... पंचे स्तवने)

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

सांप्रतं ॥२५॥ क्रियायामस्यां व्युत्सर्गं भक्तेरस्याः करोम्यहं ॥ विज्ञाप्येति समुच्चाय

= णमोकार हेतारि
मित्यादिपंच गुरूणं स्तुतिः

कृतांजलिना ... गुरुस्तवनपूर्वकं ॥२६॥ कृत्वा करसरोजातमुकुलालंकृतं निजं ॥ भालं लीलस

रः कुर्यात्सआवर्त्तो सिरोनतिं ॥२७॥ युग्मं ॥ आद्यस्य दंडकस्यादौ मंगलादेरथं क्र

मः तदंते थ्यंग व्युत्सर्गः कार्यो तस्तदनंतरं ॥२८॥ कुर्यात्तथैव थोस्सामीत्याद्या

यो[illegible]तयोरपि ॥ इत्यस्मिन्द्वादशावर्त्तोः सिरोनतिचतुष्टयं ॥२९॥ युग्मं ग्रं ग्रंथारंभादौ कियमात्र कायोत्सर्ग

नापासर... व्युत्सर्ग थारंभे समाप्तौ च स्वाध्याये स्तवनादिषु ॥ सप्तविंसति रुच्छ्वासा व्युत्सर्गे दुर्म्मे

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥८०॥

५०॥ स्थिरेतरजिनप्रतिष्ठायां चतुर्थस्नपने पुनः। चलचैत्यप्रतिष्ठायाः पूर्वोक्तस्नपनक्रि-

या॥ ५१॥ युग्मं॥ स्थिरप्रतिष्ठास्थानेस्मिन्नेवैवालोचनान्विता। चारित्रभक्तिः स्या-

त्किंतु सिद्धभक्तेरनंतरं॥ ५२॥ सिद्धभक्तिर्मुनौ ज्येष्ठे सिद्धांतविदि साधुता श्रुतभ-

क्त्याचार्यभक्त्यानुगन्निन्येतत्रयं पुनः॥ ५३॥ सूरौ सिद्धांतिकेस्यापि प्रतिमायोगं

संस्थिते॥ सिद्धभक्त्यैव योगसांतभक्ती च संयते॥ ५४॥ युग्मं॥ अत्रे चारित्रभक्तिश्चे-

त्सिद्धभक्तेरनंतरं॥ योगभक्त्या परीतश्च परितिः क्रमणक्रिया॥ ५५॥ ज्ञानोत्पत्तौ

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

क्रियाकमथु

पाक्षिके जिनचैत्ये चैत्यशस्म्यादिकर्मणां संयोगे देवतापूजादर्शनस्तवनैः

: सह ॥ ४५ ॥ पाक्षांतिभक्तिनस्तेषु चैत्यपंचगुरूत्तयोः भक्तीस्तः सिद्धभक्तिः

स्यात्सिद्धप्रतिक्षतिस्तुतौ ॥ ४७ ॥ त्रिकं चतुर्द्दसीदिने कर्तुं क्रियां न लभते यदि

धर्मकार्यादिनां शस्याः क्रिया कार्या तु पाक्षिके ॥ ४७ ॥ नंदीश्वरयात्रायांस्तः सिद्ध

नंदीश्वरोभयोः भक्ती पंचगुरूणां च सांतिभक्तिस्तदंतगा ॥ ४८ ॥ स्यात्सिद्धचैत्य

योः पंचगुरूणां स्तपनस्तवे भक्तिः सशांतिभक्तिस्तु हीनमध्यह्निभक्तयदः ४

आलोचनान्विता सिद्धभक्ति... आचार्यभक्ति... आचार्यभक्तिर्वा... नयिरोधः

तीर्थंकरोस्तिकाले जन्मादि... पाक्षिके... अभिषेकवंदनायां

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

निषद्याभूमिशरीरयो ४ इमाः पूर्वोक्ताः सन्यासि [illegible] वचनाभुमावतारकश्च [illegible] संप्रदायो [illegible] इत्यर्थ [illegible] भ्यादिः अन्ता भक्तयः एताभ्यामुक्तं [illegible] प्रतिष्ठापये [illegible] शेषः

॥८१॥ क्रियामृते सति

श्च सिद्धभक्तेरनंतरं ॥८१॥ स्यात्सिद्धश्रुतचारित्रयोगभक्तिचतुष्टयं ॥ शांतिभक्तिश्च

तत्सु सामान्य [illegible] सिद्धांत [illegible] प्रति सिद्धांतवेदिषु योगिषु

सिद्धांतवेदिन्यंतरयोगिनि ॥८२॥ आचार्येषु चतुर्थेषु योगभक्तेरनंतरं ॥ सूर

भक्तिर्भवेदंत्यो निषद्यादेहयोरिमा ॥८३॥ सिद्धश्रुतयोर्भक्ती श्रुतपंचम्यां

तु वाचानां ॥ स्वाध्यायः शांतिभक्त्यं तमस्यां निष्ठापनं ततः ८४ एतत्सन्या

सप्रारंभे शांतिभक्तिर्न्नेहीहं तु ॥ श्रुतपंचमी क्रिया स्याद्दस्य निष्ठापने पुनः

८५ ॥ महत्यो भक्तयः स्वाध्यायेषु सन्यासगे मुनौ ॥ योगभक्तिं विधातव्या

श्रुतपंचम्यां आचार्य [illegible] भक्तिः [illegible] स्वाध्यायः प्रतिष्ठा [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] भक्तिः कुर्व [illegible] श्रुतपंच मी क्रिया विधा [illegible] सन्यास प्रारंभे केवल [illegible] ॥८१॥ सिद्ध [illegible] भक्तिः श्रुत [illegible] [illegible] प्रतिष्ठापः [illegible] भक्ति [illegible] सन्यासे

सिद्धश्रुतशांति [illegible] भक्ति [illegible] निषद्या [illegible]

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

क्रियेयैव सिद्धभक्तेरनंतरं । श्रुतभक्तिश्च स्यात् किंतु जिननिर्वाणभूष्वपि ॥ ४६ ॥ परिनि
र्वाणभक्तिस्तु योगभक्तेरनंतरं । परिनिर्वाणभक्त्यांतु त्रिः परीत्य क्रिया भवेत् ॥ युग्मं
४७ ॥ सिद्धनिर्वाणयोः पंचगुरूणां भक्तिरप्यतः । स्याच्छांतिभक्तिः श्रीवर्द्धमाणनिर्वाण
वासरे ॥ ४८ ॥ समाधिविधिना सम्यक्त्या मान्ये संयते मृते । सिद्धभक्तिर्भवेद्योगशांत
भक्तिद्वयं ततः ॥ ४९ ॥ यद्यत्र श्रुतभक्तिः स्यात् सिद्धभक्तेरनंतरं । कृतकर्मान्तनिर्दिष्टं
साद्धो सिद्धांतवेदिनि ॥ ५० ॥ सामान्यमुनकमैवं व्रतिन्युत्तरयोगिनि । स्यात्तु चारित्रभक्तिं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥८२॥ सानेतु सिद्धभक्तिर्विधीयते ॥७१॥ स्तः सिद्धयोगभक्ती हे प्रत्याख्याने तदंतगा
सूरभक्तिर्भवेत्सिद्धभक्ती निष्ठापने स्यतु ॥७२॥ ताः स्युर्मंगलगोचारप्रत्याख्याने
तु भक्तयः । महत्यं सांतिभक्तिश्च सूरभक्तेरनंतरं ॥७३॥ श्रुतसूरभक्तिपूर्वं स्वा
ध्यायं प्रविधाय तु निष्ठापयेदमूं काले श्रुतभक्त्यां यथोदिते ॥७४॥ भवेन्मं
गलगोचारमध्याह्ने स्तपनस्तवः संवर्षा कालयोगस्यां दाने निष्ठापने
पितु ॥७५॥ योगभक्तिर्भवेत्स्त्र सिद्धभक्तेरनंतरं ॥ सिद्धांतवाचनायाः श्रुतप ॥८२॥

पूर्वाह्निकादिस्वा
ध्यायप्रतिष्ठा
पनार्थं महाश्रु
तेस्वाध्यायैः
भक्तयो ज्ञेयाः
यथा दिने पूर्व
क्रमेन [illegible]
वर्तमाने [illegible]
चतुर्थाधिकारे
स्वाध्यायका
लेः

सिद्धयोगभ्या
चार्यभक्तयः

सिद्धचैत्यपंचगुरु
शांतिभक्तयः क्रमेण

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri
Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

योगग्रहणमोक्षयोः ॥६६॥ सिद्धप्रतिक्रमणनिष्ठितकरनभक्त्याः चतुर्विंसति

प्रतिक्रमणे

तीर्थेशभक्तिश्च नियमेयुते ॥६७॥ पाक्षिकचातुर्मासिकसांवत्सरिककर्मसु

प्रतिक्रमणसंशेषु नियमोक्तक्रियैवतु ॥६८॥ पश्चाच्चारित्रभक्तिः स्यात्सि

चारित्रालोचनाबृहदालोचनगुरुभक्तिविना शेषाः शेषेषु चतुर्षु

द्धभक्तेः क्रियांतगाः चारित्रबृहदालोचनालघ्वाचार्यत्रिभक्त्यः ॥६९॥ युग्मं

चारित्रबृहदालोचनागुरुभक्तिद्वयं विना ॥ शेषाः शेषेषु कर्तव्याः स्फः प्रति

क्रमणेषुताः ॥७०॥ प्राक्सिद्धयोगभक्ती स्तः दीक्षाग्रहनलुंचने तल्लुंचनाव

दीक्षाग्रहणे लुंचनं च दीक्षाग्रहणे पूर्व सिद्धयोगि
भक्तिलुंचने लघुसिद्धयोगभक्ती स्तः

सिद्धचारित्रप्रतिक्रमणानिष्ठितकरणचतुर्विंसतितीर्थंकरचारित्रालोचनाचार्यलघ्वाचार्यभक्त्यः सप्तः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥ ८२ ॥ चतुष्कांनरस्थपादस्य कंपितं ॥ ८१ ॥ कुड्याश्रितं लतावक्रं स्तंभावष्टं भकुंचितं

स्तनेत्ताकाकवद्धकसीर्षकंपितं जुमकं धितं ॥ ८२ ॥ भूतवेपोन्नरितोन्मत्त पिसाचा

ष्ट दिसिक्षणं ग्रीवां वनमनं मूकसंज्ञा चांगुलचालनं ॥ ८३ ॥ निष्ठीवनं चलनि

तं सवरी गुह्य गूहनं कपित्थमुष्टग्रीवोन्नमनं शृंखलिताह्वयं ॥ ८४ ॥ मालिको

द्वहनं स्वांगस्पर्सनं घोटकां ह्रिच रुक्षानं द्वात्रिंसाद्दिस्येते त्याज्यादोषास्तथा

परे ॥ ८५ ॥ पंचमिकं कुलिकं वामांलगुल्फेवामस्य गुल्फोवाह्यः स्थितस्तयोः पा

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

चम्याः क्रियोदिता ॥७६॥ युग्मं ॥ सिद्धांतार्थाधिकाराणामादावंते च भक्तयः ॥ ति
स्रः सिद्धश्रुताचार्यसंश्रिताः परिकीर्तिताः ॥७७॥ कुर्याद्व्युत्सर्गमेकैकं समाप्तौ
भक्तिपूर्वकं ॥ सिद्धांतार्थाधिकाराणां विद्याविद्याफलाप्तये ॥७८॥ ज्ञानविज्ञा
नसंपन्नः स्थविरः प्रश्रयाश्रयः ॥ गुरूणां संनिधौ सिद्धसूरिभक्ती निधायतं ॥
७९॥ गुर्वाज्ञया समादाय गनेसपदवीं नतः ॥ सांतिभक्तिं यतिः कुर्याद्गुर्वादीना
मपि स्तवं ॥८०॥ युग्मं ॥ ऋज्वंगस्थाने व्युत्सर्गे लीलालंवितदोर्युगे समांगुल

चिके पालंवस्थानं मारू ऋजलमावत
वंदना

खलिमार्त्ताश्र
पुंछधर्मशेके
ध्याधः शिरश्चलनं
रात्रीवत्करामाम
प्रमस्थानमादास्थानं
ध्य

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0 In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust eGangotri

[illegible]

॥१८४॥ चार्यो दिग्दर्शनं ॥ ८१ ॥ अत्यनीकं सुललितं दृष्टकल्पं रंगितं । हेलितं त्रिवलितं चेति

द्वात्रिंसद्दमी मताः ॥ ८२ ॥ चतुष्कं ॥ श्रीपादे हृदयस्यासीद्दमरीचिकुरांवरं । यस्या

स्याद्वादिनो विश्ववेदिनः परमेष्ठिनः ॥ ८३ ॥ विपक्षक्षयजानंतानंतज्ञानादिसद्गु

णः । दयार्द्रध्यसनः प्राज्यं ज्ञ जिनारिजयं जिन ॥ ८४ ॥ युग्मं ॥ नष्टदुष्टात्मकर्माणस्ते

पुष्टाष्टगुणर्द्धयः । त्रिलोकीमस्तकोत्तंसाः सिद्धा नः संतु सिद्धिदाः ॥ ८५ ॥ निराकृत्यां

तरं ध्वांतं स्फुरत्स्फुरः करोत्कर । सन्मानसांबुजानंदं मम मंदं वाक्करैर्वरैः ॥ ८६ ॥ कुर्वन्नख ॥१८४॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

मात्राहीन १ मासृषिकर २ चलुव एवं अन्न सघामिचका ... विष्मृतीति चंदना स्व स्पमा हांलेमेजने
करनादोनावांछा स्वात्मीयप्रतिना ... खानीनाश्रान्त

हस्ताभ्यां स्वभा
मुनेः समंतात्
स्मरति

दयोहृत्मूलस्थंपल्यंकेपार्ष्णियुग्मकं ॥८६॥ गुल्फस्थोत्तानवामस्थोत्तानानामक
सुस्थितिः

रः समः पल्यंकेत्रासनेस्याच्चोत्कायोत्सर्गः सुसौष्ठवः ॥८७॥ युग्मं ॥ त्रिशुद्धीद्वाद

सावर्त्ते द्विनिषद्ये चतुर्न्नतौ ॥ बद्धांजलौ त्यजेद्दोषान् कृतिकर्मण्यजेप्यमून् ॥८८

स्तब्धः प्रविष्टं नालब्धं मालब्धं परंपीडितं ॥ दोलायितं मनोदुष्टं मत्स्योद्वर्तनमे

डितं ॥८९॥ हीनाधिकङ्गिगौरवश्शोषगौरवधघेरं ॥ भेयत्वं स्तेनितं मूकमुन्मस्तक

२० २१ २२ २३ २४ २५

मर्णाद्रुतं ॥९०॥ तर्जितं सद्दतं संघकरमोचितकुंचितं ॥ वेदकावद्धकोधारिशल्या

गृहदासीनाम
तिनिकं ३ उपकेरना घाकोन्दपावस्यकं करणं ३ उपकरणादिजानेना व्रतपकं करणं १ गुरुणचिन्ता अितो
पदिश्य प्रान नवंद्दिमसे तदचत्ता स्परतीति १ गुर्वादीक्षु जोमयि लाकरणं १ मुखमध्ये किंपकरणं जल्कारादिवा १
मस्तकमुन्नत्यकरणं १ समंतात् निर्भक्तिलवं १ पूर्वरात्रीपरावर्त्तने नत्यापरनं १ वात्तादिकपलं १ भेयत्वं
चयमेवगुरुभ्यो विनीतः १ संघस्यैवं विधि रितिची

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥८५॥ यं क्रियात्स चंद्रप्रभदेववल्लभः ॥१०२॥ इति श्रीवीरनंदिसिद्धांतचक्रवर्त्ति विरचिते आ
चारसारसास्त्रे आवस्यकवर्णनो नाम नवमोधिकारः ॥९॥ यद्वाक्यामृतमांजवंजवदवो
त्रिजगत्स्वरूपाणां जीवानां त्तप्तात्मनामात्मनां नानैनश्छिनतापलोपनपरं श्रीसीतलः सीतलं यस्यांगस्य मरीचिमं
पूर्णिमाचंद्रवन्मनोहरः
पृथिव्यां सर्वस्मिन् गृहे नानाप्रकार डलमिलानंदे दिशमंदिरं ॥ पायात्पावनसीतरश्मिरुचिरः सोयं जिनाधीश्वरः ॥१॥ दीक्षां
धर्माद्भिन्नस तापछेदना दिमदं पीठिकयोदितेन विधिना शिक्षां गृहीतां समाचारेणानुमतो गणेन गणिनो प्राप्तश्च संहृ
सकृल्लां
रितां षट्त्रिंशद्गुणभूषणो व्यपगतव्यापद्गुणं स्तान्वयः समयं नयत्यतितरां धन्यः स ॥८५॥
कांक्षं कृतार्थः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

पापास्यपायाश्च पापापायाः तेषां निकायः समूहः तस्मात् अपकार्यः पूर्वेण विधिं अर्घः द्वाविधौ मूलेऽपीसंविधानात्

वेदुर्वोरिमदद्विरदमर्द्दनं॥स्याद्वादाद्वावुपाध्यायसिंधुरारिविजृंभतां॥८७॥रत्नत्रया
मृतांभोधिविधवः साधवः श्रियं॥दद्युरात्मर्द्धिनिर्द्धूतदुरितध्वांतवृत्तयः॥८८॥त्रिजग
द्गुरवः सर्वेगुरवोगुरवइत्यमी॥गुरवः पंचनः पांतुपापापायनिकायतः॥८९॥लोकत्रये
रादत्ताघेमप्यनर्घमहोदयं॥रत्नत्रयंपवित्रंनः पुनातुहृदयंसदा॥९०॥स्तुत्यः स्तुति
शतैर्द्धर्मः शर्म्मदोयोगुणात्मकः॥गुणिनः सद्गुणाश्चैतेभवंतुमममंगलं॥९१॥यत्कांत
कांतिःकुमदंवितन्वतीतनोत्पलं॥नलकमलोत्सवंनवः निरस्तदोषाभ्युदयोद्वयपश्च

आमदत्तमादि गणस्स:

कुः पृथ्वी पृथिवी स्मा वनिर्मेदिनी मही इत्यमरः पूर्वः
मुत्सवं गोत्रा ... सिद्धापालु ... लक्ष्मा उत्त चचंद्रकांतिपदे ... :
धानाम् ... त्सवं चंद्रकांतेः तामरसोत्सवकरणं विरुद्धमिति
प्रसिद्धतामरसोत्सवं ... नासंकर्णी समनंतरनवराद्दिनत्सरिहारात्

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

आचार्यस्य समुदायस्य   अत्र स्थानत्रमिति नियमं रहितं आचार्यत्तमः स्यात् एतस्य पुत्रस्य पदे स्तिसंबंधनीय आचार्यस्य समुदायस्य

॥८६॥ वाकृचयामृतरसासारेण चेतोगतं तापं तस्य निरस्य हस्तरतरं जातं वियोगाङ्कुरो॥ स्व
स्यातो नियतं विहारमपरं कुर्वन्मुनीन्द्रोत्तमः॥५॥ त्रिकलं॥ प्रशस्तं ते बहुदेशसंश्रय वसा
त्संवेगिता याप्तयस्तीर्थाधीश्वरकेवलोद्गममही निर्वाणभूम्यादयः॥ स्थैर्यं धैर्य विरा
गतादिषु गुणेष्वाचार्यवर्येक्षणाद्दिद्याविसमागमादधिगमोनूत्नार्थस्य च॥६ ॥
सद्रूपं बहुसूरिजाक्तिकयुतं क्षामादि दोषोज्झितं क्षेत्रं पात्रमपीप्सतेतनुपरित्याग
स्य निःसंगता सर्वस्मिन्नपि चेतनेतर बहिःसंगे स्वशिष्यादिके गवेस्या पचयः

परिज्ञानस्यात् योग्यं साधुः संवेगितस्य भावः संवेगिता सा आ चिर्थैर्या निर्ग्रता दीनां संवेगिता शिष्याणां हीना आचिर्थैः बहु गादयः ॥८६॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

मान्यो मुनिः॥२॥ज्योतिःशास्त्रविनूतजातकमतान्नानानिमित्तेक्षणात् प्रश्नाच्चाय

चयग्रहावलिबलक्षीणत्वसंप्रेक्षणात्॥ प्रश्नस्याक्षरलक्षणेक्षणवशात्कालाग

मात्वायुषो मानं द्वादसवर्षसम्मितमतो हीनं च निश्चित्य सः॥३॥ पश्चाद्भासतरा

त्मसंस्करणधीर्धीरो मुमुक्षुर्गणी प्रीत्या पालितमात्मनात्मनि महासंतानुवंधे

महत्॥ हंदंकुंडिलवालरोगिसुतपः सैक्षादिभिर्ह्वन्चितं शारीप्यात्मभरं वरंगण

धरे सद्धनलक्ष्मीधरे॥४॥ रक्षाद्दक्षतमं गणस्य गणिनं सर्वं गणं चादराद्धूय प्रिय

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥८७॥ षयांसङ्गेरवनाश्रेयसी स्वेशानिष्टवियोगयोगयुगतेवाधानिदानोद्भवे इत्यार्तस्य
चतुर्विधस्य विजयो हिंसामृषास्तेयसंरक्षानंदविभेदतोभ्रभक्तो ध्यानस्यरौ

अथ ध्यानफलानि ध्यानसामग्र्याः

द्रस्यच ॥१०॥ ध्याता ध्यानविचित्यचिंतनफलोन्यांगानि चत्वारितैः सध्यानंसदस ध्यानात्मवति
चेतसि

प्रत्यसहननो पेते ॥ द्धस्तत्रभवति ध्याता तमैरन्वितः आद्यैः संहननैस्त्रिभिस्त्रिभिरुपेतोन्यैः संगासि
अंकुराभिप्रायः नं पुनश्चितं तत्वेहिरंगकारणभणिध्येयो हिकार्येद्रियः ॥११॥ एकस्मिन्विषये
ग्रमानननमंभूदस्यामतेरित्यसावेकाग्रा विषयोगनिरता चिंतानिरोधो चलाव ॥८७॥

२ अप्रमीतस्य स्वार्थस्य व्यक्तिं आनयनमिसनेन करोति
२ अवनवस्का कारइसासंकाप्ता निजगोचरवनमनइत्यार्थः
अर्थकाबरणात् २ एकाग्राइत्युक्तं सोकाद्दूसासंकायांधिपयोपयोगनिरता चिंताइत्यार्थः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

परीषहजयः सल्लेषनाचोत्तमा ॥७॥ सम्यक्कायकषायकार्श्यकरणं सल्लेषना
घावरैः । योगैर्विषचतुष्टयं रसपरित्यागैस्तथा द्रव्यं सौवीरान्नरसो क्षनैर
भिषवान्नेनाद्यमेतद्बलं वा हैमैर्दतपोभिरुग्रनियमैर्द्वाद्धमंगाहेनं ॥७॥ का
लं कायबलं च देससमयं पानं प्रकल्यादिकं । ज्ञात्वा पित्तकफानिलैर्विजमते
नैस्याद्यथा विक्रिया । कर्तव्या विदुषा तथोक्तविधिभिर्वो ह्येस्तपःप्रक्रमे
र्यानुमतैः समाधिफलदैरेषांगसल्लेखना ॥८॥ ध्यासनप्रकरैः कषायवि

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥९७॥

स्फुरद्वीर्यायच्चैतोनाभिःसमाश्रुंनम्रस्वपगतदुरितामोत्तलक्ष्मीलभंते ॥९१॥ दीक्षामादायसिद्धा

मथगणाधरतांरत्नाणार्थगणस्पसंस्कारंस्वस्पभावैः शमदमविभवैर्योत्रसच्छोखरणांचक्रोधारी

णोविधायप्रथितपृथुयशाः ।साधयेदुत्तमार्थंसस्पात्सद्व्यसस्योत्पोत्पलणिकीमिदंमेघचंद्रोमु

नींद्रः॥९२॥श्रेयोनाथसरिस्वतीस्वतयारत्नाकरणाचगांभीर्येणवेरेणणिर्मलतयावाह्रिःसमो

स्तुत्वयाकिंवेद्याजलधेःसदाप्रमुदितत्रैलोक्यसंसेव्यतालक्ष्मीश्चांत्वयसंगमास्तिपरमोमूर्ति

मरणोहारिता॥९३॥इतिश्रीवीरणंदिसिद्धांतचक्रवर्त्तिविरचितेश्रीआचारसारसास्त्रेध्यानवर्णे

क्रमसः

समाधिर

क्रमेनमेघचंद्रः

संतोषकर्त्तुं

श्रेयोजिनस्या

मिन्

॥९७॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

मुखं
जिनवचनतामृतं

महतो मेकम्मेधम्मौतिणः॥पद॥ज्ञाता स्वादसमस्तवस्तुभिरलंवाहोरसारैः॥ पजैनेंद्रवचणो मरतंजनन
पंचगुरुस्तुतिपंच

मत्या तंकणाशीतितहूंपंचगुरून्मरणस्य विचलंतन्मेत्रमुच्चारयन्॥ धर्मेमुच्छामपिमरू स्वकलरंध्या

यंत्तणेभुस्तजेत्॥परण चतुष्कलं॥ रैवंत्ति यंगवेत णेश्चमनुजैः मा ह्यौपसगेत्तदात्यक्काहारसरी

रसंगमखिलंवाधाविरामांवधिंसावद्यंसकलंचणिम्मेलमणाधीणे प्रसक्ते स्थितत्ति ष्टेत्पंच

गुरुस्मरन्नभिमतप्रत्सम्भुपायांणपि॥ द्वे इंगिणपांचाणपसंपादितहितविरतौवर्णितोयोगभ

क्तप्रत्याख्यानेकमोसौणिरतिसयमतौस्वोपकारप्रवृतौ ज्ञेयः॥ प्रायोपगत्यांस्वपरकृतहित
प्रतीयांतिसय

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0 In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

दाम्भंदस्यहृः कर्म्मणं ॥१४॥ क्रूरैर्व्यंतरचौरवैरमनुजैर्व्यालैर्मृगैरापदि ॥ आम्नायांग

रलादिकैश्च महतीनन्नाशचिंतापदा संयोगोनुभवेत्सदा कथमितिक्लेशादिनुनं

मनश्चार्तेध्यानमनिष्टयोगजनितंजातंदुरंतैनसः ॥१५॥ वाधासंजनितार्तैर्मतिर्नि

हितंस्यात्तंनितांतास्थिरंतीआहिश्वपरीवहान्ममकदाविश्लेषइत्यंगिनः ॥ दी

नस्यांस्तविसिष्टवस्तुविषयज्ञानस्यनस्यात्कथंक्लेशात्योममजातुसंगमइति

क्लिष्टंयतत्स्यान्मनः ॥१६॥ नानोपायचयेननीचचरितैर्ल्लब्धांविसालामिलां ॥७८॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

स्वास्यान्निजगोचराचलमनो ध्याणं न दंतर्मे हूनों वस्थानं मंती वडई रनथांनातः परं

निश्चतिं ॥१२॥ मिथ्यात्वोत्सू नमस्तिरस्कृतसुदग्ज्ञानोधिककोधवान् स्तत्ध्यः सत्व

पिंडं चनं चितमातिर्हु धेः परार्थेद्यपि ॥ इत्वेस्यावसगासयश्च भवति ध्यातांशु

मध्यानयोर्द्धयं ध्यानविसेषलक्षणविनिर्दिशासनेलक्ष्यते ॥१३॥ जीवाजीवकल

त्रपुत्रकनकागारादिकादात्मणः प्रेमप्रीतवसात्मसात्कृतवहिः संगाद्वियोगी

द्रुमेक्लेसेनेष्ट वियोगजातेमवलनं चिंतनंमेकथंनस्यादिष्टवियोगइत्यपिस

गर्वित

तत्कलत्र कनकागारादिकंचतस्मात्

इष्टसचिंतनमपि

ऊर्ध्वसत्सार्थसे द्रुध्यानायो:

ध्यानमिश्रयः

जीवाजीवंच

स्नेहप्रमोद

तत्कलत्रादिसंगमचिंतन

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

कारणं वस्तु कारणेन

।।८९।। मिथ्यादृष्टिगुणादिषड्गुणपदं ।। येन प्रमादास्पदं दृष्टे स्यात्रयजं सुदुःख धूमोग्ने

दुःखहेत्वायुधादिनि

जनकं तिर्य्यग्गतिप्रापकं ।।१८।। हिंसानंदमसातकारनगणे हिंसारुचिर्द्वेहि परस्य

नां भेदच्छेदविदारणासुहननैरन्यैश्च तैर्दोरुनै ।। रोषेर्घ्यादुरितैरसत्यवचनैरन्य

स्पृहान्यामृषानंदं रौद्रमसातसंततिपदं मिथ्याप्रलापे रुचिः ।।२०।। स्तेयानं वस्तूनैः परधनं कर्त्तुरस्व

पूर्वप्राणानिम्ना ... मिथ्याप्रलोपक वोहेतुः दमवाप्यते परधनं वंद्यादिनिंद्येहितै रानंदित्वमनाहृतमुत्सकतरं चलश्चतै नद्यादिभिः स्तेयानंदधनं

कृपादि शोषणं

हेतुकरकरणोत्पु मूललक्षणेन इति हेत्वर्थे तृतीया स्तद्भवेत् ।। स्वं संरक्ष्य विपक्षहरं मुदितानो योगरता यानुसंरक्षानंदमपि स्वव ।।८९।।

स्वविषयनिचनोधनं

दूसपि चिंतनं रौद्रध्यानं स्यात्

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

माभीलंभकराकरंचवङ्कसोनुद्धेछयाप्राप्यंयातं॥प्राप्यपुरष्पवतांजनेनकंनकंकां

कलुषित ग्लानि अश्रुपात

तंचकांतादिकंतत्कांक्षाछुभिनामनिर्वेतनिरागतंमहार्त्तिप्रदं॥१७॥ग्लान्यंश्रू

उत्कंठता [illegible] निरुद्धिता

द्रुमशोकसोषजडतामूर्छाभकंपोत्कलानिःश्वासस्वरभंगकार्श्यकशलामो

[illegible]

नोभिवीक्षाम्लानिप्रस्वेदानिमिषेत्तर्णास्थितिरुजायाभ्रामषोंत्क्यादयः॥स्पष्ट

तद्यातंध्याने ज्ञापकाः सरीरविकानि मानसिक

स्वस्यपरस्पचार्तजनितास्तज्ज्ञापकाःकायिकाः॥१८॥आर्तिहृःस्वभंसातजा

जानंचितनं

तजनितंस्यादार्तमत्रौजवंपापादानविदानमाईसिचयंयद्दूद्वजःसंश्रयं

कारणं वस्त्रे

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥८०॥ नैस्थावरजंगमांगिरहितेषूं [illegible] तेनितांतंसमे। निश्छिद्रेमिरुपद्रवेप्रथुशिलेलाघे
सुखस्पर्शिनि॥ प्रध्यानाभिरतःस्थितोननियमः। स्वभ्यस्तयोगेत्वयं॥ २४॥ यानांग
वयवप्रचालनवचोजंभाद्यभावोमुनिर्व्युत्सर्गेणसमावलंबकशैलास्तंभोनिखा
तोयथा॥ पल्यंकेनयथासुखंस्वमनसः सय्यादिभिर्वास्थितोनिःसंगोस्तवाह्यवि
षयव्यावृत्तसर्वेंद्रियः॥ २५॥ प्राणापाननिनिग्रहोदंतितरांभ्रांतिर्मतेरुत्थसन्मंदं
मंदमतोननेत्रयुगलंसम्यगनिमीलनंचप्रोन्मीलनंदसनैर्मनाग्दशनपंक्त्याग्रनि ॥९०॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri
Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

स्तु निखिलं निर्वैरं कुर्वीत ॥२१॥ अह्वापाटवमाननताद्यस्यह्रणतादाहश्चदेहे

त्रास्त्रोत्क्षेप निष्ठुरवचनं

महान्नहेत्युद्दीपविरूढवाग्म्रकुरयः शक्तिप्रसंसात्मनः ॥ स्वेदस्वाधरनिष्टुरग

हकराघातांगकंपादयः ॥ कार्यांकाः स्वपरावबोधविषयास्तद्रौद्रभावोद्भवाः ॥२२॥

रुद्रः क्रूरतराशयोगतस्तयो रौद्रं हि हृद्देमवंश्राईंचमेयघोरधूलिनिलयंतद्वक्रू

मिथ्यादृष्टि सासादन मिश्रअव्रतसंजत संयमदृष्टि ४ देशसंजताश्च पंच

कर्मालयं पंचस्वादिगुणेषु तीव्रतरतस्कृष्णत्रिलेस्योद्भवं प्रोक्तं तीव्रतरा निनारक

गतिप्राप्तेर्निमित्तं मतं ॥२३॥ ध्यातापेतजनौकगीतवितताताद्यादिकोलाहलेस्त्र

जनवचन चतुर्विधवधादि = विशाल

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

आज्ञा आदत्स्यार्थ्यया आसने नार्
इंद्रियाविषयानंतपर्यायसंयुक्तं

प्रस्तह

॥६१॥ मां स्मृतियुतां ध्यस्तानुमानादिनात्यन्तां गां तविवर्तैवर्तिसकलं वस्त्वस्तदोषाहेतां ॥ आज्ञावा

सम्यग्ज्ञानपुण्ययोर्वृद्धिय स्मात्

ग्विचयस्तयोः क्रमेनंतेनैवेति तह्लक्षणश्रितां ज्ञाविचयो विदुर्ज्ञेयचयः संज्ञाणपुंण्योः ज्ञेयचक्रैते

यः २९ ॥ दुःकर्मात्मदुरीहितैरुपचितं मिथ्याविरत्यादिभिर्व्योपज्जन्मजरामृतिप्रभृतयो

अपसरणं

वा पायरेनेस्तां जीवेनादिभवे भवे लकथमतोऽपायाद्यपायंकरा ॥ कस्मिन्नकेन ममेत्यमाय

चिंतनं गासादि मार्गणायं स्थानेनोपायेन

विचयं सत्कारणादीहशं ॥ ३० गत्यादौ परिणाममत्तनुभृतां प्राप्तोदयो दीरणं क्रौसाश्रे

द्वितस्थान ॥६१॥

षकरं सुखोत्करकर्मणोऽशुभं तच्छुभं ॥ सत्यायुक्तमसंख्यलोकमितषड्स्थानगीयाइत्येवं विच

अनंतभागवृद्धिः असंख्यातभागवृद्धिः संख्यातगुणवृद्धिः असंख्यातगुणवृद्धिः अनंतगुणवृद्धिश्चेति

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

विश्रम्मनः॥ शांतिंमूर्त्तिमतीमिवार्तिजयनींस्वांमूर्त्तिमय्यूर्ज्जितां॥२६॥सद्दृष्टिर्मृदुता

उपशामकक्षपकश्रेण्यो सकलश्रुतधर

श्रेणीद्वयादस्य स्वामित्वं

र्ज्जवादिसहितःश्रेण्योर्द्वयोःश्रुतःस्याज्ज्ञानादशपूर्वविच्चनवपूर्वज्ञोपरस्त्वापिच

ध्येयन्यस्तमनानिरस्तनियमःकालेषुसंध्यादिषुनिर्वाणोचितमाद्यसंहननमेवा

स्मिन्पुनर्ध्यातरि॥२७॥त्रिकलं॥धर्म्यंशुक्लमितिद्विभेदमुदितंसद्ध्यानमाद्यंतयो

भेदाभेदा[illegible] त्मकात्

राज्ञापायविपाकगाद्विचयात्संस्थानगात्स्याच्चतुर्भेदंभूरिविकल्पजालकलितंजै

नाज्ञयाल्लैगमात्सर्वंसर्वविदोवचोनहिनयापेतंयतोवस्तुवत्॥२८॥विज्ञातुंनतुसंकर संस्थानविच

आज्ञाविचयापायविचयविपाकविचयसंस्थानविचयभेदाद्धर्म्यध्यानंचतुर्विधं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0 In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥६२॥

महीभृतः स्तुतिर्मतं कस्यापि कालत्रये त्रातास्ति न नाशमीयुषि पुराणपुण्ये जिते चायुषि ॥३४

रत्याजातिगतिर्षवातकारणोनं तां गहर ॥ सदासङ्गतिप्रलयोऽणरामरस्त्रगां घ्राहायेपयोय

वान् हित्वासां त्वसात्विकभावजां तमितरैर्भावैः ॥ स्वकर्मोद्भवैर्जीवोयं नरवद्भ्रमत्यभि

णावः सर्वत्रलोकत्रये ॥३५॥ कोप्यापं स्वजनोऽनुगोस्ति शरणं परो वा याति जन्मांतरं जीवे जन्म

निवात्र मित्रिणि करैः किं णाशितं वाहृतं ॥ चित्रं गात्रहृजां दिनं हृदयजं वा सातमेकस्त

तो मत्सूत्यति निवृत्तिषु प्रणयिणो मेथ्येषु णार्थो निज ॥३६॥ चैतण्यं जडतैकतावयवि

॥६२॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

योविपाकविचयः प्रोक्तः शेषोऽन्वयः॥२१॥ संस्थाणांयुद्दिणित्यतासंसाररकाकितान्यत्वंचा

सोप्यनन्तनामनयात्

उत्तमः

शुचितास्रवः सुणयतः स्यात्संवरोनिर्ज्जरा। लोकोबोध्यतिदुर्लभत्वमपरोधर्मस्तदित्यन्वितंभे

दैः स्वैर्विचयोस्यचिंतणमणुप्रेक्षाः स्मृता द्वादश॥२२॥ उत्पत्तिःप्रलयश्चपर्ययवशाद्द्रव्या

त्मणाणित्यतावस्तूनांनिचयेप्रतिक्षणंमिहाज्ञानाज्जणोमूर्त्तेणित्यत्वंस्वरंवुद्दीपकलिका

स्त्रवंदंवलिदीपकलिकापंच स्थनं

विनश्वरं चैव

ध्यानं स्थैर्यं किंतु पोषिता

स्थैर्यंयथार्थोदिकेणसेनस्पृशति।करोतिवतशोकर्त्तीस्थात्मीयके॥२३॥ मंत्रास्तत्रतति

कृषक समूहः तत्संत्रतंत्रदुर्गा द्वएकरणं युग्मः पेयपरि वर्तनेन यु मनेन चएकेंद्रियादि जातिनरकादि गतेषु

स्तदन्वितक्रतिदुर्गोद्विषदुर्गोमाभ्रत्या।किंणाम्रतांसुक्षतिरप्यीत्येतेषुसंतत्स्वप्यगुः संर्वेपूर्वे

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥९३॥

यवेष्वरांतगणाएणनोकर्मणां कर्मणां ॥३९॥ दष्टेद्दुष्टविषाहिनां गिरिणां यथा नष्टप्रचेष्टे वि

भिषवैद्येन मिषद्यो जांगलिकः इत्यादि ध्यानात्

षं पुष्पलांगुलकेणमंत्रवलिणा संस्तंभितं तिष्ठति ॥ सम्यक्ष्वतणिः कषायपरणामायोग

क्रिद्दकालिकादि मन्त्रस्य निरयरोष गलनात्

ताभिस्तथा मिथ्यात्वादिचतुःस्वहेतुविगमान्नूलेण सांगमोः ॥४०॥ संश्लिष्टात्मनरम्मणिगेलण

तोणिः शेषविश्लेषतश्चांतवोस्यचतुःस्वहेतवसतं स्वर्णोपलेस्वणतायद्दहेहिणेकर्मणां

रागलनांत्रिः श्लेषविश्लेषतः सम्यग्यहणाद्यैणेककरणैस्तह्दिशुद्धांत्मता ॥४१॥ माध्यांथः

आकाशस्य

परितोप्यणं तवियतो लोकस्त्रिवातावृतः पंचद्रव्यचितः प्रकर्ष्टेरहितोणित्यः सदावस्थितः ॥९३॥

=द्रव्यदीवानुज सत्त्वतो नतधनी नवहु समर्पः सत्येव स्वत्वसिद्धिः स्वद्रव्यादि स्वक्षेत्रभि छमुक्तिदैः अ व्यभूषोहाथो परिणतो यादि नश्रये: प्रोक्त: ग्रस्वरूप्यादिस्तु द्रष्टांतेन लेश्या मार्जरालेः द्रव्यो पयोगत्मयो कांतरयाच्च कारने चतुष्टय वशात् स्वचरणावन् अनवोह्य चतुःस्वहेतुवशात् द्रसर्थः अर्थव चिंसिंउतैनादिः स्यात् द्रस नित्तरुतं अवहुविषः संप्रतिविशुद्धतात्वः स्वद्रव्यचेतुष्टयं विशिष्टं उत्तम संहनन हे कर्म्म सही संहत्नीय चतुर्थः सल विदाम विश्वस्यागमः परितयाचन [illegible] सौ निर्ग्रन्थः सोक स्थापित गलनात्

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

संदोहोदितारोकतानिमत्वं त्यजिता च मूर्त्ति विरतिर्मतं त्वमित्यादिभिः ॥ भेदं देहिशरीरयोरग

णयन् किं नेत्तते बहिर्मदेहं मे शरीरे हि सतिणि स्थितिर्मतिः कांतेत्र दुर्मित्रवत् ॥ २७ ॥ रेतः

शोणितजातिधातुणिचितं प्रच्छादितं चर्मणा सांद्रोद्रिक्तगलन्मलं वहद्विलैरंगं जुगुप्सानु

संस्कारसहितं संसत्

गं ॥ भीतिं किं न तनोत्यसंस्कृतिवहिश्च मर्मात्र गात्रे निचे त्स्म शुद्धं मयि त्तमोस्ति किमिदं

मिथ्यात्वसंयमः

सजति त्रातुं यतं स्यादितः ॥ २८ ॥ देहे स्नेहयुते लगत्यविरतेः रोगेणोयं यथा मिथ्यात्वकषाययो

गकलुषेंजस्त्रं सजंत्यंगिनः ॥ तद्धत्वैकसरागाः सुमिलतानंतानबोधगेणावित्वात्माव

बहुब्रीहि

शुक्ररोणि तास्यां जाति रूतानि यस्य तत्जातिस मान्य: जन्म गोस्मिन्नभि धानात जा तिरीतिरिज न्मयाचीत्रक ट नासुकादि बहुरंध्रे:

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

प्रचुरस्थाति त्रौ ध्यान:

॥९४॥ सद्दर्शनतत्त्वार्थसंचिंतनं ॥ संवेगः प्रशमो दयैंद्रियदमः शान्त्योद्यमं संयमः ॥ वैराग्यं वरश्रुतिताते
मद्भुतानि मनोयतां संगता ॥ धर्मस्येति समस्तवस्तु परमोपेक्षाचलक्षमोदितं ॥ ४५ ॥ धर्मस्याखि
लार्थधर्मेण हितं चितं शमे संस्थितं ॥ सम्यग्दृष्ट्यवतादिसन्मगुणं तेषु प्रकृष्टं क्रमात्सा
त्ता संवरनिर्जरादिकरणं नानात्मरूणां क्रमेणासद्धेरपात्रयजं चनाक सुखदं साग्रं क्रमात्सि
द्धं ॥ ४६ ॥ शुक्लं ध्यानमतश्चतुर्विधमिदं प्रोक्तं वितर्कौ प्रथक्त्वैकत्वानुगता हुभावपि सवीचा
रेतरौ स्तः क्रमात् ॥ कायेस्यातिशयेन जातिपरमा ह्नूणं सूक्ष्मक्रियं ध्यानं ह्यप्रतिपातिता

प्रथक्त्ववितर्कवि चारि एकत्ववितर्क विचारौ ... स्त्येवं क्रमात् ...

प्रथक्त्ववितर्क वीचार इति नाम्नः स्ता द्वेकत्वं प्रति पाद इति चेन ... ॥९७॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

पंचकरणाख्यैःअसंज्ञिवज्ञाख्यैः असं[illegible]ज्ञिपंचेंद्रियैरित्यर्थः

संस्थानिरा

संस्थानेन तु सुप्रतिष्ठकसमो संख्यप्रदेशप्रमो सांख्यप्रदेसप्रमोमध्यस्तत्र सा नालिरत्रभविना

रत्नत्रयप्रतिप्राप्तिः

स्पर्शेन दुःस्पर्शं पदं ॥४२॥ नैकाक्षैर्विकलाक्षपंचकरणासंज्ञैर्जनोएयान्यल्पबोधिरगण्यवशा

प्राप्तद्वीपसमुद्रादि चल स्थिरैर्विध्वस्तैः

तः संप्रसूपयोनिभिर्भव्यैः संज्ञिभिरात्मलब्धविविधिभिः केश्चित्कदाचित्क्वचित्प्राप्यासा रमतां

कांक्षासहिताय — हंतीत्यत्रवहंती

मदीयहृदये स्वर्गापवर्गप्रदा ॥४३॥ तातां भीष्टविसिष्टवस्तुणिवयस्याकांक्षिणोपिछिन्नादु

विनाशकः

तीतेन्नेरनारकादिभवसंभूतैःस्मृतेर्भीरुते ॥ हंतीं क्षांतजगत्रयां तिकारिणीयैः स्वोगतो ॥ सं

स्तुतस्त्रातां त्राणसरीरिणां न हि परोधर्मोत्स्वशर्मप्रदात् ॥४४॥ श्रद्धानां संदर्शकं तादि

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0. In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

प्रधानं प्रधानं

॥ ८५ ॥ पक्वघातित्रयस्यापरं वर्यं क्षीणकषायए एवं यमलंतक्क केवलिसो इवं ॥ ५० ॥ ध्याणं चितण

अंतर्मुहूर्तमात्रं

मेकवस्तुणि किं यत्कालं मत्तंतवुतत्ताणं स्वावरणन्तयोपसमजं ध्याणोपचारस्तत: सम्बहि

कर्मपरमाणुस्थितस्यानुभागघातकर्मानुनिर्जरादिकार्यस्य

ध्याणांतरं इतिहति नत्सहस्रबोधेहिति ॥ कर्मस्थित्यनुभागघातिगल ण्णं स्यथेस्पंतये ध्याणा ल

ध्याने

प्रथ ॥ स स्मां कृष्टिगताक्रियेतितनुयोगो त्रसूक्ष्मक्रियं ध्याणं स्वप्रतिपात्य ण श्वरमिदं गामा

आयुषि

आसपंतत्सायर्थकेन्न्ना [illegible] तरायघातणासमुद्घातक्रियाणंतरं योगिन्यहे तिजीवतेसमुद्धूदंत

पश्चात्

यानेयस्मात्

मुहूर्ते स्थिते ॥ परा योगो स्मिन्ने हतो वभव हिंसमुच्छिन्नक्रियं सुस्थितं ध्याणं स्वप्रतिपातिते ॥ ८५ ॥

Margin notes (left): यस्माकारणा न अप्रतिपाती को। र्थ: रुध्यानस्य अपूर्वातिस्कर सूक्ष्मा यघातिस्थि स्यनुभागबहु नघातकर्म कयात्प्रतर कपूरणसमू घातक्रियाय: पश्चात् अंत: मुहूर्तेप्रमा ने

Margin notes (right): अंतरात्मा एम सूक्ष्मोतिक्रो य: क्रियेति कोर्थ: काय गत: यस्मात्कारणात्सू

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

३ प्रथक्त्वेनकोर्थः अनेन स्वविषायच्छ्रुतेत्यर्थः यस्मात्कारणात् चित
किमकोर्थः परमस्य सर्वस्य श्रुतस्येत्यर्थः प्रथमे वचस्त्रियोगात्
संचार इत्यर्थः एकस्मादन्यस्मिन् गमनं
संक्रान्तिः इत्यर्थः अर्थो ध्येयः अर्थपर्यायो याति व्यंजनयोग
कायवाङ्मनःकर्म ३ एतेषां संक्रान्तिः परित्यज्य विहाय

द्रव्यसमुच्छिन्नक्रियं चेत्यपि ॥४७॥ आद्यं पृथक्त्वमेकधा स्वविषये श्रुत्या पृथक्त्वेन यत् सर्वं सूक्ष्म

गति श्रुतस्य परमस्यास्मिन् सवितर्कस्य यः ॥ संचारोर्थवचस्त्रियोग गहनो वीचार एषो भवद्धा

णं सार्थेक णामधाम तदिदं स्यादाद्यशुक्लं तदा ॥४८॥ एकत्वेन पर्ययान्तरतया जातो वितर्कस्य य

यो वीचार इह क्व चक्षुरणो वचस्येक त्रयोऽपि च नार्थव्यंजनयोगजाल चलनं तत्सार्थे णामेत्य

तो ध्यानं घातिविघातजात परमार्हन्त्यं द्वितीयं मतं ॥४९॥ शुक्लं भेदान्तरखा सकारणगणोन्य द्वं

चेत छातत्त्रणं धर्मे वा प्रथमे द्वयोपसमयो मोहस्य तु द्वयो श्रेण्योर्मोहविणा करं विल

अर्थवाग्योगसमूह चलनाभावः एवं द्विकथितार्थ एवानेन समुच्चयेनोक्त इसचलनं
घातिविघातेन जातं परमार्हन्त्यं यस्मात् उपशमक ३ सकल २ लब्धक ज्ञानं २ धर्म
ध्यानेयथा प्रथमं शुक्लध्यानं २ उपसमदीपक मोहोर ३ जानाति उदायक ३ वति
४ ध्यानमिस्युपचारः ४ निष्पकषवस्तु ध्यानध्यानेर हितः प्राणरक्षयेन प्रसक्त
ये प्रत्यक्षो ध्येयस्येत्यस्मिन्

(left margin)
अस्मिन्स्वरं
१ पृथक्त्वकवितर्कवी
चारः सतं तस्मा
त्कारणात् ए
कत्वचितर्कवी
चारः तिलामना
सार्थके है
ताक्षय ति
एकत्वेनकोर्थः
नपर्ययान्तरतया
पर्यमानतया भावे
नेत्यर्थः यस्मात्
अपरिवर्तनं ध्यानं

(right margin)
विहाय
पर्यायान्तरेणापर्या
यस्त्वेकाद्रव्य
मित्यर्थः संक्रान्तिः
एकस्मात् वचन
मुत्पाद्य वचना
न्तरमालम्बते तद
पि द्रिव्या पान्य
द्विवचन सं
क्रान्तिः कायेयो
गात्काययोगा
न्तरं तां नियो
गान्तरं तत्काय
मेयोगमिति
योगसंक्रान्तिः ॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

अवमप्रयोजनकांक्षी

रसमाधिनिमित्तं संस्तरणं

॥९६॥ चाशाताह्याभ्यांवातिजघणपतः। पीरितः श्रीत्योत्तमार्यो थ्येतः। आलोच्यात्मकृतं कृतीत्रिक

अनंतरं

रसैर्दोषैर्विशुद्धाशयः श्रुत्वातः। अवरंअतिक्रमणंमप्याहुस्ससत्तंसंस्तरं।५६। साज्ञोसौक्रम

रस्ता ह्मा वाक्ता त्वा

शोश्रणं परिहारिन्नेकैकमांसत्याशतत्सम्यग्दर्शितमिष्टमिष्टमंसकृत्कां त्तात्तपार्थबुद्धेः हि

प्रशस्तं स्वाद्यं खाद्यमिति

त्वातस्त्रिविधासणंध्यतिकरं किंस्तोकमेतन्मयाखक्कात्पूर्वमरोकमेहुमहतोमेचसिकस्ने

अनंतरं स्थिरः लेपसहितं

त्यतः।५७ तस्मात्कुशलःक्रमेणविविधंधीरः समाधिप्रियेपाणेसिकयुतंविलेपसरसं ॥९६॥

णिस्नेहमच्छंपयः। किंचक्षिर्भवतीयतोभवभवेपीतादजातेस्ततोणंणंणीरधिणीरतोति

पानात् वहुजलपिवलात्

Left margin: वहु मंस्तरादि यात् / अनन्तरं / वाञ्छासंपूर्णता अनंतरं ३ / ४ आहारात् / तेजस्पुरु एतावतः

Right margin: कृशत्वतः आरा। धिकः २ / अनमार्ग / समाधिनिमित्त संस्तरणं / कृशत्वतः आरा धकः २ / स्नेहसहितं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

अत्र निपातीस्यार्थं

अनष्टसंसारव्याधिः

णातदभूदन्वर्थेणामास्पदं ले स्पातीतमयोगकेवलिनिणेशुक्लंचतुर्थवरेणामूलप्रविलीणसं

अनात्मसंस्कारः समस्तपरिग्रहत्यागीच

स्तिगदस्वात्मोपलब्धिप्रदं ॥५३॥ संस्कारातिशयः प्रसन्नहृदयस्त्यागी हमीशो धर्मी प्रकिंक

रत्नत्रयचिरपद्दो रत्नसमूहः

स्वपराह्वितिः शुभवर्यामावलीराजितः भूरः शीलपरोगुणाह्विरसचि मेधोभिमानीपरंसं

आत्मास्वभावेनमान्या सिद्धिप्रापिका

४ ५४ साधयति सुभावसुभगां पौराधराणां नाधिकां ॥ शेषेल्पे निजजीविते जनहितं देशां महीशान्वितं ॥ णा

बहुजनेनसंपन्न

अकरोत्वसति आयुषि ४

णाजैनं जनास्पदं सुखपदं सत्संगिनां योगिणां संप्राप्तात्ममणोगतं व्रतसम्यग्निवेद्य स्थितः

सुश्रूषया कृतः

अथचत्वारि सता

सूरम्पः सकलैश्च तैः सुविदितः संघान्वितैः सीकृतः ५५ आचार्यैः परिचर्ये हितहैतैः संघेणापं

स्वी

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥९८॥ णिरूपयेत् ६ युग्मं सचित्ताचित्तमिश्रास्त्वाशीतामिश्राश्च संवृता विवृते त्वंगिनामंघ्रस्यूः संमूर्छ

णयो णयः ७ सचित्ताचित्तयोर्मिश्रा संवृतेतरयोरपि शीतोष्णमिश्राः पंचैव जीवाणां गर्भयोन

यः ८ उपपादयोणयः स्युः सीतोष्णाचित्तसंवृताः संवृतैकेंद्रियेन्येषु विवृतोष्णास्त्वग्निकायिके

९ जरायुजांडजपोताः स्युर्गर्भयैवौपपादिकाः णाकिणो णारकाश्चान्ये स्युः सम्मूर्छ्हणयो णयः द्वींद्रियादयः तिर्यक् पंचेंद्रिये

१० सप्त सप्त णिगोदद्वयोर्वीशायाग्निवायुषु प्रत्येके दश शाखीनां षट् पिंडाद्विकलेंद्रिये पंचाक्षे

णारके देवे च त्वारि चतुर्दश णरे चतुरशीतिः स्युर्लक्षाणि पर्व विशेषतः १२ युग्मं नजन्मसंख्यां च ॥९८॥

पर्यायविशेषात्

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

अज्ञानजनबोधनाय निरूपणं जीवसमासा[illegible] गुणस्थानसकासात् भेदपरिज्ञानाय

णाणमदसमोधिकारः॥१०॥ श्रियं मम एणां स्ति मिरत्नयो ह्यलांसन्मा गोगैः श्रीविमलंश्रियात्सदा।

जिणोनिनानंतवैर्गुणोत्करैर्विराजमानोजनताजभास्करः। जीवस्य कर्मणो भेदवेदणाय दमुच्य

ते। संक्षेपेणाज्ञसंज्ञसैजीवकर्मप्ररूपणे॥२॥ जीवो गुणो स्यपयो मिः प्राणाः संज्ञातुमार्गणाः। चउ

चतुर्दश जीवसमासानां कारणभूतं कर्मोदयमाह त्रसादीनां नाम कर्मणां

र्दशोपयोगश्चेत्यां घंविंशतिभेदगं॥३॥ त्रसादीणां चतुर्युग्मेष्वविरुद्धोदयान्वितात्। नातिकर्मोद

याज्जीवसमासाः स्युश्चतुर्दश॥४॥ त एव स्थूलसूक्ष्मैका द्वित्रिचतुरिंद्रियाः। संज्ञ्यसंज्ञिगिपंचाक्ष

पर्याप्तेतरसंज्ञकाः॥५॥ संग्रहीतविशेषद्रव्यसामान्यापत्वादितीरिता। नैगमाश्रयणादेवमपत्रापि

जीवसमासाः ३ संगृहीता विशेषाः भेदा याभ्यां ते तथोक्ते च ते सामान्ये च तिर्यग्मूर्ध्वता भेद भिन्नं हि सामान्ये संगृहीतविशेषे हि सामान्ये येषां जीवसमासैर्ज्ञानं ते तथोक्ताः तेषां न च तत्त्वं तस्मात् जीवसमासाः ॥ इत्युक्तः बादरसूक्ष्मपर्याप्तापर्याप्तकसाधारणास्त्वे

पंचाक्षेतरतिस पर्याप्तेतरसंज्ञाकार्या मरनैगमनयाश्रितया

•जीवसमासा ३

पद्ये जस नमः

ये

एतत्र युक्तिभिरंत स्यहृपेनो उष्टली भास्कर प्रद्योतन इवत्ति मिरत्स्यहृ पेनोद्यलकर पद्ये मउर हितो विमिल श्रियाशोभया पलक्षितो विमुलः लक्ष्मी सरस्वती वि वर्गसंपद्विभूति सोभासु उपत्कर वरास्वचना विधा सुव कीर्तिस्पदुता इत्यभिधानात् श्री यहो ज सोभावो चकः पद्ये जकाः करणा कारणु णाद् केल्य गु लो चकाः सः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi.

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

श्वत्तिश्लिलप्रसेके
पर्याप्तके

॥९९॥ पंचाशत्ताणांसंख्यातसंगुणाः ॥१९॥ तज्जघन्यमणुं अप्योकुंथावव्यवगाहने ॥ स्यात्काणमंडिका
यांचसिक्रमत्तेयथाक्रमं ॥२०॥ वर्णात्रिचतुर्षेह्ये प्रतिष्ठतेंगमपर्णके ॥ पंचाशत्तेचतुतः पूर्णेमीषांसंख्या
तसंगुणे ॥२१॥ जंबूद्वीपः सुवृत्तोसौ मध्यलोकातिमध्यगः ॥ लक्षयोजनविस्तारस्ततः स्याल्लवणार्णवः क्षीरवरः
॥२२॥ धातकीषंडद्वीपोतः स्यात्कालोदकवारिधिः स्तंपुष्करवरौद्वीपसागरौवारुणीवरौ ॥२३॥ तथाक्षी
रघृतक्षौद्रवरौ नंदीश्वरादयः ॥ मध्येऽसंख्यनामानोसंख्येयाः समनामकाः ॥२४॥ स्वयंभूरमणद्वीपसाग ॥९९॥
रासमात्रिस्व
रावंतसंस्थितौ ॥ सर्वे साद्धद्विकोद्धारसागरोपमसंमिताः ॥२५॥ जंबूद्वीपात्तु विष्कंभाद्विगुणद्विगुणाः
द्वीपसागराः

जीद्रिपसत्ररिडे चद्वीदिसणप्रति ष्ठितप्रत्येकप चेंद्रियाणामपर्या प्तेकमेण अवगाहनेप्रसं जंबूद्वीपसा गरानुत्तरश्लो केराहं

वारुणीवरसमु द्रस्वयंभूरमनद्वी पमोमध्ये

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

२ संख्यावर्तकूर्मोन्नतवंस्यपत्राद्दलाकास्योनिषु
शंखावर्तयोनौ प्रथमनरकभूमौ
त्रिविधयोनिः क्रमेण कूर्मेष्वत

णो पंती तीर्थेशार्थ्वत्रिणो व ला ॥ कूर्मोन्नतायोस्सुश्राणेपवेंश पत्रात्तोपरे ॥ १३ ॥ आद्री इंद्रके त्रिहस्ताः

सुणधुर्मो मंति मेंद्रके ॥ सप्तचापांत्रिहस्ताश्चषडंगुल्यस्तनूछ्रयः ॥ १४ ॥ द्वितीया धुर्वरांतें द्रकेषुस्या

द्विगुणाः क्रमात ॥ णारकाणामयंहाणि रवीस्यातोपरेखुं ॥ १५ ॥ तज्ञागत्यासमुत्पन्नेस्त तीयसमये

वरः दे हस्त्क्ष्माणि गोदस्यल ब्धपर्याप्तकस्पस ॥ १६ ॥ पल्यासंखेयभागेन विभक्तेस्याघनांगुलं चतु

र्हिंद्विपुतोप्यस्माद्दालापादीदसोमतः ॥ १७ ॥ लब्धिणि र्वृत्पपर्यो प्तपर्योप्तेष्ववरोवरः णि वृत्पप
तद्यथा

णि पूर्णेषु विशेषः केषुचिद्यथा ॥ १८ ॥ घनांगुलस्यसंख्येयभागस्यादवरः क्रमात् पूर्णेद्वित्रिचतुः

४ संसंख्यातभागवृद्धिः संख्यातभागवृद्धिः संख्यातगुणवृद्धि
रसंख्यातगुण द्विश्रेत्रि वृद्धि चतुकसदिनोत्सेधः

उत्सेधात् वचनात्

३ प्रथमनरकोत्कृष्टोत्सेधः ७ ध ३ हाथ चलाकिस्ता द्विकेषु भेपवित्रो मे रूक्षणाद्रिव भानु देमिहाणि चयमितिहानि चपावा।

लब्धपर्याप्तः

धामीयोनी घोग्राणतयः जघन्यः जैय न्यदेहोत्सेधः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

२ क्रमेण मत्स्यादौ धोणान्यष्टादशयोजनानीत्यर्थः

॥२००॥ योजनानि — योऽन्ते स्वयंभूरमणांबुधौ ॥ सहस्रयोजनो मत्स्यो ऽसरित्संगे स्यात्तद्दलं ॥३३॥ लवणोदधौ सरित्संगमे स्यादष्टाद

न — शहूलं ॥ कालोदकाब्धौ तत्सिंधुसंगे च द्विगुणोन्नतः ॥३४॥ जलस्थलखगा पर्याप्ताः खगाणां पूर्णोचिरं भेजे स

द्वादशांगुलं जघन्यदेहः सप्ताष्टचाप दैर्घ्यदेहः स्यात् — म्मूर्छिणस्थलखगे पर्याप्ते चापपृथक्त्वगः ॥३५॥ जलस्थलखगापर्याप्ते स्यात्तुंगोणं मूर्छेणाजन्मणि ॥ वरो

वितस्ति र्दैहोऽल्पः कुंथुमात्रं पयश्चरे ॥३६॥ जलजे गर्भजे पूर्णे स्यात्पंचशतयोजनं ॥ स्थलगे गर्भजे प — पंचविंशसधिकपंचशतमित्यर्थः

तिर्यग्जीवे — र्याप्ते त्रिकोशो तिर्यग्गणिनां ॥३७॥ त्रिभोगभूजे त्रिक्रोशः स्यात्कर्मभूमिजे चापा पंचसते पंच विंश — ॥२००॥

उत्कृष्टावगाहन — तिश्च वा अण्णे खर ॥३८॥ चापा स्युः सरे पंचविंशतिः शेषभावन व्यंतरेषु दशोत्सेधो ज्योतिष्के सप्त देहगः ॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

वेष्टितः

क्रमात्॥ पूर्वं पूर्वं परिक्षिप्यावलयाकृतयोऽखिलाः॥२६॥ स्वस्वनामरसास्वादान्त्यवरुणोवारुणीवरः वा

ह्री क्षीर घृतवरौ चत्वारः इतिकीर्तिताः॥२७॥ कालोदकपुष्करस्वरस्वयंभूरमणास्त्रयो॥ जलास्वादान्त्र

यं द्वौ इक्षुरसाः शेषास्तु सागराः॥२८॥ आमानुषोत्तरान्नस्त्योयतः सोऽन्वर्थसंज्ञकः पुष्करद्वीपमध्यस्थः

सगिरिर्वलयाकृतिः॥२९॥ स्वयंभूरमणद्वीपमध्यस्थो वलयाकृते॥ स्वयंप्रभाचलात्सर्वो कर्मभूमिर्व

हिःस्थिता॥३०॥ स्वयंप्रभाचलाद्वारात्परतो मानुषोत्तरात्॥ मध्याभ्यंतरद्वीपा जघन्या भोगभूमयः॥३१॥

योजनानि

क्रोशोनं योजनं दैर्घ्यमेकं द्वादश साधिकं॥ सहस्रयोजनं गोभ्यां भंगे शंखे वं कुजे वरं॥३२॥ संपूर्णानप

सर्वेऽभ्यंतर
द्वीपाः
रक्तचक्षुके
क्रमेणोक्ताः
सर्वभूमिः
मू

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

प्रथमनरकस्यप्रथमेंद्रकोत्कृष्टायुर्नवतिसहस्रवर्षाणि

सागरोपमस्य

॥१०१॥ मोयांणवतिर्वत्रितिर्वरं ॥४६॥ लक्षाणांनवतिः पूर्वकोट्योसंख्यादसांशकः ॥ रत्नाकरोपमस्यासांद्वितीया प्रथमपृथ्व्यादीनांघर्मेंद्रके

सागरोपमा

द्वीस्कत्रये ॥४७॥ एकत्रिसप्ताध्वापुमादससप्तदशांकमात् ॥ द्वाविंशतिंस्त्रयस्त्रिंसदायुर्म्योघंतिमेंद्रके घु

४८ प्रथमादिष्विरायुर्ष्वंसमयोत्तरमीरितं ॥ द्वितीयादिजघन्यायुरितिकल्पे स्वयंक्रमः ॥४९॥ आयुरंत

मुहूर्तः स्यादेवोप्यस्यादसांशकः ॥ उच्छ्वासस्यजघन्यंनरतिरश्चांलघ्व्यपूर्णकि ५० ॥ शुद्धायोषाः सह

स्राणिद्वादशद्वयंग्रविंशतिः ॥ खरोर्वीसप्तवर्षाणांतोयेग्नोस्याद्विंणत्रयं ॥५१॥ वीरणंस्राणां ॥१०२॥

सहस्राणिवायुर्जीवेवनस्पतौ ॥ सहस्राणिदसंप्रोक्तेद्वादशाब्दाणिकेवलं पर दिणात्रयेको

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

सार्द्धैकः

३९ कल्पेषु द्वि द्वि चतुर्ष्वस्तु सनत्कुमारद्वयोः द्वयोः ॥ सप्त षट् पंच चत्वारस्त्रयः सार्द्धाः करास्त्रयः

४० ॥ त्रित्रित्रिग्रैवेयके षण्णत्तु दिशत्यनुत्तरे ष्वन्तःस्तु ॥ सार्द्धे द्वि द्वि च सार्द्धैककराः कायो दिवौकसां

४१ ॥ कुलानां कोटिलक्षाणि स्युर्भूतोयाग्निवायुषु ॥ चतुर्णां विंसतिः सप्त त्रीणि सप्त यथाक्रमं

४२ ॥ अष्टाविंशतिः सप्तानां वनवार्द्धौर्णा त्रयोदश ॥ नववद्दसद्वादश परिसर्पे चतुःपदे विहंगे

कुलकोड्याः १९५.........

द्वादश ॥ नरे नारके पंचविंशतिः ॥ ४३ ॥ देवे षड्विंशतिस्तेषां कोटिलक्षाणि पिंडतः सार्द्धे सप्त नवत्यग्र

शतिमात्राणि देहिनां ॥ ४४ ॥ भौमभावनयोरायुर्जघन्यं चादिमे द्रके दशवर्षाणां सहस्राणि ध

वनस्पतौ द्वेन्द्रिये चतुरिन्द्रिये श्वरे ४३ सरीसृपे किट का द्वेइति ज्ञेये

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥२०२॥ त्पकर्मभूषु स्यान्म्लेच्छविद्याधराश्च तौ ॥८०॥ असुराणां वोपमः स्यान्नागे पल्यत्रयं क्रमात् ॥ सु

पर्णे द्वीपे शेषेषु भौमे चार्द्धोनहीनकं ॥८१॥ लक्षसहस्रसतावर्षयुक्तं पल्यं विधावणां ॥ शुक्रेक्रमाद्

रौपल्यं ग्रहे स्वर्णां युतद्दलं ॥८२॥ पादपल्यं चतुर्भागः स्थितिस्तारासु तद्दलं ॥ जघन्यपादपल्यमेकं स्या

त्सौधर्मैशानकल्पयोः ॥८३॥ देवेषूत्कृष्टो वाराम्भः स्थितिर्द्वेस चतुर्द्दस ॥ कल्पेष्ट्वाविंसतियावत् स्युस्त

त्सागरोपमा ॥८४॥ युग्मं उपर्येकोनरा तावत् स्युस्त्रिंशदंतिमे ॥ सौधर्मैशाणजाणव देव्यः ॥२०२॥

:सुस्वस्वकल्पगाः ॥८४॥ अल्पं क ल्पद्वये पल्यं साधिकं जीवणां वरं ॥ सौधर्मे पंचपल्याणि ताणी

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

न पंचाशत्प्रत्तेसुतुरिंद्रिये॥मासांषड्गेहष्टानांसहस्राणिद्विसप्तति॥५३॥द्विचत्वारिंशद

ष्टानांसहस्राणिभुजंगमे॥नवोरःपरिसर्प्पाणांपूर्वांगानिपरायुषः॥५४॥पूर्वकोट्यपरेसंति

न्यप्येतेभोगभूमिषु॥त्रसाःसम्मूर्छिणोयेचनभवंतिस्वभावतः॥५५॥जघन्यपम्यधमोत्कृष्टभो
अविलादुत्कृष्टभोगभूमिषु आयुरस्यात्

गभूमिष्ववस्थितं॥स्यादेकेद्वित्रिपल्यायुर्नित्यास्त्वन्यासुतद्द्वयं॥५६॥पूर्वकोठ्येकपल्यंचपल्यद्व

यमितित्रयं समयेनाधिकेतासुतिर्यङ्क्ष्वकंक्रमात्॥५७॥कर्मभूमिषुसर्वासुपूर्वकोटीमतास्थि

तिःवरार्यम्लेछखंडोद्भवियच्चराणेखुतु॥५८॥पूर्वकोटीवरंकर्मभूम्यायुस्त्रयेकालवत्॥आग
तुंशरत्नभतै रावनक मिषुविरोवो ज्ञातव्यः २

पूर्वांगसप्त
मार्णचमुर
सीतिजन्त्वर
सोणिपूर्वा
गवर्गःपूर्वो
पूर्वेणहताको
टिपूर्वकोटी
जलचरासं
ज्ञिणो
५

तज्जघन्यादि
भोगभूमिषु
खचरजघन्या
युर्ब्य

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥१०३॥ कषायका॥जिनः सं जो गो योगः सुश्चतुर्दश गुणा यतिमोहियोगसमुद्भूता॥सिद्धास्त

द्गुणनिर्गताः॥७२॥त्रिकलं॥स्पूर्त्ताहारसरीरादेर्प्राणसभाषामनः॥स्विमा॥पर्याप्तयः सम

तादात्मस्त्वशक्तेः समस्तुय॥७३॥सादिदेहोदयादासां प्रारंभो क्रमतः क्रमात् अंतिमुहूर्त्ते

निःपतिरपर्णो पर्याप्तस्त्वपूर्णता॥७४॥एकाक्षे विकलाक्षेषु चासंज्ञिनिगिणांसंज्ञिनि चतस्त्रः पं

चपंचैताः षड्भवंति यथाक्रमं॥७५॥नारकानां खरं कायोत्सर्गस्तु भाभिन्नविक्रियाः करालका

लो दुर्गंधो धातनो तर्मुहूर्त्तेतः॥७६॥अनिमादिगुनं सप्तधात्वपेतं मनोहरं जायते तंतर्मुहूर्ते ॥१०३॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

सानादिषु शक्रमातुः ॥६५॥ एकादस सुकल्पेसु स्वधिकाणि चतुर्दश ततः ॥ सप्तोत्तराणि देवीनामं
हमिंद्रास्ततः परं ॥६६॥ युग्मं ॥ पंक्तिः किल्विषिक संमोहा लांतवांतं भवंति ते ॥ अच्युतावधिकं दर्प्या
आभियोग्यसुरा अपि ॥६७॥ सारस्वतादयो ब्रह्मलोके लौकांतिकामराः ॥ तेषामष्टावरिष्टेतु
नवायुः सागरोपमाः ॥६८॥ आहारस्मृतिरुत्तासः सागरोपमसंख्यकैः ॥ समासहस्त्रैः पक्षैश्चय
थासंख्यं सुरायुषि ॥६९॥ मिथ्यादृष्टिः सासादनो मिश्रः ॥ सुदृगसंयतः देशव्रती प्रमत्तः स्याद
प्रमत्तश्च संयतः ॥७०॥ स्यातामपूर्वकरणाऽनिवृत्तकरणौ ततः ॥ स्युः सूक्ष्मसांपरायोपशांतक्षीण

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥२०४॥ तिकर्मनि तत्रनिमोपकारिणा वा ८३॥ स्पर्शनादीद्रियेष्वेकोरसनाद्येकवृद्धिभिः ॥ एकद्वित्रि
चतुःपंचांगिनंसोक्तकर्मभिः ८४ भूवारिवह्निवातांगायेवनस्पतिकायिकाः ॥ स्थूलाः सू
क्ष्माश्चतेसर्वेभवंत्येकेंद्रियांगिनः ॥ ८५ ॥ शंखशुक्तिकाजलौकादिकक्षद्रकाः ॥ गंडूपदाद्यरूक्ष्मा
द्याश्चतेद्वींद्रियांगिनः ८६ गोभीयूकाश्चिकत्काकिलमापीलिकाः ॥ कुंथुस्त्रीमकुणाद्याश्च
त्रींद्रियाजनाः ८७ भृंगपतंगमक्षीकादंसोमशकमक्षिकोमधुगोमधिकाद्याश्च ॥२०४॥
देहिनश्चतुरिंद्रियाः ८८ जलस्थलखगाःस्तेयमीणानागसुकादयः ॥ ज्ञेयाःपंचेंद्रियांसर्वेनारको

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

नरेवांगं नवयौवनं ॥७७॥ पंचात्तायुर्म्मनो वाक्कायानापाना दशांगिनं प्राणास्येभिरिति
प्राणा वाह्येरन्नादिभिर्येथा ॥७८॥ संज्ञासैरसुहूंश्चैकैकहीनास्ते त्योद्विवर्जिता ॥ पूर्णो ह्यपूर्णो
केसमस्मसैकैकविहीनका: ॥७९॥ संज्ञा वांछाश्चनरस्त्र:स्युर्ज्ञामुत्र चतुःखदाः ॥ आहारभ
यतो मैथुनेणिनां ता: परिग्रहे ॥८०॥ तेगता विंद्रियेकाये योगे वेदकषाययो: ॥ ज्ञाणे संयमे
दर्शणे लेस्याभव्यत्वयोरपि ॥८१॥ सम्यक्त्वे संज्ञित्वाहारे गुनने मार्गणा इति मार्गणंतर्षभिरि
तिवा स्वकर्मभ्यश्चतुर्दश ॥८२॥ युग्मं ॥ गतयो नारकतिर्यग्मनुष्यामरपर्ययाः ॥ चतस्रो गतनस्त्रो

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

न्म ष्ठ
॥१०५॥ पकायिकाः॥ ७५ स्फुरंगाराः स्फुलिंगाश्च ज्वालाश्चाप्यग्निवह्नयः। तेजोऽसि शरीरा ये ते तेज
स्कायकाः स्मृताः ७६ वातो वातो महावाता घनवातादिभेदकाः। ते वाता यत्र शरीराः स्युर्गि
दो सा:
रिणो वातकायकाः ७७ ते एव स्पतयो वृक्षक्षुपवल्लीतृणादयः। उद्वेजणोंऽक्रियाभाजस्त्रा
स्पृद्धींद्रियादयः ७८ कर्मादाननिमित्तात्मप्रयत्नो योग इष्यते देहिनामेष संपाकात्
मनोयोगः सत्याद्योगः
प्रदेशस्पंदलक्षणः ७९ स्त्री पुमान् षंढ इत्येवं भावा कायमनोग इति त्रिधा मनोवचनपर्यं ॥१०५॥
षंड
निकायवत्सुकर्मणा तु ८० स्त्रीपुमान् इत्येवं भावा वेदस्त्र योगिषु। ते स्त्रीपुंषंढवेदाः स्म

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

श्वनराः सुराः॥ २५ ॥ पृथिव्यप्तेजोवायुवनस्पतित्रसकायिकाः॥ जीवाषड्विनिर्दिष्टा आदिनामकर्मोवि

शेषजाः॥ २६ ॥ मसूरीकापयोबिंदुसूची वृंदध्वजोपमाः॥ कायाश्चतुर्षु दृष्टा दिव्यंसयो वि

विधाःस्मृताः॥ २७ ॥ समचतुरस्रं न्यग्रोधस्वातीकुब्जवामनं हुंडमिति प्रोक्तं संस्थानं ष

ड्विधं जिनैः॥ २८ ॥ हुंडं हि नारकैकाक्षविकलानां संज्ञीनां तेषु सामरेभोगभूजेषु वेदाद्यं सर्वाण्यन्येषु दे

हिषु॥ २९ ॥ रसरक्तशिलालोहवालुकागैरिकादयः॥ मरच्छत्वीतत्कायाः पृथिवीकायिकाः

गिराः॥ ३० ॥ एदीणदसमुद्रादिजलवर्षा वृष्टीकराः॥ स्युः प्रालेयादयश्चाप्स्ताःकायास्त्व

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥१०६॥ चेतिवर्णितं ॥१०७॥ चक्षुःशेषेंद्रियज्ञानहेतूचक्षुरचक्षुषी ॥ विभंगावधिहेतुःस्यादे
केवलावधिदर्शनं ॥१०८ चक्षुरचक्षुरवधिदर्शनावरणेनसंक्षयोपशमतश्चक्षुर्दर्शनादि
यंभवेत् ॥१०९ समंकेवलबोधेनकेवलंदर्शनंभवेत् ॥ निजावरणनिःशेषक्षयात्क्षायिकमक्र
मात् ॥११० कृष्णनीलकपोताख्यालेश्याःसंत्यशुभाःशुभाः ॥ सुपीततेजःपद्मशुक्लाख्याःकषा
योन्मिश्रयोगजाः ॥१११ गिनोभव्यतायोग्यताभव्यतान्यानिर्वाणयोग्यता ॥ अष्टकर्मोदया ॥१०६॥
ज्जातेअप्येतेपारिणामिके ॥११२ षड्द्रव्यसम्यक्त्वानिपूर्वोक्तवेदकादित्रितयं ॥ मिथ्यात्वसम्य

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

देसोदयसंभवाः॥२०१॥स्त्रीपुंवेदाः सुराभोगभूमिजाताश्च नारकाः षंढाः सम्मूर्छिनश्चान्ये नरति
र्यंच स्त्रिवेदिनः॥२०२॥ईशानांते प्रवीचारः स्याद्द्‌योस्त्रि श्चतुर्थतः। सरीरस्पर्शरूपे च शब्दे चि
त्ते ततो नमः॥२०३॥चतुःकषायाः क्रुत्मानमायालोभाविपाकजाः चतुःकषाय सामान्यं क्रोधा
दि द्रव्यकर्मणः॥२०४॥ज्ञानमष्टविधं ज्ञातृपुरास्तुः सप्त संयमाः। चारित्रपंचकं देशसंयमासंयमान्वि
तं॥२०५॥प्रत्याख्यानकषायोदयेन स्याद्देशसंयमः। विविधासंयमो भावो प्रत्याख्यानक
षायतः॥२०६॥दर्शनं ग्रहणं सामान्यान्मनस्तच्चतुर्विधं। अचक्षुश्चक्षुरवधिः केवलं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥१०१॥ र्गभ्रगर्भजन्मानः सुराणां नारकाणां च समूर्च्छिमाः ॥ सर्वतिरश्चि नृ ॥ ११९ ॥ तीर्थेशाश्चरमांगाश्च

संयता देशसंयताः ॥ तुयो दिसमं पंताम्पश्च्युता नोरणाकाः क्रमात् ॥ १२० नारको नंतरेनस्याञ्च

केसः केसवोबलः ॥ शलाकापुरुषा नैव न्ततिर्यग्मतावणाश्चयं ॥ १२१ च्युतो णके शवोनुद्दिशानुत्तर

विमाणांतः ॥ संज्ञिपर्याप्तकुजा यंते आसहस्रारतश्च्युताः ॥ १२२ ॥ भवंत्यणंतरं देवा आईशानांत

श्च्युताः अप्रतिष्ठितप्रत्येकस्थूलभूतोयपूरुषेगाः ॥ १२३ ॥ तिर्यक्षु मर्त्येति पंचस्तेजोवायुवर्जि

तान्येषु पंचेंद्रियायां प्राणो णारके घर्मेपि ॥ १२४ ॥ अस्थावराणद्वीपाणांत घम्मों मोदि च संज्ञि ॥१०१॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

त्समिथ्यात्वसासादनगुणौः सह ॥११३॥ मिथ्यात्वकर्मणः पाकान्मिथ्यात्वं मिश्रता भवेत्
किं विशिष्टस्य
सम्यक्‌मिथ्यात्वकर्मोदयात्तु श्रद्धाण घातिनः ॥११४ दृग्मोहस्योदयादिभावोपलसासा
दणो गुणः ॥ ज्ञातिअदयिकौपिस्यात्तद्ययपारिणामिकः ॥११५॥ संज्ञित्वं सिमणस्कत्वं सिक्षा
दानादियोग्यता ॥ भवेदिसंज्ञता संज्ञिलक्षणालक्षितत्वतः ॥११६॥ नोकर्माहारणामाहारसादि
रेहित्रयोदयात् ॥ नोकर्माहारणाभावस्त्वणाहारः प्ररूपितः ॥११७॥ साकारउपयोगः स्याद्‌य
योगोष्टबोधजः ॥ अणाकारश्चतुर्दर्शणो लक्षणो जीवलक्षणं ॥११८॥ तिर्यक्‌संज्ञिपयोप्तक

Ganesh Varni Digamber Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥१०८॥ सर्वार्थसिद्धनामानो गताः स्पुलौकांतिका अधि ॥१३१॥ सलोकपालाः शक्रादिदक्षिणेंद्रा दिवश्च्यु
ताः ॥ सशक्राग्रमहिषीयुक्ता नृषु निर्वांत्यनंतरं ॥१३२॥ यस्यां जातिजरामृत्युलोकशाक्षेषोणविछ्
ते ॥ सौख्यं सिद्धिगतिर्योनितां त्वांगुणभूषणा ॥१३३॥ प्ररूपणा नामन्योन्ययोजनक्रमसिद्धये
गुणस्थानानि योज्यंते मार्गणादिषु केषुचित् ॥ चत्वारि पंच सर्वाणि चत्वारि नरकादिषु पंचेंद्रियेत्र
सेसर्वाणि घंत्वं मात्रकायपयोः ॥१३५॥ संज्ञाद्यांक्षीणमोहांतां सयोगांतास्त्रतेक्रमात् ॥ मोघोम
यमणो वाक्मणो वाक्कू परेष्वपि ॥१३६॥ पर्याप्तद्वींद्रियाआदिषु येवचरणोपुणः ॥ स्थावरादिस ॥१०८॥

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

णाः सरीसृपाः खगाः सर्प्पाः सिंहाः कोलगणाः क्रूराः ॥१२५॥ भौमभावनयोः पूर्णाः संज्ञिनोऽभोग

भूमिजाः तापसाश्चैवराश्चापि जायंते भावणाश्रये ॥१२६॥ सद्दृष्टिभोगभूजाताः सौधर्मेशाणक

ल्पयोः पर्याप्ताः कर्मभूसंज्ञिमाणवा भोगभूमिषु ॥१२७॥ परिव्राड्ब्रह्मकल्पांतं यांत्याचारवा सुं

नि

लिपि आजीवकाः सहस्रारकल्पांतं दर्शनोज्झिताः ॥१२८॥ यांत्यच्युतांतमुत्कर्षात्तिर्यंचो माणा

वा अपि सम्यग्दर्शनसंपन्नाः संयता देशसंयताः ॥१२९॥ मर्त्यासंयतसद्दृष्टेदेसव्रतिकुदृष्टयः

ः यांत्यग्रैवेयकांतं ते यांति सद्ब्रह्मसंयमात् ॥१३०॥ यांति सर्वार्थसिद्ध्यंतं नराः संयमिनः श्रुताः

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥२०६॥ पारिषयोप्रसंसंख्यागुणाद्वये॥स्यातां मतिश्रुतौ ज्ञाने विभंगोप्ययथाक्रमं॥१४४॥चतुर्थे षष्ठप्रभृति

क्षीणमोहांतगं क्रमात्॥ज्ञानत्रये मनःपर्यये हेतिसिद्धेषु केवलं॥१४५॥असंयमे चतुर्थांताः पंचमो

देशसंयमे॥प्रमत्ताद्यगुणाश्चत्वारि तत्रयमे सामायिकद्वये॥१४६॥परिहारद्वये प्रमत्ताप्रमत्तौ सूक्ष्मलोभकः

स्यात्सूक्ष्मसांपरायेन्ये यथाख्याते तद्गुणा नमः॥१४७॥चतुर्ष्वेकाद्यायतसदृष्ट्याद्यास्तु दर्शने

ऽप्रमत्तांताः स्युस्ताश्च तुर्यावधौ क्रमात्॥१४८॥केवले जिनसिद्धाः स्युः स्थावराद्याश्चतुर्गुणाः ॥२०५॥

प्रमत्तांतलेश्यासु प्रमत्तांताश्च कीर्तिताः॥१४९॥शुभलेश्यासु संज्ञादिसमोतास्त्तोपरे शुक्लायां कौ

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

योगांतां पूर्णे औदारके मता ॥१३७॥ ऊ दक् सासादणो पूर्णे सुरके वेधे संयतः ॥ कवाटयोगीन
न्मिश्रे मर्त्ये तिर्यक्षुतद्द्वयं ॥१३८॥ पूर्णे वैक्रियको पूर्णे तन्मिश्रं सुरनारके ॥ मिश्रे णो मिश्रः सासादनो
त्पत्तिर्नारकेषु णो ॥१३९॥ आहारदेहयर्योऽस्या पूर्णो पूर्णे प्रमत्तयोः ॥ अंतर्मुहूर्ते कालौ तु आहारा हा
तिर्यक् स्तु
रमिश्रको ॥१४०॥ ऊ दक् सासादणो सुदृक् चतुर्गै विग्रहे ॥ कार्मणस्तु सयोगस्य प्रतरे लोकपूरणे
१४१॥ स्त्र्यावरादिस्ववेदाणि स्युः पंताः स्युर्न्नपुंसके ॥ असंज्ञादिस्ववेदाणि स्युः पंताः शेषवेदयोः
१४२॥ ऊ दगाद्यणि वृत्ति द्वित्रिचतुर्भागगागुणा ॥ क्रोधत्रये क्रमाल्लोभे तिकादश १४३ एकेद्रि
सूक्ष्म लोभे

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥११०॥ वंजीवसमासेषु मार्गणास्वपि योज्यतां ॥१५६॥ सम्यक्त्वाः श्रेण्यसंख्यातभागमात्रास्ततः क्रमात् ॥ घ

मोघा णारका यावदसंख्यातगुणाः स्मृताः ॥१५७॥ पंचाक्षाः प्रतरासंख्यभागमात्रास्ततोऽधिकाः चतु

स्त्रिद्वीन्द्रियाजीवाः क्रमात्तेभ्यस्त्रसकायकाः ॥१५८॥ असंख्यलोकाः स्युस्तेजस्कायिकाः ॥ क्रमशोऽधिकाः

तदसंख्येयभागेनाप्कायवायुकायिकाः ॥१५९॥ अनंतानंतसंख्यानाणि गोदाः ॥ क्रमसोधिकाः

वनस्पतय एकाक्षास्तिर्यंचश्च यथोचितं ॥१६०॥ अंतर्द्वीपकमनुजाः संख्यातागुणताः क्रमात् संख्यात

रूपैः कुरुषु हरिरम्यकवर्षयोः ॥१६१॥ हैमवतहैरण्यवतोर्भोगभूमिजाः ॥ भरतैरावतक्षेत्रे विदेहे ॥११०॥

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri
Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

सुः सयोगांतालेश्यातीतास्ततः परे १५० भव्येसर्वेगुणस्थानान्यभव्येप्रथमोगुणः॥ मिथ्यात्वा

दित्रयेमिथ्यादृष्त्याद्याः स्युस्त्रयोगुणाः १५१ वेदकाख्योपशमयोश्चत्वारोद्यास्त्रयोगुणाः॥ चतु

र्थाद्युपदशोतांताद्वितीयोपशमेमताः १५२ सिद्धांताः स्युश्चतुर्थाद्याः सम्यक्त्वे क्षायिकेवरे॥ सं

ज्ञिनि द्वादशगुणामिथ्यादृष्टिसंज्ञिनि १५३ ॥ कुदृष्ट्यादिसयोगांताआहारकार्म्मणेस्थिताः

अयोगेणोश्चाणाहारेसिद्धानिर्द्धृतकार्म्मकाः १५४ चतुर्दशसुमिथ्यादृक्पर्य्याप्तेष्वसंज्ञिनि॥ सा पुर्ये

सादनापत्तसुदृक्प्रमतास्तुगुणास्त्रयः १५५ पर्य्याप्तजीवसमासेस्युः संतिनोन्येनिर्णेविणा॥ ए

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥२२१॥ १६८ पञ्चाष्टविधं ज्ञानदर्शनावरणीयतः। स्याद्वेदनीयं द्विधायुर्नामगोत्रान्तरायतः १६९ ज्ञानं

मतिश्रुतावधिमनःपर्ययकेवलं। आवरणेतीत तज्ज्ञानावरणं पंचभेदगं। १७०। युग्मं चक्षुरचक्षु

र्णिद्राणिद्राप्रचलाप्रचलाद्वयं। णिद्रा च प्रचला च स्याच्चक्षुर्दर्शनावृती। १७१। अवधिकेवल

स्यात्प्रदर्शनस्यावृतीरिति चतुर्विधेपि स्वापवर्ये दर्शनावृतयो नव। १७२। युग्मं सातासातद्वयं

वेद्यं मोहोष्टाविंशतिर्मतः मिथ्यात्वं सम्यग्मिथ्यात्वं सम्यक्त्वं दृष्टिमोहनं। १७३। क्रोधादिभेदो ॥११२॥

णंतानुबंधी संज्वलनस्तथा। प्रत्याख्यानः कषायः स्यादप्रत्याख्यान इत्यमी। १७४। चारित्र

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

पूर्वसमानवाः१६२ युग्मं॥ अथाल्पबहुत्वं। गच्छेत्यसंख्यभागमिताममताः भ्रत्तादिद्युकर्माव णीयुतेभ्योधि
काणौः१६३॥ असंख्यसेणिवैमाणिकेभ्योसंख्यागुणाःक्रमात्। भावनावानजोतिष्कास्तेभ्यः
संख्यानसंगुणाः॥१६४। मर्त्तेभ्योसंख्यिगुणिता असंख्यश्रेणिनारकाः। तेभ्योदेवास्ततः सिद्धाअ
संख्याणंतसंगुणाः१६५॥ तिर्यचोणंतगुणितास्तेभ्यः संसारिणोधिकाः। सिद्धराशिप्रमाणेनसर्वे
जीवास्ततोधिकाः१६६। आधारेवादरासूक्ष्माः सर्वत्रत्रसनालिगाः। त्रसास्तुविकलाद्याः स्युस्तिर्य
ग्लोके व्यवस्थिताः१६७। कर्मोपात्तश्चिरंजीवः संसारेपर्यटन्पशो। प्रकृत्याष्टचत्वारिंशच्छतं भवेत्

चिधंसूत्र

त्व

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

॥११२॥ स्वरादेययशः कीर्त्तिचसेतराः ॥१८१॥ णामोणामेकं स्यात्तीर्थकरनामाप्यनुत्तरं ॥ उच्चैर्णीचद्विभेदस्य पात्रं

स्याद्गोत्रकर्मयत् ॥१८२॥ स्याद्दानलाभभोगोपभोगवीर्यान्तरायतः ॥ पंचभेदोंतरायो यद्दानाद्यंतर

मेतियत् ॥१८३॥ त्रिंसत्साद्यंतरायेषु कोटीकोट्यः परास्थितिः ॥ सप्ततिर्मोहनीयेस्य विंशतिर्णाम

गोत्रयोः ॥१८४॥ सागराणां त्रियस्त्रिंसत्स्यादायुष्यपरास्थितिः ॥ वेद्ये मुहूर्त्ता द्वादशाष्टौ ते नाम

गोत्रयोः ॥१८५॥ शेषेष्वंतर्मुहूर्तं स्यादंत्तमणां सहसंस्थितिः ॥ कालं प्रतिक्षणं वद्धकर्मणां स्थिती ॥११२॥

रिता ॥१८६॥ कर्मस्पर्सरणो यस्तु सोनुभाग इतीष्यते ॥ लता निंबगुडाद्यात्मनानां भेदैर्निजैर्युताः

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

मोहनीयं स्युर्नोकषायाश्च ते णव पुरुषस्त्रीषंढवेदा स्युरन्परतीतथा ॥१७५॥ हास्यशोकौ भयं चा

पि जुगुप्सा युश्चतुर्विधं ॥ णिरयायुस्तिर्यग्मर्त्यसुरायुषीति वसितं ॥१७६॥ चतुष्कलं नाम त्रिनवतिभे

दै र्गतिस्तत्र चतुर्विधा । जातिः पंचविधा पंचभेदमंगं च बंधणं ॥१७७॥ पंचभेदो गसंघातः स्युः स्थाना

नि षट् तणो ॥ श्रीएपंगोपांगनामाणि देहि संहननानि षट् ॥१७८॥ वर्णाः पंच द्विगंधौ स्तः पंच रसाः

स्पर्शा ष्टकं ॥ आनुपूर्व्यश्चतस्रो गुरुलघुकं सरीरगं ॥१७९॥ उपघातं परघातं घातो श्वासातापचतुष्कं तं

उद्योत भेकं द्वि

आणुपूर्वं श्चंतं विधं विहायोगतिकर्मपत ॥१८०॥ त्रसबादरपर्याप्तप्रत्येकं स्यात्स्थिरं शुभं सुभगं सु

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥१५३॥ लेःगले षैगुरौः पुष्टतरैर्विसिष्टैः॥ दुरंतदुःकर्महरः कृतार्थो धर्म्मो जिनैः ख्याह्निजयाश्रियेणः॥१॥

धर्मैर्गुप्तिभिः करणसंज्ञाकृत्याणसंयमै॥ अष्टादससहस्त्राणिसीलाएंपन्योन्यसंगुणैः॥२॥स

क्षांतिमार्दवार्जवसौचाकिंचणपसंयमाब्रम्हचर्यं तपः सत्यत्यागाधर्म्मादिशास्मृता॥३॥चत्वारःसं

क्षमाद्यांसुष्ट्वनुक्रोधादिनिर्जयाः परीग्रहपरित्यागंस्त्यागःशेषाःपुरोदिताः॥४॥मनोवच

नकायानां व्यापाराःकरणाःस्त्रयः॥ जातास्त्रिगुणयः सेज्ञाश्चतस्त्रोज्ञाणिपंचच॥५॥प्राण ॥११२॥

दशौवीतीयाग्निमरुत्प्रत्येककायिकाः अनंतकायाः सुद्वित्रिचतुः पंचेंद्रियांगिरणः॥ क्षमा

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

१८७॥ सेतानापेन्नयाणां दि॥ साईंर्नूनणांवं घनात्म॥ प्रदेशः कार्मणः स्कंधां॥ प्रकृत्यादित्र

यात्मकः॥ १८८॥ जीवकर्मस्वरूपज्ञो विज्ञाणातिशयान्वितः कर्म्मे नोकर्म्मणोर्भिन्नाशात्मा

शुद्धात्मतो रजेत्॥ १८९॥ श्रीमान्नंपरमांरमां रणिरूपमोदघादणितो जिनोविज्ञानातिशये

णायेन दुरितात्मानौ विभिन्नौ कृतौ संश्लिष्टौ प्रतिपच्छहीणमामितं प्राप्तंसदावस्थितंसर्म्मोणसज्जनभद्रं

यंस्वतिस्वयं शुद्धात्मजातेनुतं॥ १९०॥ इतिश्रीवीरणंदिसिद्धांतचक्रवर्त्तिविरचिते श्रीआचार

सारसास्त्रे जीवकर्मप्ररूपणवर्णणां नामएकादशोधिकारः॥ ११॥ सद्वृत्तैः सद्गुणैःपेसलविश्वश्री

वधा

॥२२७॥ णप्राणिषु तेषां त्यागाः शतगुणमताः ॥१३॥ स्त्रीसंगोपोर्जणं स्वांगमंडणं इष्टभोजणं ॥ गीतवाद्यं

स्त्रगादिश्च शयणं आसनभूषणं ॥१४॥ राजिसंसरणं राजसेवाकुत्सितसंगमः इत्यमीषां परित्यागाद्ब्र

शीलप्रसाधकाः ॥१५॥ दशात्र पूर्वमुक्तानि प्रायश्चित्तानि विस्तरात् ॥ आलोचनागतत्यागः स्युरालोच

णगुणा दश ॥१६॥ सद्य अतिक्रमाद्येतेत्यक्तभूभूमिघातनाः ॥ सलोचनाव्यतेत स्त्रीसंगे आकंपितोऽक्षित

घो ॥१७॥ आद्यो गुणो भवेदेकोत्तरानुचारमेद्गुणाः गुणाश्चतुरशीतिं स्युर्लक्षाणीति प्रसिद्धदाः ॥१८॥ युग्मं ॥२२८॥

गुणदोषपंचसंख्याणां प्रस्तारः परिवर्तनं ॥ नष्टमुद्दिष्टमित्येते गुणानां क्रमामताः ॥१९॥ एवंपूर्वैवि रवि

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri
Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

पुक्तेमरणे गुप्तेसुमरणेस्य शानास्य हे स्पर्शो नोर्द्धी यमेत्री लमाधने तं परा एय पि। एकविंशत्य हिं
सा द्याअरणेति क्रमणास्य: ॥ चत्वारः स्युः शतं माणप्राणिघातविवर्जनेन ॥ प्रायश्चित्ताणि शी
लानामाराधनागुणादश ॥ आलोचनगुणाश्चैते गुणा स्युर्योन्नसे गुणाः ॥ ए ह्यतान्यत्तराणि धं
मांद्वैवाद्विचतुष्टयं ॥ भीरत्यरतिजुगुप्सा ह्नाणे पैश्चरणे पवर्जनेन ॥ २० ॥ सम्यक्क्रमप्रमादश्च मणोवाक्काय
गुप्तयः ॥ एकविंशतिरित्येव महिंसादि गुणाः स्मृता ॥ २१ युग्मं ॥ अतिक्रमणव्यतिक्रमानाचाराणति
चारणाः त्यागा अरणेतिक्रमरण चतुष्टयमितीरितं ॥ २२ ॥ हसमारौरोद्देशप्राणिश्वैकै स्पवधाक्रुतं सा

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥११५॥ मालः ॥ स्वस्वसंख्याहतेसंख्यासर्वेषांगणांकितोदितो ॥२६॥ येपान्वयंतित्रीलाणागुणांश्रमगु

णात्रायानमंतेभवदेहाद्वरांतसुखसंपदं ॥२७॥ प्रणतभुवननाथोधर्मतीर्थोधिनाथः प्रहतदु

रितवर्गः प्रोक्तसन्मुक्तिमार्गः प्रशमितजनतार्तिः सुद्दृगज्ञानमूर्तिः सवरकरणकीर्तिः श्रेयसे

वोस्तुसांतिः ॥२८॥ मिथ्याभावभवांतिदय्येपरतःदुःशासणंद्रोदकं प्रज्ञातावशवर्तमानजनता

सत्सौख्यसंपादकं ॥ नाणाहपविशिष्टवस्तुपरमस्याद्वादलक्ष्मीपदंजीयाज्जिनराजशासणं

मिदंस्वाचारसारप्रदं ॥२९॥ सिद्धांतार्णवस्मेनारकपरिस्तक्रीवुजाहर्प्येतिः ॥ राशेघाणवनाम् ॥११५।

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

ला: साद्यमेकैकेस्तरोन्नरैः ॥ मिलंती तिक्रमात्तां सौ [illegible] गुणितेतिश्र मि [illegible] तिर्मता ॥ २० ॥ निक्षिप्याद्यादिकेंपि

ङ्क्ष्यते पिंडक्रमात्क्षिपेत् ॥ एकमेकं द्वितीयादेः सम प्रस्तारके गुणो ॥ २१ ॥ द्वितीयाद्यैर्मितं पिंडं गुणिं न्यप्प

विष २२

द्यादिमक्रतु एकमेकं द्वितीयादेः ॥ प्रस्तारे मोक्षिपेत् ॥ अंतेगत्वादिगे आद्ये द्वितीयोंकः ॥ सरत्तभौ

अंतेगत्वादिसंस्थौचेत्तृतीयो एपं षयंक्रम ॥ २३ ॥ आद्यसंख्याहृते स्वे स्वभाज्ये सुद्वेतं संस्थित ॥ रो

षे शेषमितस्थानोसंस्थितोंकस्ततःपरं ॥ २४ ॥ लब्धं रूपाधिके भाज्यं भाज्ये शेषे एपथापुरा ॥ लब्ध

मेवास्व संख्याया: क्रियान्यास्यात्पुरोदिता ॥ २५ ॥ युग्मं ॥ उद्दिष्टमात्मप्रमाणण्च्नेरूपे तस्मिंल्लब्धं कं

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

॥१२६॥ समस्तसैद्धांतिकचक्रवर्तीश्रीवीरणंदीकृतवानुदारमाचारसारं यतिजनसारं ॥३४॥ ग्रंथप्रमाण

माचारसारस्य श्लोकसम्मितं [illegible] ॥ भवेत्सहस्रं द्विशतं पंचाशच्चोत्तकस्तथा ॥३४॥ छ ॥ छ ॥ इति श्री

वीरणंदिसिद्धांतचक्रवर्त्तिविरचिते श्री आचारसारग्रंथे शीलगुणावर्णनो नाम द्वादसमोधिका

रः समाप्तम् ॥ इति श्री आचारसारशास्त्रं संपूर्णं समाप्तम् ॥ छ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ

स्वा

सावनवदि ३ ॥ संवत ॥ १८९० ॥ लिष्यतं पं श्री लालकरनजैस्वाणरो छा ॥ ॥ अक्षरमात्रामयेक्त्वा ॥१२६॥

यद्भवतिविशर्येणः तसदोसोण दातव्यं कुद्धहीणेम यंतदा ॥१ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ छ छ छ छ छ

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi

CC0.In Public Domain. Digitized by Sarayu Trust/eGangotri

तोम्लाराणीयोगींद्रचूडामणिः। त्रैविद्यापरसार्थनामविभवः श्रीदूतचेतोभवः। स्द्धायादरणप्रम
तावनीभ्रवशाणिः। श्रीमेघचंद्रोमुणिः।३०। यद्वाकु श्रीरवतंसमडणामणिः वैर दिग्धत्विषांयश्री
रित्रचिचित्रतारामभ्रतांस जंपवित्रात्मरागांयत्कीर्तिहृवलप्रसाधणंधुरंधत्ते धराबोधितः सत्रैवि
द्य विभूषणोविजयतेश्रीमेघचंद्रोमुणिः।३१। वैदग्ध्यश्रीवधूटीपतिरतुलगुणालंकृतिर्मेघचंद्र
त्रैविद्यस्यात्मजातीमदनमहीभृतोभेदणेवज्रपातः। सैद्धांतव्यूहचूडामणिरतुफलचिंतामणि
भ्रन्नणांनांयोभूत्सौजन्यहृदुश्रियमवतिमहावीरदंदीमुणींद्रः।३२। श्रीमेघचंद्रोज्ज्वलमूर्तिकीर्ति

Ganesh Varni Digambar Jain Institute, Naria, Varanasi.